

**UCHWAŁA NR XXXVIII/241/2018
RADY GMINY KURYŁÓWKA**

z dnia 26 kwietnia 2018 r.

zmieniająca uchwałę nr XXVII/162/2017 Rady Gminy Kuryłówka z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017 – 2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. - Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 ze zm.), Rada Gminy Kuryłówka uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr XXVII/162/2017 Rady Gminy Kuryłówka z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017 – 2022, zmienionej uchwałą nr XXI/182/2017 Rady Gminy Kuryłówka z dnia 15 września 2017 r. i uchwałą nr XXXV/216/2018 z dnia 19 stycznia 2018 r., wprowadza się następującą zmianę:

- zmianie ulega załącznik do uchwały nr XXVII/162/2017 Rady Gminy Kuryłówka z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017 – 2022, który otrzymuje brzmienie załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kuryłówka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Kotulski

Załącznik do uchwały nr XXXVIII/241/2018
Rady Gminy Kuryłówka
z dnia 26 kwietnia 2018 r.

„Załącznik do uchwały nr XXVII/162/2017
Rady Gminy Kuryłówka
z dnia 27 kwietnia 2017 r.

**LOKALNY PROGRAM
REWITALIZACJI
DLA GMINY KURYŁÓWKA
NA LATA 2017-2022**

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Kuryłówka, 2017 r.

Opracowanie:

treECO nsulting Joanna Różana

ul. Belwederczyków 5/5

31-242 Kraków

treeconsulting.project@gmail.com

Zespół w składzie:

inż. arch. Joanna Różana

mgr inż. Agnieszka Misiąg

mgr. inż. Jakub Minor

Spis treści

1. Zakres pojęciowy	5
2. Wstęp.....	7
3. Diagnoza obszaru zdegradowanego	10
3.1. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego	10
3.1.1. Wyróżnione jednostki pomocnicze.....	11
3.1.2. Dobór kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych.....	12
3.2. Sfera społeczna	17
3.3. Sfera gospodarcza.....	29
3.4. Sfera techniczna.....	33
3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	35
3.6. Sfera środowiskowa.....	36
3.7. Obszar zdegradowany.....	38
4. Diagnoza obszaru rewitalizacji.....	45
4.1. Metoda wyznaczenia obszaru rewitalizacji	45
4.2. Analiza wskaźnikowa obszaru rewitalizacji.....	46
4.3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	50
4.3.1. Sfera społeczna	50
4.3.2. Sfera gospodarcza.....	53
4.3.3. Sfera techniczna.....	54
4.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	60
4.3.5. Sfera środowiskowa.....	67
4.4. Obszar rewitalizacji.....	69
4.5. Potrzeby oraz potencjały rewitalizacyjne na obszarze Gminy Kuryłówka	71
5. Cele strategiczne, kierunki działań rewitalizacyjnych oraz wizja stanu obszaru po rewitalizacji	74

5.1.	Wizja obszaru rewitalizacji.....	74
5.2.	Cele rewitalizacji	75
5.3.	Powiązanie celów rewitalizacji.....	79
6.	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	80
6.1.	Przedsięwzięcia podstawowe	81
6.2.	Przedsięwzięcia uzupełniające.....	98
6.3.	Ramy finansowe	99
6.4.	Harmonogram realizacji.....	101
7.	Mechanizmy zapewnienia komplementarności.....	102
8.	System zarządzania i monitoringu.....	109
8.1.	Partycypacja społeczna	109
8.2.	System zarządzania.....	109
8.3.	Monitorowanie i aktualizacja programu.....	112
9.	Powiązanie programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	117
10.	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.....	119
11.	Raport z konsultacji społecznych	120

1. Zakres pojęciowy

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia, obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właściciele nieruchomości) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni Gminy oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji jest inicjowany, opracowany i uchwalony przez Radę Gminy, jako wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej.

Projekt rewitalizacyjny to projekt wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

2. Wstęp

Zgodnie z obowiązującymi Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022 został opracowany w oparciu o *Wytyczne Ministra Rozwoju i Infrastruktury w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Program jest podstawą realizacji przedsięwzięć, które przyczynią się do wyprowadzenia danego obszaru ze stanu kryzysowego. Program został przygotowany w oparciu o Instrukcję Przygotowywania Programów Rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wykazano narastanie problemów społecznych na terenie gminy oraz powiązano je z degradacją przestrzeni. Planowane do realizacji działania przyczynią się nie tylko do poprawy estetyki krajobrazu i architektury, ale także do powstania nowych inwestycji, w tym także nowych możliwości spędzania wolnego czasu. Kompleksowa rewitalizacja przyczyni się zatem do wzrostu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszarów dotkniętych problemami społecznymi.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022
charakteryzują:

- kompleksowość
 - działania objęte *Programem* ujęte są w sposób kompleksowy bez pominięcia aspektu społecznego oraz gospodarczego związanego z obszarem rewitalizacji oraz jego otoczeniem,
 - *Program* jest konstrukcją zapewniającą kompleksowość interwencji – projekty są ze sobą wzajemnie powiązane i wykazują synergię,
- koncentracja
 - *Program* dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego, dotkniętego szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych,
 - działania są skierowane na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji,
- komplementarność
 - przestrzenna – przedsięwzięcia rewitalizacyjne są wzajemnie powiązane na obszarze rewitalizacji i oddziałują na cały dotknięty kryzysem obszar oraz zapobiegają rozprzestrzenianiu problemów (takich jak segregacja społeczna czy wykluczenie) na inne obszary,
 - problemowa – *Program* oddziałuje na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach – społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym, przez co zapobiega fragmentacji działań i koncentruje uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru,
 - proceduralno-instytucjonalna – system zarządzania *Programem* pozwala na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur,
 - międzyokresowa – projekty realizowane w ramach polityki spójności 2014-2020 są uzupełnieniem przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013,

- źródeł finansowania – przedsięwzięcia wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania,
- realizacja zasady partnerstwa i partycypacja – prace nad przygotowaniem programu oraz jego wdrażanie oparte są na współpracy ze wszystkimi interesariuszami, a w szczególności ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi.

Ryc. 1. Cechy charakterystyczne Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022

Źródło: opracowanie własne

3. Diagnoza obszaru zdegradowanego

3.1. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Proces wyznaczenia obszarów rewitalizacji został przeprowadzony w oparciu o *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* oraz *Instrukcję przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa podkarpackiego na lata 2014-2020*.

Jednym z pierwszych elementów, który ma na celu określenie obszarów zdegradowanych jest analiza danych zastanych, rozumiana jako analiza materiałów źródłowych stanowiących bazę dla dalszych rozważań i ustaleń prowadzonych na poszczególnych etapach badawczych. Szczegółowej analizie poddane zostały dane z następujących stref: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Pozyskane dane są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

Kolejnym punktem procesu diagnozowania jest analiza przestrzenna, pozwalająca na prezentowanie zjawiska za pomocą diagramów, obrazujących problematykę w przestrzeni.

Pierwszym etapem diagnozy jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego, drugim etapem jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji (porównaj rozdział 4).

Dane wykorzystane w diagnozie gminy pozyskane zostały z:

- Urzędu Gminy Kuryłówka,
- Urzędu Statystycznego w Rzeszowie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Leżajsku,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuryłówce,
- Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie,
- Komendy Powiatowej Policji w Leżajsku,
- Państwowej Komisji Wyborczej.

3.1.1. Wyróżnione jednostki pomocnicze

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dokonano analizy negatywnych zjawisk (kryzysowych) w rozkładzie przestrzennym odniesionym do podziału gminy na jednostki pomocnicze – sołectwa. Wybór sołectw jako jednostek pomocniczych pozwala na zidentyfikowanie zjawisk kryzysowych w przestrzeni gminy. Powyższy wybór jednostek pomocniczych ma na celu ukierunkowanie wsparcia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na najbardziej dotknięte problemami obszary gminy i został ustalony w porozumieniu z Urzędem Gminy Kuryłówka. W Tabeli 1 zamieszczono nazwy sołectw, liczbę mieszkańców danych sołectw oraz powierzchnie sołectw w Gminie Kuryłówka. Na rysunku 2 zamieszczono poglądową mapę Gminy Kuryłówka z podziałem na sołectwa.

Ryc. 2. Podział Gminy Kuryłówka na sołectwa.

Źródło: opracowanie własne

Tab. 1. Sołectwa w Gminie Kuryłówka.

Lp	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Udział [%]	Powierzchnia [km ²]	Udział [%]
1	Brzyska Wola	1384	23,82	26,58	18,72
2	Dąbrowica	690	11,88	7,87	5,54
3	Jastrzębiec	271	4,66	13,39	9,43
4	Kolonia Polska	261	4,49	14,49	10,21
5	Kulno	549	9,45	30,75	21,66
6	Kuryłówka	1711	29,45	19,86	13,99
7	Ożanna	311	5,35	14,46	10,19
8	Słoboda	169	2,91	6,76	4,76
9	Tarnawiec	251	4,32	4,19	2,95
10	Wólka Łamana	213	3,67	3,6	2,54
Łącznie		5810	100	141,95	100

Źródło: Urząd Gminy Kuryłówka, stan na 2014 rok

3.1.2. Dobór kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych

Na potrzeby przeprowadzenia delimitacji obszarów zdegradowanych, dokonano wyboru odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Wybrane zmienne wyznaczone zostały z uwzględnieniem każdej ze wspomnianych wyżej badanych stref: społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej oraz technicznej, co pozwala pokazać zjawisko na kilku wiążących się ze sobą poziomach wskazanych w *Rozporządzeniu*. Do tego celu wykorzystano 18 wskaźniki, w tym 11 o charakterze społecznym, który to z punktu widzenia procesu rewitalizacji ma priorytetowe znaczenie. Zbiór zmiennych zawiera tabela nr 2.

Tab. 2. Zbiór analizowanych zmiennych.

Kategoria	Zmienna
Sfera społeczna	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania
	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania
	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania
	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania
	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania
	Wyniki egzaminu 6-klasisty
	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania
	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania
	Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (I tura)
Sfera gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar wiejski
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania
	Stosunek zamkniętych obiektów do końca roku 2016, w których świadczone są usługi hotelarskie do obiektów, które utworzono w latach 1999-2016.
Sfera techniczna	Masa pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych [kg]
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych
Sfera środowiskowa	Poziom hałasu
	Jakość powietrza (określony na podstawie ilości przekroczeń dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 oraz PM2,5 w ciągu roku)

Powyższe wskaźniki zostały wypracowane na podstawie danych pochodzących z różnorodnych źródeł, w tym z danych Urzędu Gminy, badań społecznych, statystyk publicznych oraz badań eksperckich, przy czym uwzględniono zarówno dane jakościowe, ilościowe, jak również dane obejmujące aspekty przestrzenne. Dane zaprezentowano w tabeli nr 3 i 4. Ta sytuacja pozwoliła na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup zainteresowanych procesem rewitalizacji.

Następnie wszystkie zebrane w procesie eksploracji dane poddane zostały kategoryzacji, która ostatecznie pozwoliła na zabudowanie syntetycznego wskaźnika stopnia degradacji poszczególnych porównywanych jednostek. Do analizy wartości poszczególnych wskaźników została opracowana skala (od 1 do 3) określająca stopień degradacji.

Sposób opracowania skali:

Dla wszystkich wskaźników wybranych do przygotowania diagnozy została obliczona różnica pomiędzy wartością maksymalną a wartością minimalną, następnie różnica ta została podzielona na trzy części dzięki czemu możliwe było określenie skali degradacji dla poszczególnego wskaźnika.

Wartość skali 1 (czyli wartości o największym stopniu degradacji) przyznana została wtedy gdy wartość tego wskaźnika zawierała się pomiędzy wartością minimalną a wartością minimalną plus $1/3$ różnicy. Wartość skali 2 (czyli wartość o średnim stopniu degradacji) przyznana została wtedy gdy wartość tego wskaźnika zawierała się pomiędzy wartością minimalną plus $1/3$ różnicy a wartością minimalną plus $2/3$ różnicy. Wartość skali 3 (czyli wskaźnik wskazujący na brak degradacji) została przyznana wtedy gdy wartość wskaźnika zawierała się pomiędzy wartością minimalną plus $2/3$ różnicy a wartością maksymalną. Dla wskaźników (np. wskaźnik stopy bezrobocia), w których to największa wartość stanowi o większym stopniu degradacji, wcześniej opisana skala została odwrócona.

Tab. 3. Dane źródłowe – sfera społeczna.

Sołectwo	Sfera społeczna										
	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba długotrwałe bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Wyniki egzaminu 6-klasisty	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (I tura)
Rok	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
Brzyska Wola	-0,14	28,5	-0,51	39,56	11,08	3,54	0,79	69,6	2,1	0,14	49,63
Dąbrowica	0,29	18,58	0,58	51,22	20,05	5,8	1,74	56,9	3,77	0,58	51,4
Jastrzębiec	-1,11	34,4	0,37	50	11,46	3,32	1,48	69,7	1,11	0,37	64,55
Kolonia Polska	1,53	32,12	-0,77	39,13	13,94	7,28	2,3	56,9	1,15	0,38	46,11
Kulno	1,28	23,41	-0,55	55	17,34	3,46	0,36	69,7	5,28	0,36	44,08
Kurylówka	-0,29	23	0	48,62	10,02	2,69	0,53	69,7	2,45	0,29	53,2
Ożanna	-1,61	28,43	0,32	58,82	8,33	6,11	0,64	69,7	7,72	0,32	53,2
Słoboda	1,18	23,53	0	57,14	6,86	3,55	1,78	56,9	1,18	0,59	46,11
Tarnawiec	1,59	22,01	1,2	33,33	9,43	2,79	0,4	69,7	0,8	0	53,2
Wólka Łamana	-0,47	30,57	-0,94	66,67	12,4	3,76	0,47	69,7	0,47	0,47	49,63
ŚREDNIA	0,23	26,46	-0,03	49,95	12,09	4,23	1,05	65,85	2,60	0,35	51,11

Tab. 4. Dane źródłowe – sfera gospodarcza, techniczna, przestrzenno-funkcjonalna oraz środowiskowa.

Sołectwo	Sfera gospodarcza			Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa	
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Stosunek zamkniętych obiektów do końca roku 2016, w których świadczone są usługi hotelarskie do obiektów, które utworzono w latach 1999-2016 [%]	Masa pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych [kg]	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych [%]	Poziom hałasu [db]	Jakość powietrza (określony na podstawie ilości przekroczeń dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 oraz PM2,5 w ciągu roku)
Rok	2014	2014	2016	2014	2014	2015	2015
Brzyska Wola	3,83	0,43	15	374 990,00	81	60	67
Dąbrowica	5,07	0,87	50	105 012,60	77	63	67
Jastrzębiec	4,06	0,37	10	169 369,20	68	60	55
Kolonia Polska	3,07	0	10	82 836,60	84	60	61
Kulno	7,1	0,73	100	226 749,60	76	68	61
Kuryłówka	6,08	0,76	95	200 084,50	65	68	67
Ożanna	7,4	0,32	45	45 984,40	91	63	61
Słoboda	4,73	0,59	10	39 347,00	88	60	55
Tarnawiec	9,16	1,2	100	33 895,40	88	63	55
Wólka Łamana	3,29	0	10	83 129,20	76	60	55
ŚREDNIA	5,38	0,53	44,50	136139,85	79,40	62,50	60,40

3.2. Sfera społeczna

Sfera społeczna jako obszar priorytetowy dla procesu rewitalizacji, uwzględnia najwięcej wskaźników, do których zalicza się:

- saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania,
- ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania,
- przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, liczbę długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem,
- udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania, liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania,
- korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania,
- wyniki egzaminu 6-klasisty,
- liczbę stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania,
- liczbę organizacji pozarządowych ma 100 osób wg miejsca zamieszkania,
- frekwencję w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (I tura).

W celu dokonania delimitacji i wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano porównania poszczególnych zmiennych w odniesieniu do poszczególnych jednostek statystycznych, co następnie zobrazowano odpowiednimi mapami przedstawiającymi zmienność zjawiska na terenie całej gminy.

W odniesieniu do wskaźnika salda migracji należy wskazać, iż teren jest atrakcyjny pod względem osiedleńczym, na co wskazuje dodatnia wartość współczynnika wynosząca 0,22. Najkorzystniejsza sytuacja została odnotowana w następujących sołectwach: Tarnawiec (1,59), Kolonia Polska (1,53), Kulno (1,28), Słoboda (1,18). Natomiast niekorzystna sytuacja ma miejsce w Ożannie (-1,61) oraz Jastrzębcu (-1,11), co wskazuje na duże zagrożenie związane z procesem depopulacji. W pozostałych miejscowościach takich jak Brzyska Wola, Dąbrowica, Kuryłówka oraz Wólka Łamana wskaźnik utrzymuje

się na średnim poziomie, co potwierdza poniższa mapa (ryc. 3).¹ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

Ryc. 3. Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym współczynnikiem w sferze społecznej, poddanym szczegółowej analizie jest ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania, który w przypadku całej gminy wynosi 26,45%. W kontekście poszczególnych sołectw, najkorzystniej sytuacja prezentuje się w Dąbrowicy, Kulnie, Kuryłówce, Słobodzie oraz Tarnawcu, gdzie współczynnik wahał się pomiędzy 18,58%, a 23,41%. Najgorsze wartości współczynnika zjawiska odnotowano natomiast w miejscowościach: Jastrzębiec (34,4%), Kolonia Polska (32,12%) oraz Wólka Łamana (30,57%), co wskazuje na duże obciążenie demograficzne, spowodowane wieloma czynnikami np. wymaganiami rynku pracy czy niedostosowaniem założeń polityki do potrzeb ludności.² Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

¹ Źródło: Urząd Gminy Kuryłówka, stan na rok 2014

² jw.

Ryc. 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne

Na płaszczyźnie uwarunkowań społecznych, istotne znaczenie ma również kolejne analizowane zagadnienie jakim jest przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, prezentujący różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów na badanym obszarze. W odniesieniu do danych odnoszących się do całej gminy, należy podkreślić, iż odnotowano relatywnie niską liczbę urodzeń, co potwierdza ujemna wartość wskaźnika na poziomie $-0,03$. W odniesieniu do poszczególnych sołectw, sytuacja najlepiej przedstawia się w Tarnawcu (1,2) oraz Dąbrowicy (0,58). Ujemny przyrost naturalny odnotowano natomiast w Wólce Łamanej ($-0,94$), Kolonii Polskiej ($-0,77$), Kulnie ($-0,55$) oraz w Brzyskiej Woli ($-0,51$). Przedstawione wartości wskazują, iż gminie Kuryłówka w perspektywie przyszłościowej grozi częściowe wyludnienie, co negatywnie odbije się na aspektach społecznych, technicznych, gospodarczych czy nawet środowiskowych.³ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

³ jw.

Ryc. 5. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne

Istotnym z punktu widzenia płaszczyzny społeczno-gospodarczej jest współczynnik określający liczbę długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem, który odzwierciedla ogólną sytuację na rynku pracy w wyodrębnionym obszarze. W odniesieniu do całego obszaru gminy, średnia wartość wskaźnika wynosi 49,94 %, jednakże w odniesieniu do poszczególnych sołectw sytuacja na rynku pracy jest zróżnicowana. Największy kryzys odnotowano w miejscowościach Wólka Łamana (66,67%), Ożanna (58,82%) oraz Słoboda (57,14%). Natomiast najkorzystniej pod kątem kwestii bezrobocia wypadły sołectwa Tarnawiec (33,33%), Kolonia Polska (39,13%) oraz Brzyska Wola (39,56%). Z punktu widzenia skutków jakie niesie za sobą długotrwałe bezrobocie, należy zaznaczyć, iż sytuacja na rynku pracy w całej gminie wymaga interwencji i dążenia lokalnych władz do rozwoju turystyki, zachęcania przedsiębiorców do inwestycji na terenach gminy jak również wspierania dotychczasowych przedsiębiorców w celu rozwoju działalności i zwiększania miejsc pracy.⁴ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

⁴ Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Leżajsku, stan na rok 2014

Ryc. 6. Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem.

Źródło: opracowanie własne

W celu uzupełnienia analiz w obszarze bezrobocia, dokonano również badań obejmujących udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania. Dla całej gminy, wskaźnik przyjmuje wartość 12,09%, jednak w odniesieniu do wybranych jednostek statystycznych wartość ta jest zmienna. Znaczny kryzys w tym obszarze pojawia się w Dąbrowicy (20,05) oraz Kulnie (17,34). Zdecydowanie lepsza sytuacja odnotowana została w Słobodzie (6,86), Ożannie (8,33), Tarnawcu (9,43), Kuryłówce (10,02) oraz w Brzyskiej Woli (11,08). Podobnie jak w kontekście danych dotyczących długotrwałego bezrobocia, należy podkreślić, iż badane zjawisko niesie za sobą negatywne konsekwencje we wszystkich aspektach życia społeczno-gospodarczego, w związku z tym wymaga wprowadzenia nowych rozwiązań w zakresie aktywizacji i promowania przedsiębiorczości wśród ludności w każdym wieku, a zwłaszcza w wieku produkcyjnym.⁵ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

⁵ jw.

Ryc. 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne

Z płaszczyzną bezrobocia bezpośredni związek ma również wskaźnik określający liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania. Odnotowywany związek pomiędzy tymi dwoma aspektami, uwidacznia się w fakcie, iż wzrost poziomu bezrobocia na danym obszarze pociąga za sobą wzrost poziomu ubóstwa. Z pozyskanych danych wynika, iż wartość wskaźnika w odniesieniu do całego obszaru gminy wynosi 4,23. Najgorsza sytuacja przedstawia się jednak w sołectwie Kolonia Polska (7,28), Ożanna (6,11) oraz Dąbrowica (5,8). Natomiast niski poziom ubóstwa badania wykazały w miejscowościach Kuryłówka (2,69) oraz Tarnawiec (2,79). Nie mniej jednak problem na terenie gminy Kuryłówka istnieje, w związku z tym niezbędne są mechanizmy zwalczające obniżający się poziom życia społeczności, prowadzący w konsekwencji do marginalizacji społecznej.⁶ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

⁶ Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuryłówce, stan na rok 2014

Ryc. 8. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne

Uszczegółowieniem powyżej opisanej zmiennej są również dane obejmujące liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania. Dla obszaru całej gminy wskaźnik osiągnął wartość 1,04, natomiast dla poszczególnych sołectw wartości są bardzo zróżnicowane. Najwięcej korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności odnotowano w Kolonii Polskiej (2,3), Słobodzie (1,78) oraz Dąbrowicy (1,74). Natomiast najniższy wskaźnik w badaniach osiągnęły miejscowości takie jak Kulno (0,36), Tarnawiec (0,4), Wólka Łamana (0,47), Kuryłówka (0,53), Ożanna (0,64) oraz Brzyska Wola (0,79). Biorąc pod uwagę powyższe dane warto zaznaczyć, iż w procesie planowania polityk przeciwdziałaniu bezrobociu oraz wykluczeniu społecznemu, niezbędne będzie planowanie działań aktywizujących i wspierających osoby niepełnosprawne mieszkające na terenie gminy.⁷ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

⁷ jw.

Ryc. 9. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowa analiza sfery społecznej, oprócz aspektów związanych z demografią i rynkiem pracy, wymaga również sięgnięcia do głębszych danych w zakresie edukacji, stanowiącej istotny element w procesie rozwoju gospodarczego i potencjału całej gminy. W tym też celu wyszczególniono wskaźnik obejmujący wyniki egzaminu 6-klasisty. Średnia wartość dla wszystkich jednostek statystycznych wyniosła 65,85. Najlepsze wyniki osiągnęli uczniowie z Jastrzębca (69,7), Kulna (69,7), Kuryłówek (69,7), Ożanny (69,7), Tarnawca (69,7), Wólki Łamanej (69,7) oraz Brzyskiej Woli (69,6). Natomiast w pozostałych miejscowościach wskaźnik osiągnął poziom 56,9. Dane te sygnalizują w jakich obszarach przestrzennych należy podjąć działania mające na celu poprawę sytuacji i zwiększanie efektów nauczania. ⁸ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

⁸ Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, stan na rok 2015

Ryc. 10. Wyniki egzaminu 6-klasisty.

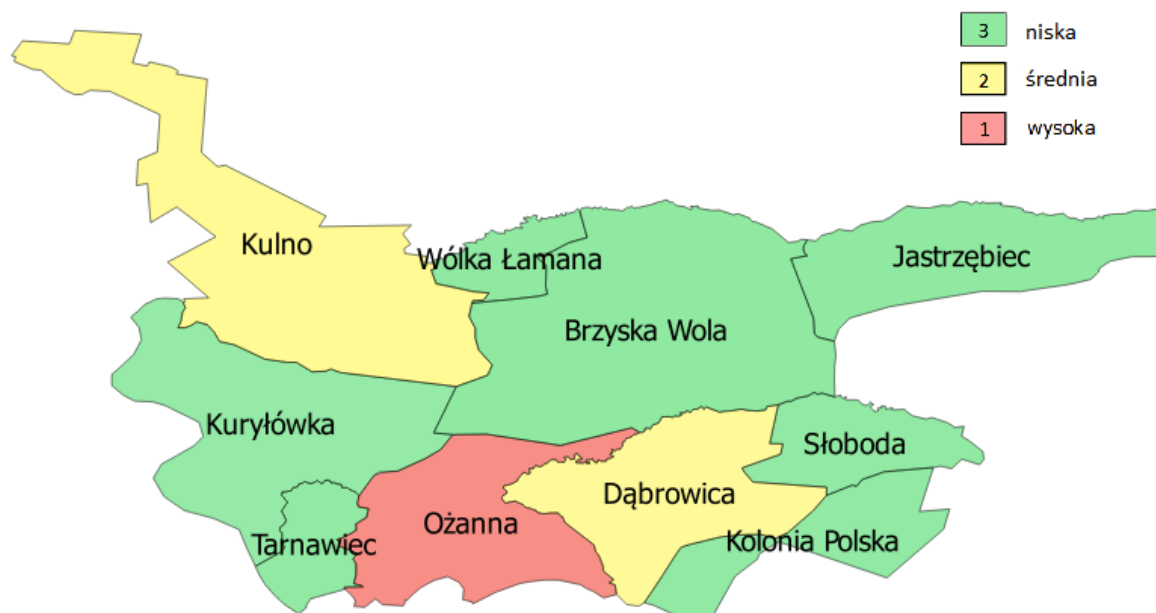

Źródło: opracowanie własne

Obrazowanie sfery społecznej musi również uwzględniać poziom bezpieczeństwa na danych terenie, w związku z tym poddano analizie wskaźnik obejmujący liczbę stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, który dla terenu gminy przyjął wartość 2,6. Oznacza to, iż zjawisko przestępczości nie jest obce na terenie gminy Kuryłówka, jednakże biorąc pod uwagę szczegółowe dane dla poszczególnych jednostek należy podkreślić, że posiada różne natężenie. Największy poziom przestępczości w przeliczeniu na 100 osób odnotowano w miejscowości Ożanna (7,72), co koreluje się z innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. Nieco niższe wartości wskaźnika, nie mniej przekraczające średni poziom dla całej gminy, badania wykazały w miejscowościach Kulno (5,28) oraz Dąbrowica (3,77). Najbezpieczniejsze okazały się natomiast sołectwa Wólka Łamana (0,47) oraz Tarnawiec (0,8).⁹ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

⁹ Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Leżajsku, stan na rok 2014

Ryc. 11. Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne

Poziom życia społeczności lokalnych jak również tendencje do występowania negatywnych zjawisk zależą w dużej mierze od aktywności mieszkańców nie tylko w zakresie przeciwdziałaniu skutkom patologii, ale również wspierania rozwoju i atrakcyjności terenów. Wskaźnikiem odzwierciedlającym to zaangażowanie jest liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania, który w odniesieniu do całej gminy wynosi 0,35. Najkorzystniej sytuacja prezentuje się w miejscowościach Słoboda (0,59), Dąbrowica (0,58) oraz Wólka Łamana (0,47). Najniższa aktywność w tym zakresie odnotowana została natomiast w miejscowościach Tarnawiec (0) oraz Brzyska Wola (0,14). W celu poprawy aktualnej sytuacji warto więc dążyć do wzmacniania więzi pomiędzy mieszkańcami oraz wspierania działań integrujących społeczności, co pozwoli zbudować duży potencjał i kapitał społeczny.¹⁰ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

¹⁰ Źródło: Urząd Gminy Kuryłówka, stan na rok 2013

Ryc. 12. Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania.

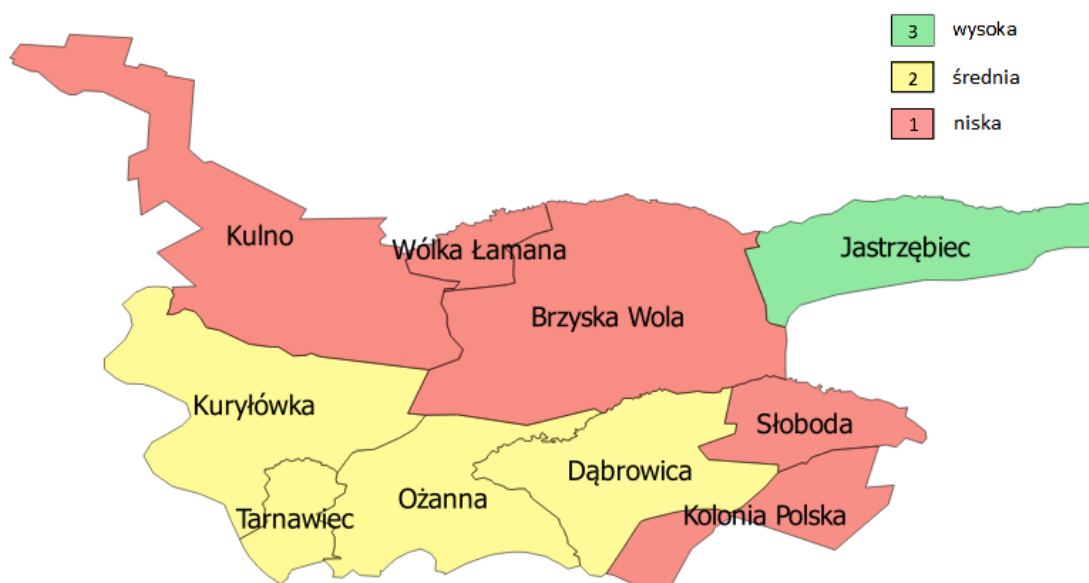

Źródło: opracowanie własne

Poczucie identyfikacji ze społecznością lokalną oraz zaangażowanie w sprawy bezpośrednio ją dotyczące odzwierciedla kolejny wskaźnik jakim jest frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (I tura). Dla całej gminy przyjmuje on wartość 51,11, natomiast najlepsza sytuacja odnotowana została w sołectwie Jastrzębiec (64,55). W pozostałych miejscowościach frekwencja prezentuje się na bardzo niskim poziomie, co świadczy o braku odpowiednich działań aktywizujących społeczność i dążących do budowania silnych więzi. Najgorsza frekwencja przypadła w miejscowościach Kulno (44,08), Słoboda (46,11), Kolonia Polska (46,11), Wólka Łamana (49,63) oraz Brzyska Wola (49,63).¹¹ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

¹¹ Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza, wybory do organów jednostek samorządu terytorialnego z roku 2014

Ryc. 13. Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (I tura).

Źródło: opracowanie własne

3.3. Sfera gospodarcza

Kolejną z analizowanych płaszczyzn jest sfera gospodarcza, która podobnie jak sfera społeczna ma istotne znaczenie w kontekście codziennego życia mieszkańców jak również planowanych polityk publicznych. W jej ramach wyróżniono trzy wskaźniki:

- liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar wiejski;
- liczbę nowo zarejestrowanych pomiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania;
- stosunek zamkniętych obiektów do końca roku 2016, w których świadczone są usługi hotelarskie do obiektów, które utworzono w latach 1999-2016.

Pierwszy ze wskaźników, odzwierciedlający poziom przedsiębiorczości w gminie Kuryłówka, dla całości badanego obszaru wynosi 5,37. Najkorzystniej sytuacja prezentuje się w Tarnawcu (9,16) oraz Ożannie (7,4). W pozostałych częściach regionu przedsiębiorczość pozostaje na niezadowalającym poziomie, a najgorszy wynik osiągnęły obszary sołectw: Kolonia Polska (3,07), Wólka Łamana (3,29) oraz Brzyska Wola (3,83).¹² Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

¹² Źródło: Urząd Gminy Kuryłówka, stan na rok 2014

Ryc. 14. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar wiejski.

Źródło: opracowanie własne

Kondycję na lokalnym rynku pracy odzwierciedla kolejno wybrany współczynnik określający liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania. Średnia dla całego obszaru wyniosła 0,52. Najkorzystniejsza sytuacja pod względem przedsiębiorczości panuje w Tarnawcu (1,2) oraz Dąbrowicy (0,87). Stagnację gospodarczą odnotowano natomiast w Wólce Łamanej (0), Kolonii Polskiej (0), Ożannie (0,32) oraz w Jastrzębcu (0,37), co wskazuje na nieefektywność działań w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oraz konieczność wprowadzenia nowych mechanizmów promujących innowacyjne rozwiązania.¹³ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych będących różnicą ilości podmiotów gospodarczych pomiędzy 2014 a 2015r.

¹³ jw.

Ryc. 15. Liczba nowo zarejestrowanych pomiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.

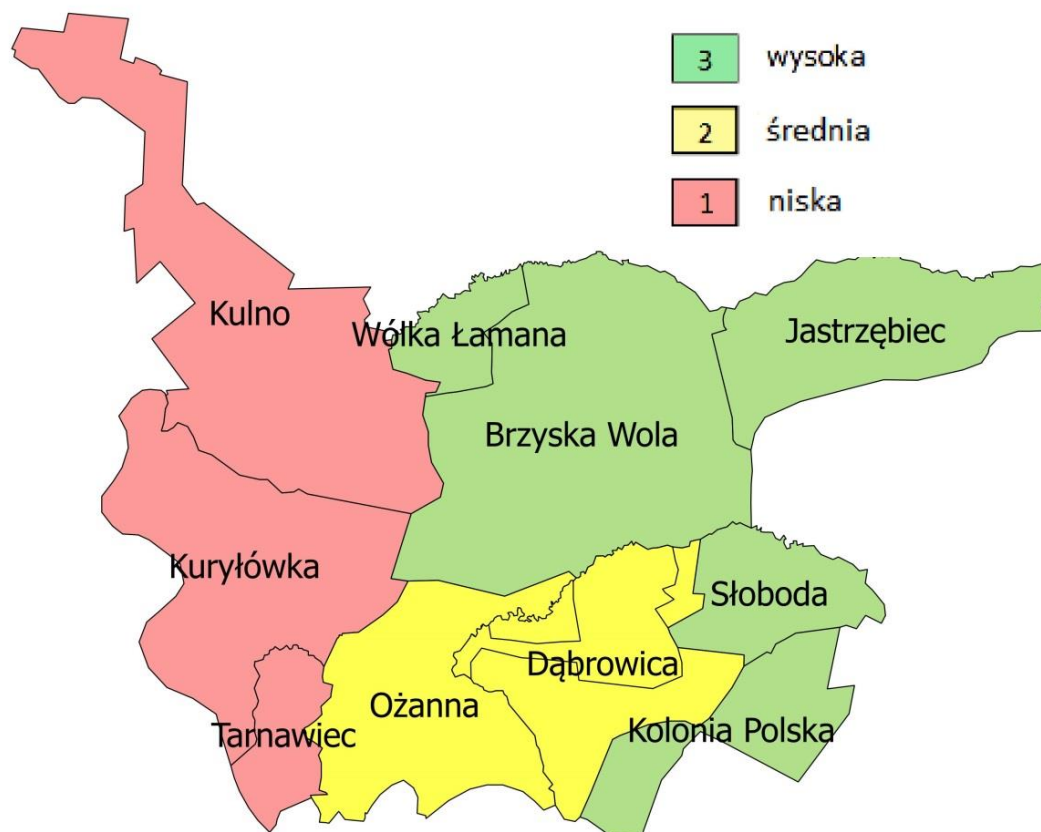

Źródło: opracowanie własne

Kolejny wskaźnik świadczy o kondycji lokalnych przedsiębiorców, prowadzących działalność hotelarską (w tym agroturystyka, kempingi i pola namiotowe). W latach 1999-2016 na obszarze gminy łącznie otworzono 24 takie obiekty, jednak na przestrzeni lat, wiele z nich zostało zamkniętych ze względu na coraz niższy poziom turystyki w gminie. Najgorsza sytuacja miała miejsce w sołectwach Kulno, Kuryłówka oraz Tarnawiec, mimo, że w ewidencji prowadzonej przez Wójta Gminy widnieją gospodarstwa agroturystyczne, jednak realnie nie działają one z powodu braku turystów.¹⁴ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2016r.

¹⁴ Źródło: Urząd Gminy Kuryłówka, stan na rok 2016

Ryc. 16. Stosunek zamkniętych obiektów do końca roku 2016, w których świadczone są usługi hotelarskie do obiektów, które utworzono w latach 1999-2016.

Źródło: opracowanie własne

3.4. Sfera techniczna

Strefę techniczną na potrzeby prowadzonych badań odzwierciedla jeden wskaźnik:

- masa pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych [kg].

Płaszczyzna ta odnosi się głównie do degradacji obszaru i potrzeb o charakterze infrastrukturalnym, jednakże swoim zasięgiem powoduje również konsekwencje w sferze społecznej oraz gospodarczej np. w postaci obniżenia atrakcyjności terenów dla nowych inwestorów, co powoduje, iż ma niebagatelne znaczenie dla analiz.

Współczynnik w tym obszarze, to masa pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych, wskazuje na konieczność dokonania modernizacji i ulepszeń technicznych zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak również w budynkach i lokalach prywatnych. Zgodnie ze zgromadzonymi danymi, łączna masa wyrobów azbestowych dla całego obszaru wynosi 1 361 398,50 kg. Najwięcej jednak pozostaje w miejscowości Brzyska Wola (374990 kg). Najkorzystniej sytuacja prezentuje się natomiast w Tarnawcu, gdzie wskaźnik osiągnął poziom 33895,4 kg. Pomimo licznych działań podejmowanych przez władze w celu usuwania niebezpiecznych wyrobów azbestowych, w dalszym ciągu należy mieć na uwadze fakt, iż problematyka ta stanowi duże zagrożenie nie tylko dla zdrowia mieszkańców, ale również środowiska, co wymaga ulepszania mechanizmów.¹⁵ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

¹⁵ Źródło: Urząd Gminy Kuryłówka, stan na rok 2017

Ryc. 17. Masa pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych [kg].

Źródło: opracowanie własne

3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Analizy w strefie przestrzenno-funkcjonalnej prowadzona została w oparciu o wskaźnik:

- Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych [%]

Uszczegółowieniem powyższego wskaźnika jest kolejna zmienna obejmująca liczbę budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych przedstawiona w procentach, której wartość w odniesieniu do całej gminy osiągnęła bardzo niski poziom. Stan kryzysowy zaobserwowano w sołectwach Brzyska Wola, Słoboda, Kolonia Polska, Ożanna, Tarnawiec, co istotnie wpływa na poziom niezadowolenia społecznego i braku identyfikacji z miejscem zamieszkania. Wartość wskaźnika dla tych miejscowości waha się pomiędzy 76% a 91% co stanowi o poważnym problemie zlokalizowanym na tym obszarze.¹⁶ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2014r.

Ryc. 18. Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych [%]

Źródło: opracowanie własne

¹⁶ jw.

3.6. Sfera środowiskowa

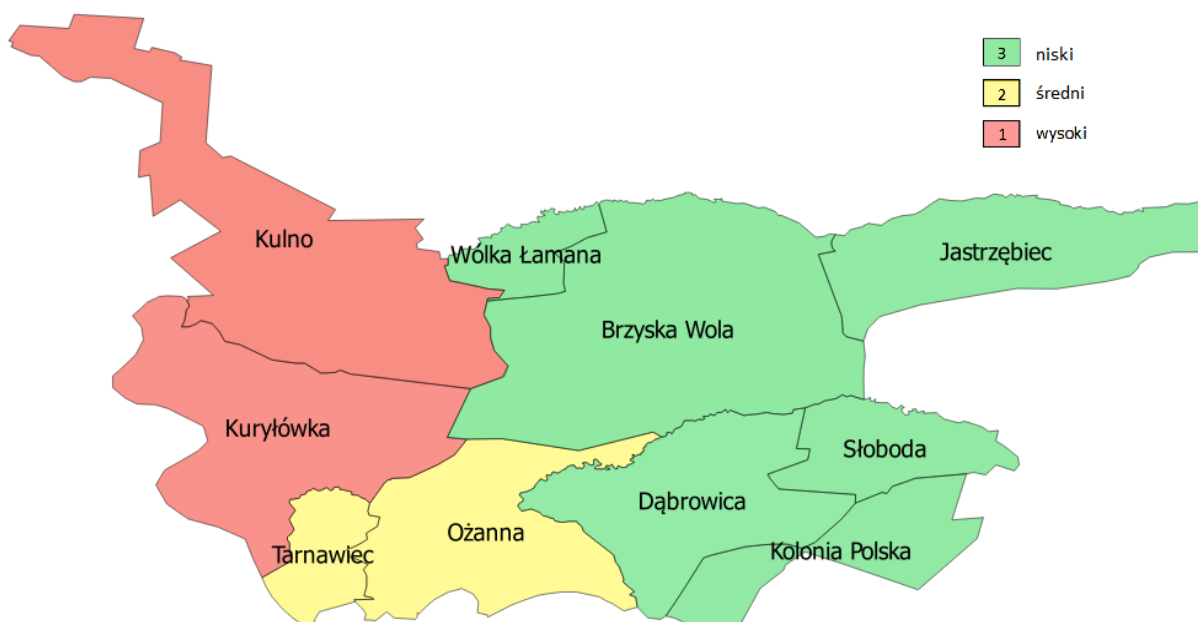
Ostatnią ze stref poddaną dogłębnej analizie jest sfera środowiskowa, którą wyznaczają dwa wskaźniki:

- poziom hałasu;
- jakość powietrza.

Źródłem pozyskanych danych są dokumenty oraz Urząd Gminy. Dokonując generalnej oceny, pomimo różnorodności terytorialnej, stan środowiska w gminie Kuryłówka jest dobry, choć boryka się ona z problemami wynikającymi z zanieczyszczenia wód i powietrza, gospodarki ściekowej oraz gospodarki odpadami.

W odniesieniu do pierwszego ze wskaźników należy podkreślić, iż problem wynika z lokalizacji sołectw w pobliżu dróg tranzytowych, które powodują podwyższony poziom hałasu. W związku z tym najgorszą sytuację odnotowano w miejscowościach Kulno i Kuryłówka. W pozostałej części obszaru poziom hałasu został oceniony jako zadowalający, co stanowi duży atut w kontekście możliwości rozwoju miejsc turystyczno-rekreacyjnych. Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2015r.

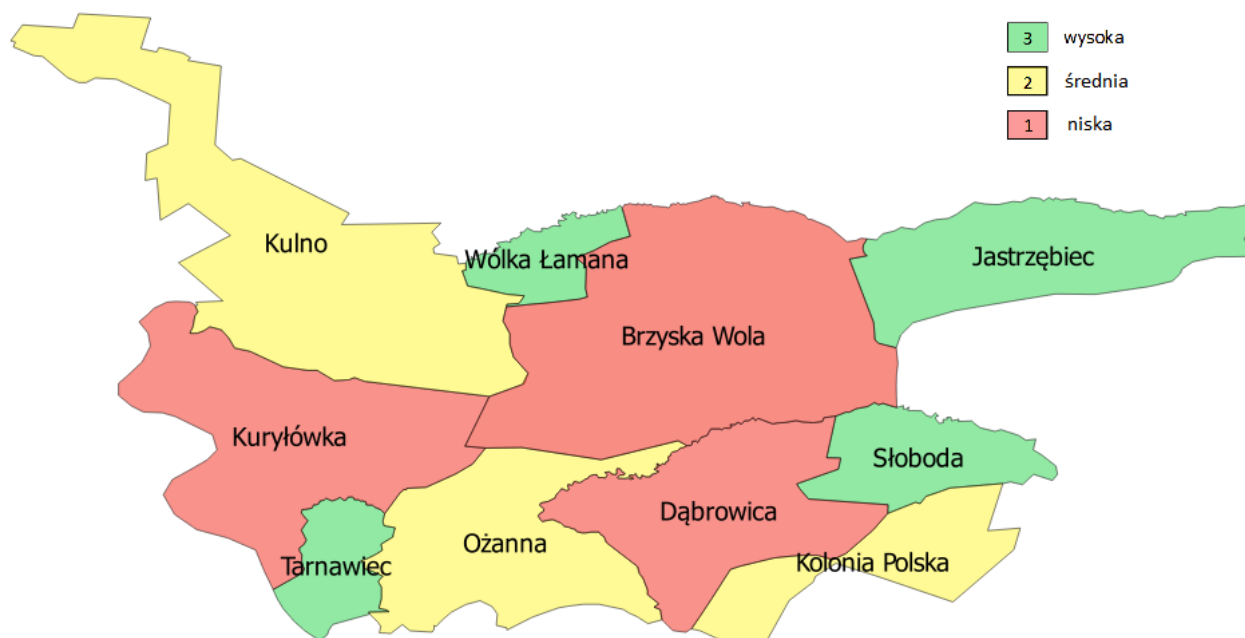
Ryc. 19. Poziom hałasu.

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym wskaźnikiem odzwierciedlającym stan środowiska na terenie gminy Kuryłówka jest jakość powietrza, który ma istotny wpływ na stan zdrowia mieszkańców oraz możliwości rozwoju usług turystycznych. Źródłem problemów ze stanem środowiska jest przede wszystkim niska emisja z instalacji będącymi źródłami ciepła w domach jednorodzinnych. Najgorzej sytuacja prezentuje się w trzech sołectwach: Brzyska Wola, Dąbrowica oraz Kuryłówka. W pozostałych miejscowościach jakość powietrza została oceniona jako zadowalająca, jednakże należy mieć na względzie, iż niezbędny jest stały monitoring tego aspektu w celu zapobiegania pogarszaniu się aktualnego stanu.¹⁷ Wskaźnik ten został poddany badaniu na podstawie danych z 2015r.

Ryc. 20. Jakość powietrza.

Źródło: opracowanie własne

¹⁷ Jw.

3.7. Obszar zdegradowany

W celu przeprowadzenia rzetelnej analizy na potrzeby sporządzenia niniejszego dokumentu, wyróżniono 10 jednostek statystycznych (sołectw), w odniesieniu do których zgromadzono szczegółowe dane obrazujące poziom natężenia negatywnych zjawisk na terenie gminy Kuryłówka wraz z ich przestrzennym rozkładem. Każdą z wybranych zmiennych poddano kategoryzacji według gradacji punktowej (1 – istotne ponadprzeciętne natężenie zjawiska kryzysowego, 2- średnie/przeciętne natężenie zjawiska kryzysowego, 3 – niskie natężenie zjawiska kryzysowego). Ponadto w obrębie zmiennych dokonano również obliczeń średnich dla każdego z sołectw, co w dalszej kolejności stanowiło podstawę do wyłonienia obszaru zdegradowanego.

W celu zapewnienia przejrzystości odbioru dokonano również podziału zgromadzonych w tabeli zmiennych ze względu na badane strefy. Pierwsza z tabel (tabela nr 5) obejmuje zatem natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej, która ma priorytetowe znaczenie w kontekście procesu rewitalizacji. W związku z obowiązującą definicją i rozumieniem rewitalizacji wskazaną w wytycznych regionalnych i krajowych, kryteria te traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru. W tym obszarze pod uwagę wzięto jedenaście zmiennych odzwierciedlających sytuację demograficzną, bezrobocia, poziomu edukacji, sytuacją bytową oraz zaangażowanie w sprawy społeczno-polityczne na poziomie lokalnym. Przyjęto, że za obszary zdegradowane w strefie społecznej, przyjęte będą te, dla których wskaźnik syntetyczny wynosić będzie poniżej 2,0. Dokonana eksploracja wykazała, iż obszarami wymagającymi działań rewitalizacyjnych są Kolonia Polska (1,73), Ożanna oraz Dąbrowica dla których syntetyczny wskaźnik degradacji osiągnął poziom 1,91.

Druga spośród tabel (tabela nr 6) obrazuje natomiast zebrane dane z obszaru sfery: gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej. W ramach każdej z nich wyszczególniono zmienne obrazujące problemy jakie występują na terenie gminy Kuryłówka wraz z ich natężeniem. Każdy z tych elementów ma niebagatelne znaczenie w perspektywie planowania procesu działań uzdrawiających zdegradowane tereny. Przyjęto, że za obszary zdegradowane w strefie społecznej, przyjęte będą te, dla których wskaźnik syntetyczny wynosić będzie poniżej 2,0. W kontekście dokonanych analiz na płaszczyźnie wymienionych stref, obszarami wymagającymi wsparcia okazały się sołectwa: Brzyska Wola (1,64), Dąbrowica (1,91), Kolonia Polska (1,73), Ożanna (1,73) oraz Kulno (1,82).

Tab. 5. Natężenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej.

Sfera społeczna												
Sołectwo	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Ludność w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Wyniki egzaminu 6-klasisty	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (I tura)	Syntetyczny wskaźnik degradacji obszaru
Brzyska Wola	2	2	1	3	3	3	3	3	3	1	1	2,27
Dąbrowica	2	3	3	2	1	1	1	1	2	3	2	1,91
Jastrzębiec	1	1	2	2	2	3	2	3	3	2	3	2,18
Kolonia Polska	3	1	1	3	2	1	1	1	3	2	1	1,73
Kulno	3	3	1	2	1	3	3	3	2	2	1	2,18
Kuryłówka	2	3	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2,55
Ożanna	1	2	2	1	3	1	3	3	1	2	2	1,91
Słoboda	3	3	2	1	3	3	1	1	3	3	1	2,18
Tarnawiec	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2,73
Wólka Łamana	2	1	1	1	2	3	3	3	3	3	1	2,09

Tab. 6. Natężenie zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej.

Sołectwo	Sfera gospodarcza			Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa		Syntetyczny wskaźnik degradacji obszaru
	Liczba nowo zarejestrowanych pomiotów gospodarczych	Liczba nowo zarejestrowanych pomiotów gospodarczych	Stosunek zamkniętych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie do obiektów otwartych	Masa pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych [kg]	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych [%]	Poziom hałasu	Jakość powietrza	
Brzyska Wola	1	2	3	1	1	3	1	1,71
Dąbrowica	1	3	2	3	2	2	1	2,00
Jastrzębiec	1	1	3	2	3	3	3	2,29
Kolonia Polska	1	1	3	3	1	3	2	2,00
Kulno	2	2	1	2	2	1	2	1,71
Kuryłówka	2	2	1	2	3	1	1	1,71
Ożanna	3	1	2	3	1	2	2	2,00
Słoboda	1	2	3	3	1	3	3	2,29
Tarnawiec	3	3	1	3	1	2	3	2,29
Wólka Łamana	1	1	3	3	2	2	3	2,14

Założono, że za obszary zdegradowane uznać można te obszary dla których wskaźnik syntetyczny dla strefy społecznej oraz wskaźnik syntetyczny dla pozostałych stref jest mniejszy lub równy 2.0. Sytuację tę prezentuje tabela nr 7. Duża waga wskaźnika degradacji dla strefy społecznej wynika z zapisów *Rozporządzenia*, które mówi, że obszar można uznać za zdegradowany gdy stan kryzysowy występuje w strefie społecznej oraz w co najmniej jednej innej strefie diagnozy.

Tab. 7. Zestawienie wskaźników syntetycznych.

Sołectwo	Syntetyczny wskaźnik degradacji obszaru		Czy sołectwo można uznać za zdegradowane?
	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza, techniczna, przestrzenno-funkcjonalna oraz środowiskowa	
Brzyska Wola	2,27	1,71	NIE
Dąbrowica	1,91	2,00	TAK
Jastrzębiec	2,18	2,29	NIE
Kolonia Polska	1,73	2,00	TAK
Kulno	2,18	1,71	NIE
Kuryłówka	2,55	1,71	NIE
Ożanna	1,91	2,00	TAK
Słoboda	2,18	2,29	NIE
Tarnawiec	2,73	2,29	NIE
Wólka Łamana	2,09	2,14	NIE

Wobec powyższego, należy przyjąć, iż obszarami zdegradowanymi o największym natężeniu negatywnych zjawisk są sołectwa:

- 1) Ożanna
- 2) Kolonia Polska
- 3) Dąbrowica

Obszary te w obrębie gminy Kuryłówka zostały wyznaczone w oparciu o analizy na kilku płaszczyznach oraz wysunięte na tej podstawie wnioski wynikające z:

- diagnozy zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno- funkcjonalnej oraz technicznej,
- wizji lokalnych i spacerów badawczych pozwalających zlokalizować obiekty wymagające modernizacji;
- analizy aktualnych gminnych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych, w zakresie możliwości podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Sołectwa o koncentracji zjawisk kryzysowych połączone w spójny terytorialnie obszar zdegradowany, złożony z trzech podobszarów: Dąbrowica, Kolonia Polska oraz Ożanna. Obszar zdegradowany stanowi wspólną przestrzeń dla wszystkich mieszkańców, których łączą silne więzi wynikające ze wspólnoty interesów i potrzeb oraz z poczucia zakorzenienia i przynależności do zamieszkiwanego miejsca, a także jawi się jako zasadny grunt do realizacji inwestycji wynikających z *Programu*. **Przebieg granic obszaru zdegradowanego został ustalony zgodnie z granicami sołectw.**

Zgodnie z powyższymi założeniami oraz wnioskami z konsultacji społecznych wyznaczono w Gminie Kuryłówka obszar zdegradowany, który zamieszkiwany jest przez 1262 mieszkańców (21,72% mieszkańców gminy). Powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 36,82 km², co stanowi 25,94% całkowitej powierzchni gminy. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego przedstawiono na mapie zamieszczonej na rysunku 21.

Ryc. 21. Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego.

Źródło: opracowanie własne

4. Diagnoza obszaru rewitalizacji

4.1. Metoda wyznaczenia obszaru rewitalizacji

Zgodnie z definicją w Rozdziale 3. *Wytycznych* Ministra obszar rewitalizacji to obszar, który obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Zgodnie z zapisami *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa podkarpackiego na lata 2014-2020* za obszary rewitalizacji można uznać te obszary, na których określono, że wypadają mniej korzystanie niż wartości referencyjne w odniesieniu do co najmniej czterech wskaźników. Dodatkowo ze względu na zapisy *Wytycznych* Ministra, ograniczające powierzchnię (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz liczbę mieszkańców (maksymalnie 30% mieszkańców gminy), należało zacieśnić powierzchnię obszaru zdegradowany aby otrzymać obszar rewitalizacji nie przekraczający 20% powierzchni gminy.

W celu realizacji postawionych celów rewitalizacji konieczne było wyznaczenie takich obszarów rewitalizacji, które pozwalają swoim zasięgiem na wykonanie przedsięwzięć poprawiających stan obszaru i społeczeństwa. Przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji wzięto również pod uwagę spójność przestrzenną, zachowanie funkcji. Brano pod uwagę rozmieszczenie zaludnienia, lokalizację ciągów transportowych i usługowych. Ważnym elementem były możliwości inwestycyjne i występowanie miejsc, gdzie potencjalnie można przeprowadzić działania rewitalizacyjne. Duże znaczenie przy określaniu tych obszarów miały również konsultacje społeczne (porównaj rozdział nr 11 „Raport z konsultacji społecznych”). Aspekty które wzięto pod uwagę przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji:

- na podstawie nagromadzenia stanów kryzysowych oraz potencjału obszaru zdegradowanego
- uwagi w ramach konsultacji społecznych,
- podział administracyjny gminy na miejscowości,
- granice, z którymi utożsamiają się mieszkańcy danych sołectw,
- występowanie terenów, które potencjalnie mogą stanowić obszar przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

- spójność obszarów pod względem występowania dla mieszkańców,
- lokalizację ciągów transportowych.

Biorąc pod uwagę powyższe aspekty, za możliwy obszar rewitalizacji uznano sołectwa: Dąbrowica, Kolonia Polska oraz Ożanna.

Następnie dokonano potwierdzenia wyboru obszaru rewitalizacji poprzez:

1. analizę wskaźnikową obszaru rewitalizacji zgodnie z *Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa podkarpackiego na lata 2014-2020*;
2. pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji – rozdział 4.3.

4.2. Analiza wskaźnikowa obszaru rewitalizacji

Analiza wskaźnikowa oparta jest na analizie danych zastąłych, dotyczących gminy, przekształconych na wskaźniki, zgodnie z *Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa podkarpackiego na lata 2014-2020*.

Zgodnie z wymaganiami *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* obszar rewitalizacji charakteryzują minimum cztery wybrane wskaźniki (maksymalnie po jednym z każdej kategorii) wymienione w Instrukcji, dla których wartości oszacowane dla danego obszaru są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego. Zgodnie z tym zapisem porównano wartości wskaźników do odpowiednich wartości referencyjnych dla województwa podkarpackiego. W przypadku, gdy wartość wskaźnika wypadła mniej korzystnie niż wartość referencyjna województwa uznawano, że obszar pod względem tego wskaźnika można uznać za wymagający rewitalizacji.

Przeanalizowano w ten sposób 7 wskaźników z 7 kategorii:

- kategoria: demografia:
 - ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania;
- kategoria: rynek pracy
 - liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem;
- kategoria: pomoc społeczna
 - liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania;
- kategoria: edukacja
 - wyniki egzaminu 6-klasisty;
- kategoria: podmioty gospodarcze
 - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar wiejski;
- kategoria: bezpieczeństwo publiczne
 - liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania;
- kategoria: integracja społeczna
 - liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania

Wybrano te siedem kategorii, ponieważ jedynie dla nich możliwe było pozyskanie danych niezbędnych do analizy. Wyboru poszczególnego wskaźnika w danej kategorii dokonano na podstawie diagnozy obszaru zdegradowanego – dobierano tak wskaźniki, aby obrazowały te stany kryzysowe, które są istotne dla rewitalizacji gminy.

Wyniki analizy zostały zaprezentowane w tabeli nr 8.

Na podstawie analizy wskaźnikowej można stwierdzić, że wyznaczony obszar (obejmujący sołectwa Dąbrowica, Kolona Polska i Ożanna), kwalifikuje się jako obszar rewitalizacji zgodnie z wymaganiami *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, ponieważ 5 wskaźników z 5 różnych kategorii

(spełniony jest wymóg co najmniej 4 wskaźników), charakteryzuje ten obszar jako zdegradowany. Są to:

- liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem;
- liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania;
- wyniki egzaminu 6-klasisty;
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar wiejski;
- liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.

Tab. 8. Analiza wskaźnikowa obszaru rewitalizacji.

Kategoria	Demografia	Rynek pracy	Pomoc społeczna	Edukacja	Podmioty gospodarcze	Bezpieczeństwo publiczne	Integracja społeczna								
Wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego	27,9	10,2	6,1	67,7	5,5	1,32	0,33								
Wskaźnik	Ludność w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania Czy wartość dla obszaru rewitalizacji jest mniej korzystna niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego?	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania Czy wartość dla obszaru rewitalizacji jest mniej korzystna niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego?	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania Czy wartość dla obszaru rewitalizacji jest mniej korzystna niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego?	Wyniki egzaminu 6-klasisty Czy wartość dla obszaru rewitalizacji jest mniej korzystna niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego?	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar wiejski Czy wartość dla obszaru rewitalizacji jest mniej korzystna niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego?	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania Czy wartość dla obszaru rewitalizacji jest mniej korzystna niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego?	Liczba organizacji pozarządowych ma 100 osób wg miejsca zamieszkania Czy wartość dla obszaru rewitalizacji jest mniej korzystna niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego?								
Obszar rewitalizacji	26,38	NIE	15,7	TAK	6,2	TAK	61,2	TAK	5,2	TAK	4,20	TAK	0,48	NIE	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych do diagnozy.

4.3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

4.3.1. Sfera społeczna

Podobszar rewitalizacji „Dąbrowica”

Podobszar rewitalizacji „Dąbrowica” zamieszkały jest przez 690 osób, co stanowi 11,9% ogółu mieszkańców gminy. Znajduje się w południowej części gminy i zajmuje powierzchnię 5,63 km² (4,0% całkowitej powierzchni gminy).

Średnia ilość osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (18,58 osób) jest niższa niż w całym województwie podkarpackim (27,9 osób) oraz w gminie (26,46 osób). Saldo migracji wynosiło 0,29, jest to wartość wyższa niż dla gminy (0,23) oraz województwa podkarpackiego (-0,11).

W 2014 roku 82 mieszkańców podobszaru rewitalizacji „Dąbrowica” pozostawało bez zatrudnienia. Spośród wszystkich bezrobotnych z analizowanego obszaru, średnio 51,2% osób było długotrwale bez pracy. Wartość ta jest wyższa niż w całej gminie (50,0%) oraz niższa niż na Podkarpaciu (61,5%). Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 20,0%, co znacznie przewyższa średnią dla gminy (12,1%) oraz województwa podkarpackiego (10,2%).

Ze wsparcia socjalnego skorzystało 5,8 os na 100 mieszkańców. Jest to wartość wyższa niż średnia dla gminy (4,2) oraz niższa niż wartość dla województwa podkarpackiego (6,1).

Uczniowie szkoły podstawowej zamieszkujący podobszar rewitalizacji „Dąbrowica” uzyskali średni wynik sprawdzianu po VI klasie w 2015 roku na poziomie 56,9%, wynik był niższy niż średnia wyników spośród wszystkich szkół w gminie (65,85%) oraz w kontekście całego Podkarpacia (67,7%).

Na podobszarze rewitalizacji „Dąbrowica” problem przestępczości występuje w dużym nasileniu – średnia ilość zarejestrowanych przestępstw (3,77 przestępstw na 100 mieszk.) była wyższa niż w skali całej gminy (2,6 przestępstw na 100 mieszk.) jak i województwa podkarpackiego (1,32 przestępstw na 100 mieszk.).

Średnia frekwencja w wyborach do samorządów w 2014 roku na analizowanym podobszarze wynosiła 49,25% i była niższa niż średnia frekwencja na Podkarpaciu (50,87%) oraz w gminie (51,56%).

Podobszar rewitalizacji „Kolonia Polska”

Podobszar rewitalizacji „Kolonia Polska” zamieszkały jest przez 261 osób, co stanowi 4,5% ogółu mieszkańców gminy. Znajduje się w południowej części gminy i zajmuje powierzchnię 7,87 km² (5,5% całkowitej powierzchni gminy).

Średnia ilość osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (32,12 osób) jest wyższa niż w całym województwie podkarpackim (27,9 osób) oraz w gminie (26,46 osób). Saldo migracji wynosiło 1,53, jest to wartość wyższa niż dla gminy (0,23) oraz województwa podkarpackiego (-0,11).

W 2014 roku 23 mieszkańców podobszaru rewitalizacji „Kolonia Polska” pozostawało bez zatrudnienia. Spośród wszystkich bezrobotnych z analizowanego obszaru, średnio 39,1% osób było długotrwale bez pracy. Wartość ta jest niższa niż w całej gminie (50,0%) oraz na Podkarpaciu (61,5%). Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 13,9%, co przewyższa średnią dla gminy (12,1%) oraz województwa podkarpackiego (10,2%).

Ze wsparcia socjalnego skorzystało 7,3 osób na 100 mieszkańców. Jest to wartość wyższa niż średnia dla gminy (4,2) oraz wartość dla województwa podkarpackiego (6,1). Wskaźnik ten jest najwyższy wśród wszystkich sołectw w gminie.

Uczniowie szkoły podstawowej zamieszkujący podobszar rewitalizacji „Kolonia Polska” uzyskali średni wynik sprawdzianu po VI klasie w 2015 roku na poziomie 56,9%, wynik był niższy niż średnia wyników spośród wszystkich szkół w gminie (65,85%) oraz w kontekście całego Podkarpacia (67,7%).

Na podobszarze rewitalizacji „Kolonia Polska” problem przestępczości występuje w małym nasileniu – średnia ilość zarejestrowanych przestępstw (1,11 przestępstw na 100 mieszk.) była niższa niż w skali całej gminy (2,6 przestępstw na 100 mieszk.) jak i województwa podkarpackiego (1,32 przestępstw na 100 mieszk.).

Średnia frekwencja w wyborach do samorządów w 2014 roku na analizowanym obszarze wynosiła 46,11% i była niższa niż średnia frekwencja na Podkarpaciu (50,87%) oraz w gminie (51,1%).

Podobszar rewitalizacji „Ożanna”

Podobszar rewitalizacji „Ożanna” zamieszkały jest przez 311 osób, co stanowi 5,4% ogółu mieszkańców gminy. Znajduje się w południowej części gminy i zajmuje powierzchnię 14,46 km² (10,2% całkowitej powierzchni gminy).

Średnia ilość osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (28,43 osób) jest wyższa niż w całym województwie podkarpackim (27,9 osób) oraz w gminie (26,46 osób). Saldo migracji wynosiło -1,61, jest to wartość o wiele niższa niż dla gminy (0,23) oraz województwa podkarpackiego (-0,11).

W 2014 roku 17 mieszkańców podobszaru rewitalizacji „Ożanna” pozostawało bez zatrudnienia. Spośród wszystkich bezrobotnych z analizowanego obszaru, średnio 58,8% osób było długotrwale bez pracy. Wartość ta jest wyższa niż w całej gminie (50,0%) oraz niższa niż na Podkarpaciu (61,5%). Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 8,3%, co jest wartością niższą niż średnia dla gminy (12,1%) oraz województwa podkarpackiego (10,2%).

Ze wsparcia socjalnego skorzystało 6,1 osób na 100 mieszkańców. Jest to wartość wyższa niż średnia dla gminy (4,2) oraz wartość dla województwa podkarpackiego (6,1).

Uczniowie szkoły podstawowej zamieszkujący podobszar rewitalizacji „Ożanna” uzyskali średni wynik sprawdzianu po VI klasie w 2015 roku na poziomie 69,7%, wynik był wyższy niż średnia wyników spośród wszystkich szkół w gminie (65,85%) oraz w kontekście całego Podkarpacia (67,7%).

Na podobszarze rewitalizacji „Ożanna” problem przestępczości występuje w dużym nasileniu – średnia ilość zarejestrowanych przestępstw (7,72 przestępstw na 100 mieszk.) była dużo wyższa niż w skali całej gminy (2,6 przestępstw na 100 mieszk.) jak i województwa podkarpackiego (1,32 przestępstw na 100 mieszk.).

Średnia frekwencja w wyborach do samorządów w 2014 roku na analizowanym obszarze wynosiła 61,68% i była wyższa niż średnia frekwencja na Podkarpaciu

(50,87%) oraz wyższa niż w gminie (51,1%). Na obszarze funkcjonuje mniejsza liczba (0,32) organizacji pozarządowych przypadająca na 100 mieszkańców, niż w gminie (0,4) i w województwie (0,33).

Podsumowane

Obszar rewitalizacji w strefie społecznej charakteryzuje kilka stanów kryzysowych. Mieszkańcy tego obszaru narażeni są na długotrwałe bezrobocie, co wskazuje na potrzebę trafnie dobranej aktywizacji zawodowej. Drugim zaobserwowanym stanem kryzysowym jest duża ilość pobieranych świadczeń z pomocy społecznej. Stan ten wymaga kompleksowych działań społecznych, które zarówno będą przeciwdziałać zaistnieniu potrzeby pobierania zasiłków jak i pomogą osobom już je pobierającym. Kolejnym stanem kryzysowym jest niski poziom integracji społecznej przejawiający się wysokim wskaźnikiem przestępczości oraz niskim zaangażowaniem społeczeństwa w działania podejmowane na problemowym obszarze gminy.

4.3.2. Sfera gospodarcza

Podobszar rewitalizacji „Dąbrowica” charakteryzuje również niski stopień przedsiębiorczości. Podczas gdy w 2014 roku w gminie średnio na 100 mieszkańców przypadało 5,4 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, a na Podkarpaciu 5,5 – na podobszarze rewitalizacji funkcjonowało zaledwie 5,1 przedsiębiorstw. W 2014 roku średnia ilość nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON wynosiła 0,9 przedsiębiorstw/100 mieszkańców.

Podobszar rewitalizacji „Kolonia Polska” charakteryzuje niski stopień przedsiębiorczości. Podczas gdy w 2014 roku w gminie średnio na 100 mieszkańców przypadało 5,4 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, a na Podkarpaciu 5,5 – na podobszarze rewitalizacji funkcjonowało zaledwie 3,1 przedsiębiorstw. Jest to najniższy wskaźnik w gminie. W 2014 roku nie zarejestrowano nowych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON.

Podobszar rewitalizacji „Ożanna” charakteryzuje również stosunkowo dobry stopień przedsiębiorczości. Podczas gdy w 2014 roku w gminie średnio na 100 mieszkańców przypadało 5,4 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, a na Podkarpaciu 5,5 – na podobszarze rewitalizacji funkcjonowało 7,3 przedsiębiorstw.

4.3.3. Sfera techniczna

Stan techniczny budownictwa i wpływ na ochronę środowiska

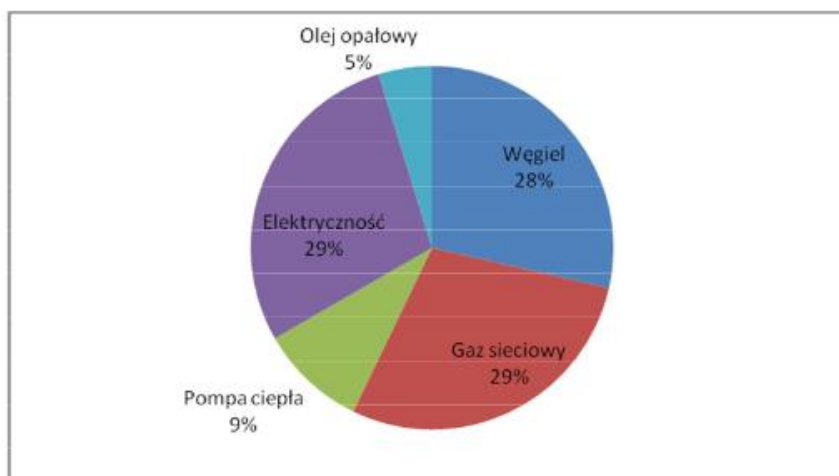
Obiekty budowlane znajdujące się na obszarze rewitalizacji różnią się wiekiem, technologią wykonania, przeznaczeniem i wynikającą z powyższych parametrów energochłonnością. Na terenie dominują mieszkania w budynkach wzniesionych do 1985r. W celu osiągnięcia korzystnego wskaźnika zapotrzebowania na energię, wszystkie one powinny być poddane termomodernizacji. Budynki mieszkalne zaopatrywane są w ciepło przy pomocy palenisk piecowych lub wewnętrznych instalacji centralnego ogrzewania. Większość urządzeń usługowych i produkcyjnych jest zaopatrywana z indywidualnych, wbudowanych lub wolnostojących kotłowni z wykorzystaniem węgla i koksu, gazu, oleju opałowego bądź drewna. Energia cieplna zużywana przez mieszkańców wykorzystywana jest na ogrzewanie pomieszczeń, przygotowanie ciepłej wody użytkowej, przygotowanie posiłków. Na terenie obszaru rewitalizacji nie działa system ciepłowniczy, który dostarczałby przez cały rok ciepło na potrzeby c.o. i c.w.u. Ludności zaopatruje się z indywidualnych źródeł usytuowanych w domach mieszkalnych i obiektach usługowych. W Gminie Kuryłówka 66% mieszkań posiada ogrzewanie centralne węglowe, 31% ogrzewanie punktowe (piece), 3% ogrzewanie inne.¹⁸

Na uwagę zasługuje fakt, iż budynki użyteczności publicznej sukcesywnie poddawane są termomodernizacji, co pozytywnie wpływa na stan środowiska. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy źródła ogrzewania budynków użyteczności publicznej zarządzanych przez Gminę Kuryłówka prezentują się następująco: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kuryłówka

¹⁸ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kuryłówka

Ryc. 22. Źródła ogrzewania budynków publicznych w Gminie Kuryłówka.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kuryłówka

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kuryłówka na lata 2015-2020

Dostęp do instalacji wodociągowych, gazowych

Obecnie obszar rewitalizacji jest prawie w całości zwodociągowana, 91,01% mieszkań posiada przyłącze do wodociągu. Przyłącze do sieci gazowej posiada zaś tylko 15,3% mieszkań, z których około 25 % używa go do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych.

Turystyka i rekreacja

Wczesne średniowiecze było okresem, w którym na obszarze gminy Kuryłówka rozwinęło się osadnictwo o różnorodnym składzie etnicznym. Pierwsze budynki powstające w gminie powstały w drugiej połowie XIX wieku. Na terenie gminy Kuryłówka istnieje wiele obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. W sołectwie Ożanna znajdują się dwa cenne pod względem historycznym obiekty: Stajnia w zagrodzie Ożanna 34 oraz dom nr 4.

Należy również nadmienić, iż na obszarze rewitalizacji zlokalizowane jest wiele stanowisk archeologicznych. Na szczególną uwagę zasługuje stanowisko archeologiczne wpisane do ewidencji KURYŁÓWKA ST.1 – Obszar AZP 98-81/2, na którym odkryto niemal 200 obiektów zabytkowych głównie ceramikę, a także krzemienie, kamienie, kafle,

szkło, gliniane fajki oraz zabytki metalowe. Wyniki badań archeologicznych potwierdziły istnienie w tym miejscu osady wielokulturowej zasiedlanej głównie w epoce brązu.¹⁹

W czasie innych prac archeologicznych odkryto również: zabudowania po pałacowe, pozostałości piwniczki po wyburzonej oficynie oraz osady pradziejowe. W miejscowości Ożanna jak i całej gminie nie ma obecnie miejsca, w którym możliwe było by stworzenie ekspozycji odkryć archeologicznych czy też przeniesienie zabytkowych budynków.

Obszar rewitalizacji pokrywają lasy mieszane ze znaczącą przewagą iglastych, drzewostan składa się głównie z: dębu, sosny i świerka. Lasy sprawują w tym regionie trzy funkcje: ochronną, gospodarczą i społeczną. Na tym obszarze występują także bory świeże i suche, mieszane, torfowiska, łągi i pastwiska. Pozostałą część zajmują pastwiska, grunty orne, użytki rolne lub łąki.

Powierzchnia ok 11500 ha znajduje się na obszarze Kuryłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, którego tereny cechują się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Teren, na którym położony jest Zalew Ożanna jest zdecydowanie najatrakcyjniejszym miejscem w całej Gminie Kuryłówka. Od północy i południa otoczony jest dwoma ogromnymi kompleksami leśnymi. W latach 2003-2014 kompleks ośrodków wypoczynkowych w Ożannie uległ znacznej degradacji. Obecny stan techniczny budynków w zakresie turystycznym oraz rekreacyjno-sportowym w dużym stopniu nie pozwala na ich użytkowanie. Teren nie jest wyposażony w elementy małej architektury, takie jak: prysznice, przebieralnie, ławki, pomosty czy obiekty informacji terenowej. Istniejący system komunikacji wokół zalewu czy też oświetlenie, posiadają bardzo niskie walory estetyczne. Obiekty stanowiące zaplecze sanitarne oraz gastronomiczne stanowią różnego rodzaju obiekty tymczasowe (baraki, kontenery).

¹⁹ opracowanie archeologiczne: Wstępne sprawozdanie z ratowniczych badań wykopaliskowych na stanowisku Kuryłówka 1, gm.loco (AZP 98-81/2)

Ryc. 23. Ilość osób korzystających z Kompleksu Ożanna w latach 2009-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych do diagnozy

Na podstawie opracowania można zauważyć, iż ilość osób korzystających z zalewy z Ożannie zmniejsza się z roku na rok. Zalew w Ożannie obecnie stracił funkcję głównej atrakcji turystycznej gminy.

Obszar gminy związany jest również z Szlakiem Tradycyjnego Rzemiosła Podkarpacia, który obecnie jest nieaktywny. Wydarzenia kulturalnie odbywające się cyklicznie w gminie Kuryłówka zapewniają wysoki stopień interakcji ze zwiedzającymi, ale również oferują możliwość zapoznania się z lokalną tradycją oraz wyrobami. Obecnie zaprzestano organizowania imprez muzycznych, które odbywały się na terenie zalewu w Ożannie oraz koncertów kolęd z powodu braku odpowiedniej infrastruktury technicznej. Dawniej na terenie zalewu organizowane były cyklicznie następujące imprezy: Dzień Ziemniaka, Biesiada Podwórkowa, Piknik Żeglarski, Spotkanie z Folklorem, Piknik Country.

Na terenie gminy usytuowane są następujące szlaki turystyczne:

- Edukacyjna trasa turystyczno-krajoznawcza „Ślady Przeszłości” o długości ok. 5 km: Dąbrowica, Podług, Słoboda, Dąbrowica
- „Kuryłówka Nordic Walking Park Ścieżka Zdrowia” – sieć tras:
 - Trasa nr 13 (zielona), o długości 6,5 km

- Trasa nr 14 (czerwona), o długości 10 km
- Trasa nr 15 (czarna), o długości 17 km
- Szlak rowerowy: Kuryłówka - Ożanna - Kuryłówka
- Pieszy szlak turystyczno-krajobrazowy (szlak niebieski): Leżajsk-Krzeszów.

W gminie Kuryłówka działa 12 obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, które oferują w sumie 435 miejsc noclegowych lub biwakowych. Nad samym zalewem w Ożannie prowadzi działalność 10 takich obiektów, w tym są to 3 pola biwakowe na 300 miejsc biwakowych łącznie, 3 obiekty z domkami letniskowymi posiadające łącznie 85 miejsc noclegowych oraz 4 obiekty agroturystyczne gdzie łącznie znajduje się 39 miejsc noclegowych. W sołectwie Dąbrowica funkcjonuje jedynie jeden obiekt agroturystyczny z 6 miejscami noclegowymi, natomiast a w sołectwie Kolonia Polska nie funkcjonuje ani jeden obiekt świadczący usługi hotelarskie.

Dodatkowo w ostatnich latach nad zalewem w Ożannie, ze względu na brak turystów zamknięto 3 punkty gastronomiczne.

Sport

Wśród dotychczasowych obiektów sportowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji warto wymienić:

- Stadion sportowy - LKS „Brzyska” w Brzyskiej Woli,
- boiska sportowe w Brzyskiej Woli, Kulnie, Wólce Łamanej i Dąbrowicy,
- Siłownia - w Szkole Podstawowej w Dąbrowicy,
- Siłownia zewnętrzna na osiedlu w Dąbrowicy.

Mieszkańcy czynnie włączają się w działania na rzecz sportu, dlatego na obszarze rewitalizacji działają kluby sportowe:

- Ludowy Klub Sportowy „Brzyska” w Brzyskiej Woli - rozgrywki w piłkę nożną, klasa B;
- Uczniowski Klub Sportowy działający przy szkole w Dąbrowicy.

Klub Sportowy „Brzyska” Brzyska Wola prowadzi sekcję piłki nożnej seniorów, juniorów oraz trampkarzy i młodzików, w której trenuje 66 zawodników, uczestniczących w licznych rozgrywkach. Treningi każdej z grup odbywają się 2 razy w tygodniu. W 2014, 2015 i 2016 roku, zespół brał udział w Leżajskiej Amatorskiej Lidze Halowej piłki nożnej w Leżajsku- drużyna seniorów i juniorów. Drużyna seniorów wygrała II ligę halową – 2016/7r., a juniorów w 2015/6. Klub uczestniczył w lidze powiatowej trampkarzy 2014,2015, 2016 r. W ramach rozgrywek organizowane są mecze piłki nożnej zarówno w miejscowości Brzyska Wola, jak i wyjazdowe. Ponadto organizowane są mecze sparingowe, turnieje oraz Piknik Rodzinny w okresie wakacji dla mieszkańców wsi.

Na podobszarze rewitalizacji „Dąbrowica” władze gminy oraz mieszkańcy wspierają działania na rzecz aktywności ruchowej wszystkich pokoleń. W związku z tym na terenie funkcjonują dwie siłownie: w Szkole Podstawowej oraz na osiedlu w Dąbrowicy. Ponadto istnieje boisko sportowe często użytkowane przez lokalne drużyny sportowe. Z uwagi jednak na coraz większe potrzeby mieszkańców oraz popularyzację aktywnego i zdrowego stylu życia, niezwykle ważna jest modernizacja już aktualnych oraz budowa nowych miejsc sportowo rekreacyjnych w tym kompleksów sportowych połączonych z placem zabaw oraz siłowni, z których jak pokazują diagnozy, mieszkańcy bardzo chętnie korzystają.

Podobnie jak w przypadku miejscowości Dąbrowica, obszar Kolonii Polskiej również stanowi cenne zaplecze kulturalne i sportowo-rekreacyjne. Aktywny styl życia przy wykorzystaniu zasobów środowiska naturalnego krzewiony jest wśród mieszkańców już od najmłodszych pokoleń, dzięki temu coraz chętniej wspierają nowe inicjatywy na rzecz dalszego rozwoju gminy w tym tworzenie nowych miejsc rekreacyjno-sportowych. Obiekty te nie tylko przyczynią się do powstawania nowych sposobów na spędzanie wolnego czasu, dbanie o kondycję fizyczną, ale również integrację mieszkańców spędzających wspólnie czas na terenie jednego obiektu np. w czasie amatorskich meczy czy pikników na świeżym powietrzu.

System komunikacji

Długość dróg wojewódzkich w na obszarze rewitalizacji wynosi 3,566 km. Dróg powiatowych na terenie gminy jest 28,446 km, z tego większość - 22 km - to drogi asfaltowe, zaś 6,4 km stanowią drogi gruntowe. Drogi gminne mają ogólną długość 5,11 km. Wszystkie drogi posiadają nawierzchnie asfaltową. Sieć dróg na terenie obszarze rewitalizacji jest wystarczająca, ich stan jest natomiast zróżnicowany i wymaga ciągłych remontów. Problem z komunikacją zbiorową dotyczy niedziel i dni świątecznych.

4.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Położenie w przestrzeni geograficznej

Pod względem fizyczno-geograficznym obszar należy do makroregionu Kotliny Sandomierskiej, w obrębie której wyróżnić można trzy jednostki niższego rzędu – mezoregiony. Zachodni fragment Gminy leży na terenie mezoregionów Doliny Dolnego Sanu i Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, a pozostała jej część obejmuje Płaskowyż Kolbuszowski.

Działalność kulturalna

Samorządową instytucją kultury działającą na obszarze rewitalizacji jest Gminny Ośrodek Kultury. GOK realizuje zadania z dziedziny wychowania, edukacji kulturalnej oraz upowszechniania kultury na terenie całej Gminy. Od 2011 roku w skład organizacyjny GOK-u wchodzi również Wiejski Dom Kultury w Kolonii Polskiej, którego terenem działania są miejscowości Kolonia Polska, Dąbrowica, Słoboda oraz położone w gminie Adamówka - Cieplice. Oprócz tego, na obszarze Gminy, działają 4 Biblioteki Publiczne (Gminna Biblioteka Publiczna w Kuryłówce, Filie Gminnej Biblioteki Publicznej w Kulnie, Dąbrowicy i Brzyskiej Woli). Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Kuryłówka, liczba czytelników wraz ze stanem wypożyczenia księgozbioru na przestrzeni lat 2014-2016 prezentowała się następująco

Tab. 9. Liczba czytelników bibliotek publicznych w na obszarze rewitalizacji.

	2014	2015	2016
Liczba czytelników	452	487	542
Stan wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	25,3	26	22,5

Źródło: Urząd Gminy Kuryłówka

Na terenie obszaru rewitalizacji występuje bardzo wiele obiektów będących symbolem różnorodności kulturowej i etnicznej jaka miała miejsce na znacznej części obszaru gminy już od czasów średniowiecza. Należą do nich obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków spośród których należy wymienić (dane UG):

- Dąbrowica – d. park dworski – nr rej. A – 1169 z dnia 13.05.1987 r., stanowiący własność P. Edwarda Pieniążka, datowanie przed 1851 r., stan zły;
- Dąbrowica – Zespół cerkwi greko-katolicki, obecnie kościół rzym.-kat –nr rej. A-78 z dnia 22.10.2003 r., datowanie 1906 r., stan dobry;
- Dąbrowica – kaplica drewniana – nr rej. A-84 z dnia 27.02.2004 r., datowanie 1890 r., stan dobry;
- Kolonia Polska – wyposażenie kościoła parafialnego p.w. św. Stanisława Biskupa.

Wspomniane zabytki pełnią nie tylko funkcję zaplecza kulturalnego, ale również turystycznego, ponieważ coraz chętniej odwiedzane są przed turystów przebywających na terenie poszczególnych miejscowości.

W kontekście obiektów obrazujących specyfikę regionu oraz stanowiących trwałe znak multikulturalizmu historycznego, niezwykle ważne jest wspomnienie o zachowanych do dziś drewnianych chałupach przejawiających styl budownictwa ludowego z czasów XIX wieku. Budynki cechuje oryginalna szerokofrontowość oraz pokrycie dachami czterospadowymi. Ściany domów wykonane były głównie z tartego drewna sosnowego, a dominującą konstrukcją była konstrukcja wieńcowa. Głównymi elementami dekoracyjnymi tych budowli są dwukolorowe, silnie kontrastujące ze sobą pasy (belka zrębu jeden kolor, spoina – drugi). Najczęściej używanymi kolorami spoin są białe i jasnoniebieski. Budynki te podkreślają nie tylko oryginalność terenu, ale również przyciągają rzesze turystów i fascynatów historii, co zarówno władze jak i mieszkańcy

traktują jako atut i aprobatę dla działań stworzenia skansenu na obszarze miejscowości Ożanna, gdzie skupisko budowli jest największe²⁰.

Co istotne, krzewienie kultury na obszarze rewitalizacji widoczne jest na płaszczyźnie wielu pokoleń począwszy od najmłodszych, kończąc na seniorach, czemu mają służyć już istniejące świetlice środowiskowe dla dzieci i młodzieży. Świetlice środowiskowe jako placówki opiekuńczo wychowawcze, w których realizowane są programy terapeutyczne, socjoterapeutyczne, specjalistyczne formy wsparcia dla dzieci i młodzieży, a także dla rodziców prowadzone są obecnie w miejscowościach: Brzyskiej Woli, Dąbrowicy, Kulnie, Jastrzębcu, Kolonii Polskiej, Tarnawcu, Słobodzie i w Ożannie. Ich stan techniczny i wyposażenie nie jest zadowalające, jednakże fundusze gminne nie pozwalają na samodzielne wsparcie wszystkich planowanych działań.

Obiekty te wykorzystywane są również w działaniach promujących tradycję regionu np. w postaci warsztatów kulinarnych w miejscowościach Kolonia Polska oraz Ożanna, jak również rozwoju działalności klubu seniora. Na tej płaszczyźnie warto podkreślić, iż na terenie gminy Kuryłówka popularnym produktem przygotowywanym przez mieszkańców gminy Kuryłówka jest chleb pszenny dąbrowicki oraz pieróg z kaszy gryczanej. Receptura chleba powstała podczas panującej w regionie biedy i dlatego, aby zwiększyć ilość wypiekanego chleba, dodawano do ciasta chlebowego relatywnie taniego składnika, jakim były gotowane ziemniaki. Dzięki takiemu zabiegowi chleb był pulchniejszy i dłużej zachowywał świeżość. Natomiast pieróg z kaszy gryczanej gościł na stołach jedynie w okresie świąt i uroczystości rodzinnych, ponieważ sposób jego przygotowania jest bardzo pracochłonny²¹.

Obszar Dąbrowica, podobnie jak wszystkie miejscowości wchodzące w skład gminy Kuryłówka obfituje w obiekty posiadające walory kulturalne i turystyczne. Wśród nich warto wymienić:

- Edukacyjną trasę turystyczno-krajoznawczą „Ślady Przeszłości” o długości ok. 5 km: Dąbrowica, Podług, Słoboda, Dąbrowica;
- Park dworski w Dąbrowicy datowany na okres przed 1851 roku;

²⁰ Strategia Rozwoju Gminy Kuryłówka na lata 2015-2022

²¹ Jw.

- Zespół cerkwi greko-katolicki, obecnie kościół rzymskokatolicki datowany na okres 1906 roku, zachowany w dobrym stanie;
- kaplica drewniana datowana na okres 1890 roku, zachowana w dobrym stanie;

Inicjatywy kulturalne, w postaci czuwania nad stanem obiektów zabytkowych, ale również promowania specyfiki regionu w postaci imprez i warsztatów wokalnych czy kulinarnych, podejmowane są nie tylko przez władze lokalne, ale również samych mieszkańców zrzeszających się w stowarzyszenia i organizacje funkcjonujące przy wiejskim domu kultury. Jednakże na tej płaszczyźnie pojawiają się również problemy w postaci niewystarczającej liczby zasobów infrastruktury i potrzeba zapewnienia przestrzeni dla spotkań, do czego mogą zostać wykorzystane budynki już istniejące np. budynek OSP w Dąbrowicy, który po odpowiedniej rozbudowie może pełnić kilka funkcji łącznie. Do tego jednak niezbędne jest zewnętrzne wsparcie finansowe.

Podobszar „Ożanna” posiada bardzo duży potencjał na płaszczyźnie zarówno turystyczno-rekreacyjnej jak również kulturalnej, co wynika z lokalizacji zalewu Ożanna, będącym sztucznym zbiornikiem wodnym na potoku Złota Rzeka. Zalew ten zlokalizowany jest w odległości 5 km od miejscowości Kuryłówka w kierunku południowo-wschodnim, pomiędzy dwoma dużymi kompleksami leśnymi na północy i południu. Zadrzewienia wokół jeziora, te znajdujące się bezpośrednio nad jego brzegiem, to w przeważającej części młode nasadzenia sosnowe, olszynowe i brzożowe. Mają one jednak zasadnicze znaczenie, jeżeli chodzi o estetyczną i krajobrazową percepcję zalewu. Nadają mu kameralny charakter "jeziorka" zatopionego w zieleni. Wysoką wartość przyrodniczą stanowią natomiast tereny podmokłe, zarówno te w pobliżu mostu w Ożannie, jak i zadrzewienia nadrzeczne, łąkowe w południowo-zachodniej części - wzdłuż potoku Złota Rzeka.

Wokół zbiornika znajdują się tereny rekreacyjne, indywidualna zabudowa letniskowa jak i ośrodki wypoczynkowe, a także gospodarstwa agroturystyczne. Teren zalewu jest stosunkowo dobrze skomunikowany z otoczeniem poprzez istniejącą sieć dróg. Przez teren przebiegają łączące go z przyległymi wsiami i miejscowościami drogi gminne oraz droga powiatowa. Sieć dróg dojazdowych, które umożliwiają dotarcie do terenów letniskowych położonych nad zalewem, jak na obecne potrzeby jest wystarczająca. Wokół jeziora biegnie deptak spacerowy, który na pewnym odcinku pokrywa się z wytyczoną w terenie ścieżką rowerową. Przez teren opracowania

przebiega trasa przyrodniczo-rowerowa: Ożanna-Kuryłówka, a także szlaki spacerowe dla amatorów Nordic Walking.

Pomimo dużego potencjału terenu, pogłębiona diagnoza wykazała, iż obecne zagospodarowanie i stan rekreacyjno-sportowo-turystyczny zalewu jest bardzo niezadowolający. Niska jakość wody w zalewie Ożanna i wysoki stopień zamulenia, choć co prawda pozwala na kąpiel, nie sprzyja jednak podnoszeniu atrakcyjności terenu jak również nie zapewnia bezpieczeństwa użytkowania zbiornika. Ponadto walory estetyczne, użytkowe oraz stan techniczny przeważającej części obiektów obsługi ruchu turystycznego oraz infrastruktury rekreacyjnej również możemy ocenić jako złe. Teren pozbawiony jest niemal całkowicie elementów małej architektury takich jak ławki, kosze na śmieci czy obiekty informacji terenowej. Istniejące nawierzchnie ciągów pieszych, jak choćby ścieżka wzdłuż brzegu zalewu (ścieżka z płyt betonowych), jak i elementy infrastruktury technicznej oraz choćby oświetlenie terenu, posiadają bardzo niskie walory estetyczne i użytkowe. Obiekty gastronomiczne, toalety publiczne, czy inne obiekty zaplecza socjalnego stanowią różnego typu obiekty tymczasowe - baraki rozstawione w terenie bez widocznego zamysłu kompozycyjnego. Obszar pozbawiony jest także wydzielonych i zagospodarowanych terenów sportowych itp. Dużym problemem obszaru jest brak czytelnie wydzielonych miejsc postojowych w sąsiedztwie zalewu, co sprzyja tworzeniu nieformalnych parkingów na otwartych terenach trawiastych i nieużytkach. Problem dodatkowo pogłębia brak elementów informacyjnych związanych z ruchem turystycznym, zarówno dla kierowców jak i dla pieszych.

Wobec powyższego teren wymaga nowego zagospodarowania terenu, co pomoże zapewnić możliwość kontemplacji naturalnego środowiska, poprzez nie tylko oczyszczenie dna zbiornika, ale również stworzenie miejsc wypoczynku, miejsc piknikowych, punktów widokowych (tarasy, mola widokowe) i ciągów spacerowych - wokół zbiornika oraz w terenach zalesionych powiązanych bezpośrednio ze zbiornikiem Ożanna. Elementami, które znacznie też przyczyniłby się do promocji miejscowości byłyby zadaszone stoły oraz małe stoiska do wystawiania lokalnych produktów i rękodzieła. Działania te zapewnią również promowanie kultury regionu poprzez organizowanie cyklicznych imprez prezentujących umiejętności zespołów tanecznych, wokalnych oraz dorobek funkcjonujących kół wiejskich, zwłaszcza na płaszczyźnie kulinarnej, który stanowi dobre pole dla organizowania warsztatów kulinarnych.

Niewątpliwie niepodważalną wartość kulturalno-turystyczną dla obszaru Ożanna ma zabudowa stanowiąca fundament pod budowę Skansenu Kuryłówka, zawierającego budynki i obiekty małej architektury – nowoprojektowane, których forma i funkcja oparte są na rysach historycznych. Oprócz walorów kulturalnych, miejsce będzie również pełniło funkcję sportowo-rekreacyjną z uwagi na fakt obecności ścieżek rowerowych czy parkingów dla samochodów i autokarów dla turystów zmotoryzowanych.

Oprócz wspierania i promowania kultury regionu w postaci działań na rzecz zalewu Ożanna, mieszkańcy kładą również duży nacisk na inwestowanie w młode pokolenie, a w szczególności zapewnianie miejsc sportu i rekreacji. W tym też celu wspierane są projekty świetlic środowiskowych, które w dalszym ciągu wymagają wsparcia zarówno w aspekcie wyposażenia, poprawy stanu technicznego jak również wsparcia finansowego dla planowanych inicjatyw.

Na tym tle należy podkreślić, iż podobszar Ożanna posiada bardzo duże walory turystyczno-rekreacyjne zwłaszcza w obrębie zalewu Ożanna, jednakże bardzo duże nakłady finansowe jakie należałoby ponieść na planowaną modernizację i dostosowanie miejsca do wymagań i potrzeb turystycznych uniemożliwiają podjęcie jakichkolwiek działań z uwagi na niewystarczającą ilość środków własnych Gminy przeznaczonych na ten cel. Z tego też względu niezbędne okazują się być środki wsparcia zewnętrznego, w tym fundusze unijne.

Dostęp do usług społecznych

W Gminie Kuryłówka ważną rolę odgrywa szkolnictwo, które ma znaczący wpływ na perspektywy rozwojowe młodzieży. Na obszarze rewitalizacji funkcjonują: Szkoła Podstawowa w Brzyskiej Woli, Szkoła Podstawowa w Dąbrowicy, Gimnazjum w Dąbrowicy. Poniższa tabela przedstawia wykaz szkół wraz z podziałem na sołectwa z których uczęszczają dzieci:

Tab. 10. Wykaz szkół wraz z podziałem na sołectwa z których uczęszczają dzieci

Szkoła	Sołectwa z których uczęszczają dzieci:
Gimnazjum Dąbrowica	Dąbrowica, kolonia Polska, Słoboda
Szkoła Podstawowa Dąbrowica	Dąbrowica, Kolonia Polska, Słoboda

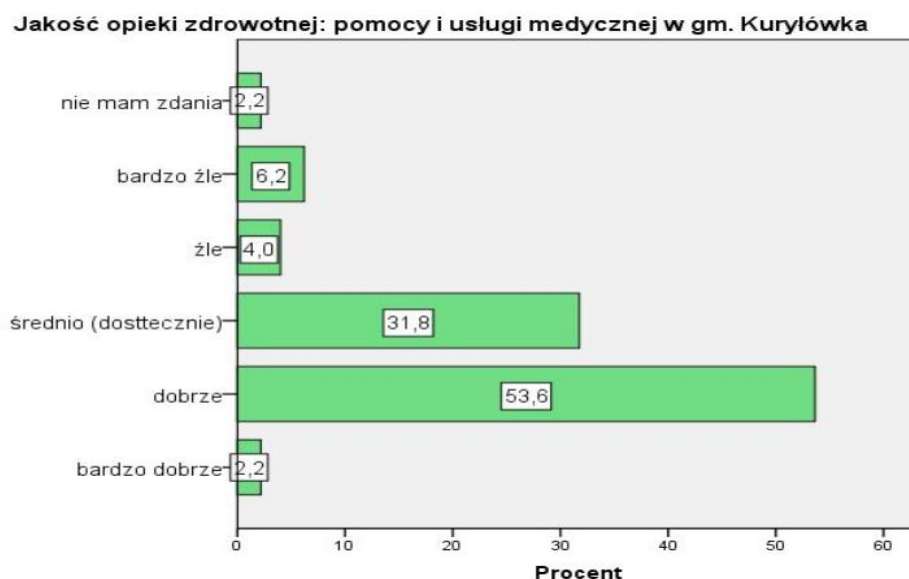
Źródło: Urząd Gminy Kuryłówka

Opieka zdrowotna

Służba zdrowia jest również ważnym czynnikiem wpływającym na zdrowie i jakość życia mieszkańców, dlatego na terenie Gminy Kuryłówka znajdują się dwa zakłady opieki zdrowotnej oraz Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuryłówce.

Zgodnie z ankietą przeprowadzoną wśród mieszkańców jakość usług opieki zdrowotnej oceniana jest jako dobra (53,6 % ankietowanych). Na obszarze rewitalizacji brak jest jakiegokolwiek podmiotu służącego ochronie zdrowia mieszkańców.

Ryc. 24. Jakość opieki zdrowotnej w gminie Kuryłówka.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Kuryłówka na lata 2015-2022

Struktura użytkowania przestrzeni

Na obszarze rewitalizacji dominuje zabudowa zagrodowa oraz jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa. Wynika to z tradycyjnej funkcji rolniczej Gminy. Zabudowa wielorodzinna jest tu rzadkością.

Analizując gospodarkę, należy zwrócić uwagę, iż jest to teren o charakterze typowo rolniczym. Część jej mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa i uprawy gruntów, co stanowi znaczący sektor w gospodarce omawianego obszaru. Należy również zwrócić uwagę na inne, nie mniej istotne, rodzaje prowadzonej działalności, a są to m.in.: agroturystyka i ekoturystyka, budownictwo, transport, handel.

Ważnym wskaźnikiem struktury użytkowania jest również dostęp do obszarów zieleni oraz występujących wód. Dlatego należy nadmienić, iż teren wokół zalewu w miejscowości Ożanna pełni funkcje rekreacyjno-turystyczne, jest dostępny zarówno dla mieszkańców jak i turystów.

4.3.5. Sfera środowiskowa

Ochrona przyrody

Do obszarów cennych przyrodniczo obejmujących obszar rewitalizacji należy Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Rzeszowskiego nr 35/92 poz.74 z dnia 14.07.1992 r. Obejmuje on prawie cały teren obszaru rewitalizacji, z pominięciem zachodnich krańców w dolinie Sanu. Można tu spotkać bory mieszane świeże i suche oraz fragmenty borów mieszanych i zubożałych grądów oraz łągi. Rzadko występują torfowiska niskie oraz łąki trzęślicowe i pastwiska. Występuje szereg gatunków roślin, m.in. okrzędnica bagienna, fiołek bagienny, siedmiopalecznik błotny, szczodrzeniec czerniejący, storczyk cuchnący, sporek wiosenny, dziurawiec rozesłany. Ochronie gatunkowej podlega 29 taksonów, w tym ochroną ścisłą objęto 21 gatunków: m.in. buławnik wielkokwiatowy, kruszczyk błotny, podkolan biały, storczyk plamisty, goryczka wąskolistna, które zostały uznane za gatunki wymierające we florze Polski i wpisane na czerwoną „Listę roślin zagrożonych”.

Na omawianym terenie występują zarejestrowane pomniki przyrody: 6 szt. lip drobnolistnych w miejscowości Dąbrowica.

Hałas

Hałas jest czynnikiem, który negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest ruch kołowy, zwłaszcza droga wojewódzka nr 877 oraz nr 863. Drogi te przebiegają przez miejscowość Kuryłówka oraz Kulno. W związku z tym, iż liczba pojazdów cały czas wzrasta to zagrożenie środowiska hałasem również jest coraz większe.²² Nie wpływa to na jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ochrona klimatu i jakość powietrza

W perspektywie ochrony środowiska niezwykle ważne znaczenie ma ochrona klimatu i jakości powietrza. W związku z tym dla gminy Kuryłówka stworzono Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2015-2022, którego głównym celem strategicznym jest ograniczenie w 2020 roku zużycia energii końcowej (o 9%/4.908 GJ) oraz zmniejszenie emisji CO₂ (o 61%/5.242 MgCO₂) w stosunku do roku bazowego 2005 w sektorze komunalno-bytowym na terenie gminy Kuryłówka.

Gospodarowanie odpadami i ściekami

Gmina Kuryłówka oraz obszar rewitalizacji nie dysponuje własnymi składowiskami odpadów, korzysta natomiast z Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów w Sigiełkach (dla odpadów zmieszanych), natomiast odpady segregowane przekazywane są do MZK Leżajsk. Odbiór odpadów komunalnych od osób fizycznych, instytucji i przedsiębiorstw z terenu gminy, oraz przekazywanie ich do w/w przedsiębiorstw wykonuje Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Kuryłowce.

Na obszarze rewitalizacji brak jest oczyszczalni ścieków komunalnych. Istniejąca sieć kanalizacyjna w miejscowościach Dąbrowica i Ożanna jest przyłączana do oczyszczalni ścieków w Leżajsku. Natomiast w sołectwie Kolonia Polska nie ma przyłączy kanalizacyjnych.

4.4. Obszar rewitalizacji

Biorąc pod uwagę wnioski wynikające z analizy wskaźnikowej, pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji oraz konsultacji społecznych na terenie gminy Kuryłówka wydzielono obszar rewitalizacji składający się z trzech podobszarów rewitalizacji:

1. podobszar rewitalizacji „Dąbrowica” – zamieszkały przez 690 osób (11,9% ogółu mieszkańców gminy), o powierzchni 5,63 km² (4,0% całkowitej powierzchni gminy),
2. podobszar rewitalizacji „Kolonia Polska” – zamieszkały przez 261 osób (4,5% ogółu mieszkańców gminy), o powierzchni 7,87 km² (5,5% całkowitej powierzchni gminy).
3. podobszar rewitalizacji „Ożanna” – zamieszkały przez 311 osób (18,09% ogółu mieszkańców gminy), o powierzchni 14,46 km² (10,2% całkowitej powierzchni gminy).

Łącznie obszar rewitalizacji zamieszkały jest przez 1262 osoby (21,72% ogółu mieszkańców gminy) i zajmują obszar 27,96 km² (19,7% całkowitej powierzchni gminy). Tym samym obszary te spełniają kryteria wielkościowe dla obszarów rewitalizacji, jakie zostały określone w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020*.

Podobszary rewitalizacji Kolonia Polska oraz Ożanna obejmują tereny zamieszkałe znajdujące się w granicach sołectw im odpowiadających, natomiast podobszar Dąbrowica ma wyznaczone granice, które obejmują tereny zamieszkałe w obszarze sołectwa Dąbrowica. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji przedstawiono na mapie zamieszczonej na rysunku nr 25 „Mapa pogładowa obszaru rewitalizacji Gminy Kuryłówka” oraz rysunku nr 26 „Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji Dąbrowica”.

Ryc. 25. Mapa pogładowa obszaru rewitalizacji Gminy Kuryłówka.

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 26. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji Dąbrowica.

Źródło: opracowanie własne, tło mapy: OpenStreetMap

4.5. Potrzeby oraz potencjały rewitalizacyjne na obszarze Gminy Kuryłówka

Cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działań, ujęte w *Programie* zostały zdefiniowane na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji i są odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i potrzeby rewitalizacyjne. Po zakończonej analizie, uwzględniającej kwestie wypracowane w procesie konsultacji społecznych i procesów włączających interesariuszy, określono następujące potrzeby rewitalizacyjne:

- przywrócenie lub nadanie terenom funkcji rekreacyjno-turystycznych,
- zwiększenie aktywności mieszkańców oraz integracji osób narażonych na wykluczenie społeczne,
- zapobieganie wykluczeniu osób starszych i niepełnosprawnych,
- wspieranie rozwoju mieszkańców w każdym wieku,
- podniesienie oferty kulturalno-sportowej skierowanej do mieszkańców,
- wspieranie potrzeby kultywowania tradycji regionu,
- zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej,
- poprawa dostępności do infrastruktury technicznej.

Dokonano także analizy mocnych i słych stron obszaru rewitalizacji oraz wskazano potencjały i zagrożenia dla działań rewitalizacyjnych podejmowanych na tym terenie.

Tab. 11. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji.

ANALIZA SWOT OBSZARU REWITALIZACJI WYNIKAJĄCA Z DIAGNOZY POGŁĘBIONEJ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Bogate walory krajobrazowo-przyrodnicze;• Bogactwo dziedzictwa kulturowego;• Bogata tradycja oraz posiadanie oryginalnych produktów regionu;• Bogactwo historii regionu zwłaszcza w zakresie budownictwa;	<ul style="list-style-type: none">• Niedostateczna oferta rekreacyjna;• Niedostateczne wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych i kulturowych;• Ograniczony dostęp do komunikacji publicznej zwłaszcza ukierunkowanej do obiektów turystyczno-rekreacyjnych;• Bardzo niska jakość obecnych obiektów krajobrazowo- turystycznych;

<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące zaangażowanie mieszkańców oraz organizacji w działania na rzecz kultywowania tradycji i zwyczajów; • Wiedza i umiejętności z zakresu rękodzieła; • Rosnące zaangażowanie społeczności lokalnej w działania na rzecz rewitalizacji miejsc atrakcyjnych przyrodniczo; • Tendencje do pielęgnowania tradycji; • Rosnące zaangażowanie w promowanie aktywnego stylu życia oraz wspierania inicjatyw ruchowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska jakość usług w turystyce i kulturze; • Brak zmodernizowanej infrastruktury • Brak kompleksowej oferty związanej z promowaniem regionu i rozwojem zasobów kulturalno-krajobrazowych; • Brak odpowiednich środków na modernizację miejsc związanych z promowaniem rodzimej kultury; • Niedostateczna oferta wsparcia dla dzieci i młodzieży w ramach prowadzonych świetlic; • Niedostateczna oferta wsparcia dla działalności seniorów na terenie gminy;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Chęć mieszkańców do zaangażowania się w integrację obszaru; • Obszary, którym można nadać nowe lub przywrócić funkcje kulturowe i/lub rekreacyjne; • Rosnące zainteresowanie produktami lokalnymi; • Współpraca z powiatem i sąsiednimi gminami w zakresie turystyki i rekreacji; • Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości zwłaszcza w zakresie usług turystycznych; • Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój regionu; • Coraz większa dostępność funduszy zewnętrznych na działalność związaną 	<ul style="list-style-type: none"> • Emigracja młodzieży związana z brakiem miejsc pracy; • Rosnąca dysproporcja pomiędzy regionami; • Konkurencyjność sąsiednich obszarów; • Wysokie koszty prowadzenia własnej działalności gospodarczej, zwłaszcza w zakresie turystyki i rekreacji; • Wysokie koszty utrzymywania obiektów wykorzystywanych na potrzeby promowania kultury; • Wysokie koszty utrzymywania placówek takich jak świetlice środowiskowe dla dzieci i młodzieży; • Wysokie koszty utrzymywania obiektów przeznaczonych na cele turystyki;

<p>z promowaniem kultury, turystyki i rekreacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moda na prowadzenie aktywnego stylu życia i promowania sportu już od najmłodszych pokoleń; • Moda na zdobywanie umiejętności wytwarzania produktów kulinarnych; • Moda na aktywizowanie seniorów i ich zaangażowanie w pielęgnowanie kultury. 	
--	--

W Programie wyróżniono trzy cele strategiczne, kładące nacisk w szczególności na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Każdy z przyjętych celów został rozpisany na cele szczegółowe i kierunki działań, wskazujące rodzaje przedsięwzięć, które należy zrealizować w procesie rewitalizacji.

5. Cele strategiczne, kierunki działań rewitalizacyjnych oraz wizja stanu obszaru po rewitalizacji

5.1. Wizja obszaru rewitalizacji

Na podstawie zdiagnozowanych problemów występujących na obszarze rewitalizacji oraz postawionych celów, sformułowano wizję stanu obszaru jako planowany efekt oraz pożądany stan obszaru rewitalizacji:

WIZJA

Obszar rewitalizacji stanowi płaszczyznę zrównoważonego rozwoju Gminy Kuryłówka. Jest miejscem rozwoju mieszkańców, dbając o ich integrację oraz dostęp do kultury i rekreacji. Obszar rozwija się w oparciu o kapitał społeczny i przestrzenny, zapewniając dobrą jakość życia.

Wizja obszarów wyznaczonych do rewitalizacji, określająca ich stan za kilka najbliższych lat, powstała jako suma wyobrażeń uczestników procesu partycypacji na etapie przygotowywania niniejszego opracowania oraz przewidywanych inwestycji i przedsięwzięć społecznych, planowanych do realizacji w Gminie Kuryłówka.

Wyznaczony obszar po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych, w tym wdrożeniu planowanych przedsięwzięć, jest obszarem, który został uzdrowiony. Nastąpiło ożywienie w sferze społecznej, technicznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju oraz walorów przyrodniczych i rekreacyjno-turystycznych gminy.

5.2. Cele rewitalizacji

Określono cel główny rewitalizacji stanowiący punkt odniesienia dla pozostałych celów strategicznych:

CEL GŁÓWNY

Działania rewitalizacyjne wspierają mieszkańców w budowaniu więzi społecznych oraz rozwoju, zwiększają dostęp mieszkańców do rekreacji i kultury oraz dostosowują przestrzeń do pełnionych funkcji.

Na podstawie opracowanego celu głównego procesu rewitalizacji wyznaczono trzy cele strategiczne, które odnoszą się do wszystkich sfer (społecznej, technicznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej), na które powinna oddziaływać rewitalizacja. Wszystkie powyższe cele wzajemnie się uzupełniają, a ich sfery działań wzajemnie się przenikają, dzięki czemu zapewniają one komplementarność i spójność *Programu*. Na Ryc. 31 przedstawiono schemat celów procesów rewitalizacji.

Wskaźnikami realizacji celów rewitalizacji są wskaźniki produktu i rezultatu opisane dla poszczególnych przedsięwzięć opisanych w *Programie*, zgodnie z zapisami na kartach poszczególnych przedsięwzięć oraz zapisami rozdziału 8 „System zarządzania i monitoringu”.

Ryc. 27. Schemat celu głównego i celów strategicznych przyjętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022.

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono cele operacyjne wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań, które zostaną podjęte w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022.

CEL STRATEGICZNY 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców

Cel operacyjny nr 1.1: Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców:

Kierunki działania:

- organizacja szkoleń i warsztatów;
- zapewnienie miejsc spędzania wolnego czasu;
- organizacja zajęć rozwijających zainteresowanie kulturą oraz tradycją regionu;
- działania edukacyjne;
- wspieranie inicjatyw społecznych;
- promowanie aktywności fizycznej;
- przystosowanie obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny nr 1.2: Wzrost integracji społecznej:

Kierunki działania:

- poprawa dostępności obiektów kulturalno-turystycznych;
- wykorzystanie niezagospodarowanych przestrzeni pod organizację wydarzeń kulturalnych;
- organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- organizacja czasu wolnego osób starszych;
- organizacja wydarzeń integrujących mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY 2: Wzmocnienie aktywności zawodowej mieszkańców

Cel operacyjny nr 2.1: Pobudzenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców:

Kierunki działania:

- organizacja szkoleń i warsztatów;
- wspieranie doskonalenia zawodowego;

- zapewnienie miejsc spędzania wolnego czasu;
- działania edukacyjne zmierzające do otwarcia własnej działalności;
- promowanie produktów regionalnych;
- promowanie aktywności fizycznej;
- przystosowanie obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych w celu umożliwienia im nauki oraz podjęcia pracy.

Cel operacyjny nr 2.2: Wzrost zatrudnienia mieszkańców:

Kierunki działania:

- poprawa dostępności obiektów kulturalno-turystycznych;
- wykorzystanie niezagospodarowanych przestrzeni pod organizację wydarzeń kulturalnych;
- organizacja szkoleń dla osób prowadzących działalność agroturystyczną
- organizacja szkoleń i kursów zawodowych w celu zatrudnienia w branży turystycznej

CEL STRATEGICZNY 3: Kształtowanie funkcjonalnej przestrzeni publicznej oraz poprawa stanu technicznego budynków

Cel operacyjny 3.1: Rozwój struktury gminy:

Kierunki działania:

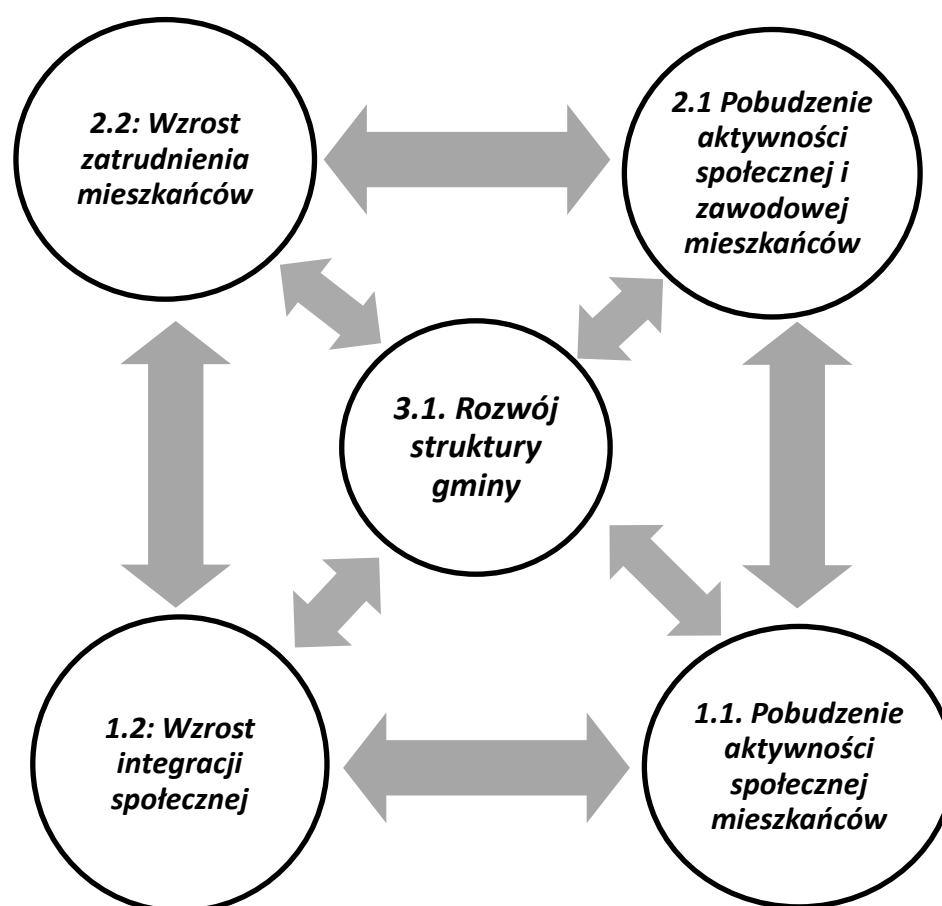
- dostosowanie budynków użyteczności publicznej do pełnionych funkcji;
- dostosowanie terenów publicznych do pełnionych funkcji;
- nadanie terenom nowych funkcji użytkowych;
- modernizacja infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy;
- poprawa stanu środowiska poprzez termomodernizację budynków.

5.3. Powiązanie celów rewitalizacji

W ramach wyznaczonych celów szczegółowych istnieją ściśle powiązania, przyczyniające się do realizacji celu głównego.

Oddziaływania te polegają na wzajemnym uzupełnianiu się działań w ramach wskazanych celów operacyjnych (ryc. 28). Wzajemne zintegrowanie ze sobą działań pozwoli na bardziej efektywne rozwiązanie zdiagnozowanych problemów występujących na obszarze rewitalizacji i tym samym przyczyni się do osiągnięcia stanu obszaru sformułowanego w wizji.

Ryc. 28. Powiązania celi operacyjnych.

Źródło: opracowanie własne

6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej w tabeli nr 12 zaprezentowano wszystkie przedsięwzięcia, które zaplanowano do realizacji w ramach *Programu*. Realizacja przedsięwzięć podstawowych jest kluczowa do powodzenia procesu rewitalizacji. W ramach *Programu* przewiduje się realizację 6 podstawowych przedsięwzięć. Nie planuje się realizacji przedsięwzięć uzupełniających, które wspomagają realizację celów rewitalizacji. W dalszej części rozdziału znajduje się szczegółowy opis każdego z przedsięwzięć w poszczególnych kartach przedsięwzięć.

Przedsięwzięcia zostały ujęte w *Programie* po tym, jak podmioty, których one dotyczą wyraziły na to pisemną zgodę.

Tab. 12. Lista planowanych przedsięwzięć podstawowych.

Nr przedsięwzięcia	Nazwa przedsięwzięcia
1	Kompleksowa rewitalizacja miejscowości Ożanna
2	Wykonanie zagospodarowania istniejącego placu zabaw wraz z siłownią zewnętrzną i przylegającą infrastrukturą w Dąbrowicy
3	Kultura i tradycja kluczem rozwoju obszaru rewitalizacji Gminy Kuryłówka
4	Wsparcie dzieci i młodzieży w świetlicach na terenie Gminy Kuryłówka
5	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym
6	Aktywna integracja młodych i starszych

6.1. Przedsięwzięcia podstawowe

Przedsięwzięcie nr 1		
1	Podmiot realizujący	Gmina Kuryłówka
2	Tytuł projektu	Kompleksowa przebudowa kompleksu rekreacyjnego w miejscowości Ożanna
3	Zakres planowanych działań	<p>Przedsięwzięcie obejmuje działania zmierzające do kompleksowej rewitalizacji na terenie sołectwa Ożanna, poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Remont infrastruktury wokół zalewu Ożanna w zakresie rekreacji i integracji społecznej. 2. Dostosowanie infrastruktury znajdującej się na terenie kompleksu Ożanna pod działalność związaną z poprawą dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej . 3. Stworzenie infrastruktury umożliwiające przeprowadzenie szkoleń zawodowych oraz miejsca umożliwiającego odbycie staży i praktyk dla osób bezrobotnych 4. Zmianę przeznaczenia obecnie istniejących budynków oraz infrastruktury na cele związane z promocją walorów krajobrazowych oraz kulturowych obszaru zdegradowanego. <p>Projekt nowego zagospodarowania terenów przy zalewie Ożanna obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawę walorów funkcjonalnych i estetycznych istniejącego zagospodarowania terenu, • przebudowę infrastruktury rekreacyjnej, • stworzenie ciekawej i szerokiej gamy atrakcji (tj.: wypożyczalnie sprzętu wodnego, plaża, boiska do siatkówki plażowej, mola widokowe, obiekty zaplecza socjalnego itp.) przy jednoczesnym, możliwie jak najlepszym zachowaniu istniejącego kameralnego i harmonijnego charakteru zbiornika Ożanna (naturalnego w swoim estetycznym wyrazie, otoczonego drzewami „jeziorka”). • przebudowa obecnie istniejących budynków na cele związane z pomocą rodzinie <p>Projektowane zagospodarowanie terenu powinno także zapewnić możliwość kontemplacji naturalnego środowiska, poprzez stworzenie miejsc wypoczynku, miejsc piknikowych, punktów widokowych (tarasy, mola</p>

		<p>widokowe) i ciągów spacerowych - wokół zbiornika oraz w terenach zalesionych bezpośrednio ze zbiornikiem Ożanna powiązanych. Elementem, który znacznie też przyczyniłby się do promocji miejscowości byłyby zadane stoły oraz małe stoiska do wystawiania lokalnych produktów i rękodzieła.</p> <p>W ramach działania zostanie rozwinięta działalność świetlicy środowiskowej poprzez: organizowanie zajęć terapeutycznych z psychologiem, logopedą, zakup pomocy do prowadzenia zajęć oraz budowa placu zabaw.</p>			
4	Lokalizacja projektu	<p>Gmina Kuryłówka, sołectwo Ożanna (Budynek byłej szkoły w Ożannie) działka nr 191/1 Obszar wokół zalewu w Ożannie, powierzchnia zalewu Ożanna wynosi około 19 ha.</p>			
	Czy wnioskodawca dysponuje terenem/ nieruchomością gdzie będzie realizowany projekt?	TAK	X	NIE	
5	Przewidywany termin realizacji:	Rozpoczęcie: 2018			
		Zakończenie: 2022			
6	Partner	brak			
7	Opis stanu obecnego	<p>Zbiornik Ożanna (sztuczny zbiornik wodny na potoku Złota Rzeka w miejscowości Ożanna o pow. 19 ha.) jest niewątpliwie najważniejszym obiektem rekreacyjnym i turystycznym w Gminie Kuryłówka. Położony jest w odległości 5 km od miejscowości Kuryłówka w kierunku południowo-wschodnim.</p> <p>Wokół zbiornika znajdują się tereny rekreacyjne, indywidualna zabudowa letniskowa jak i ośrodki wypoczynkowe, a także gospodarstwa agroturystyczne. Zalew Ożanna stanowi ważny element i potencjał rozwojowy dla przyległych terenów.</p> <p>Obecne zagospodarowanie w zakresie rekreacyjno-sportowym należy jednak ocenić jako zdecydowanie niezadowolające. Walory estetyczne, użytkowe oraz stan techniczny przeważającej części obiektów obsługi ruchu turystycznego oraz infrastruktury rekreacyjnej możemy ocenić jako zły. Teren pozbawiony jest</p>			

		<p>niemal całkowicie elementów małej architektury takich jak ławki, kosze na śmieci czy obiekty informacji terenowej. Istniejące nawierzchnie ciągów pieszych, jak choćby ścieżka wzdłuż brzegu zalewu (ścieżka z płyt betonowych) jak i elementy infrastruktury technicznej, jak choćby oświetlenie terenu, posiadają bardzo niskie walory estetyczne i użytkowe. Obiekty gastronomiczne, toalety publiczne, czy inne obiekty zaplecza socjalnego stanowią różnego typu obiekty tymczasowe - baraki rozstawione w terenie bez widocznego zamysłu koncepcyjnego.</p> <p>Obszar pozbawiony jest także wydzielonych i zagospodarowanych terenów sportowych itp.</p> <p>W chwili obecnej w miejscowości Ożanna istnieje zalew rekreacyjny przy którym nie odbywają się żadne imprezy kulturalne z powodu braku podstawowej infrastruktury np.: estrady plenerowej.</p> <p>Ze względu na duże zanieczyszczenie wody w zalewie planuje się oczyszczenie dna zbiornika oraz odcinka rzeki na dopływie do zbiornika. Przewiduje się również okresowe prowadzenie badań jakości wody w zbiorniku oraz w rzece na odcinku Dąbrowica – Ożanna.</p> <p>W sołectwie Ożanna nie ma żadnego placu zabaw, z którego mogliby korzystać najmłodsi mieszkańcy wsi. Jest to duże utrudnienie dla rodziców dzieci chcących pobawić się na placu zabaw (rodzice muszą wozić dzieci do sąsiednich wsi)..</p> <p>Z powodu problemów komunikacyjnych (brak autobusów), rodzice dzieci często mają utrudniony dojazd do specjalistów. Na terenie miejscowości mieszka kilkanaścioro dzieci wymagających opieki psychologa i logopedy.</p>
8	Prognozowane rezultaty	<p>Liczba osób korzystających z obszaru zrewitalizowanego w ciągu roku – 1000. Liczba uczestników warsztatów – 30 os.</p>

	Prognozowane produkty	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 25ha Liczba obiektów małej infrastruktury – 30 szt. Liczba obiektów infrastruktury – 2 szt. Liczba doposażonych pomieszczeń – 1					
9	Szacunkowe koszty zadania w rozbiciu na lata (w tys. zł):	2017	2018	2019	2020	2021	2022
			200	2450	2450	2450	2450
10	Proponowane źródła finansowania	Środki własne w tys. zł:			500		
		Dotacja UE w tys. zł:			9500		
		Inne (np., kredyt) w tys. zł:			0		
11	Powiązanie z celami:	Cel 1	Cel 2		Cel 3		
	• bezpośrednie	X	X		X		
	• pośrednie						
12	Przywrócenie lub nadanie funkcji	Nastąpi przywrócenie funkcji społecznej (rekreacja i turystyka, integracja społeczna, działalność świetlicy) i przestrzennej (prawidłowe zagospodarowanie terenu, doposażanie pomieszczeń),					

Przedsięwzięcie nr 2				
1	Podmiot realizujący	Wspólnota Mieszkaniowa w Dąbrowicy		
2	Tytuł projektu	Wykonanie zagospodarowania istniejącego placu zabaw wraz z siłownią zewnętrzną i przylegającą infrastrukturą w Dąbrowicy		
3	Zakres planowanych działań	<p>W ramach przedsięwzięcia planowane jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nowe zagospodarowanie istniejącego placu zabaw • modernizacja siłowni zewnętrznej • wykonanie oświetlenia (15 lamp energooszczędnych) i monitoringu • wybudowanie altanki z grillem • zamontowanie ławek oraz koszy na śmieci • przebudowa dróg wewnętrznych • utwardzenie parkingów przed budynkami wielorodzinnymi 		
4	Lokalizacja projektu	Gmina Kuryłówka, sołectwo Dąbrowica, Wspólnota Mieszkaniowa w Dąbrowicy Dąbrowica, 37-303 Kuryłówka.		
	Czy wnioskodawca dysponuje terenem/ nieruchomością gdzie będzie realizowany projekt?	TAK	X	NIE
5	Przewidywany termin realizacji:	Rozpoczęcie: 2018		
		Zakończenie: 2020		
6	Partner	brak		
7	Opis stanu obecnego	<p>Wspólnota mieszkaniowa wybudowała plac zabaw i siłownię zewnętrzną przeznaczając na to fundusz sołecki, środki własne wspólnoty oraz pozyskując środki z innych źródeł. Część prac została wykonana własnymi siłami.</p> <p>Jednak istniejące drogi o nawierzchni nieutwardzonej (żużel zmieszany z ziemią), powodują utrudniony dojazd oraz dojście do</p>		

		istniejącego placu zabaw dla dzieci i siłowni plenerowej dla osób dorosłych. Prawidłowe wykorzystanie obiektu jest uwarunkowane wykonaniem dodatkowych prac.					
8	Prognozowane rezultaty	Liczba osób korzystających z obszaru zrewitalizowanego w ciągu roku – 300.					
	Prognozowane produkty	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1,2 ha Liczba obiektów małej infrastruktury – 7 szt.					
9	Szacunkowe koszty zadania w rozbiciu na lata (w tys. zł):	2017	2018	2019	2020	2021	2022
			50	450	50		
10	Proponowane źródła finansowania	Środki własne w tys. zł:			165		
		Dotacja UE w tys. zł:			385		
		Inne (np., kredyt) w tys. zł:					
11	Powiązanie z celami:	Cel 1	Cel 2		Cel 3		
	• bezpośrednie		X		X		
	• pośrednie	X					
12	Przywrócenie lub nadanie funkcji	Nastąpi nadanie funkcji społecznej (rekreacja, integracja społeczna) i przestrzennej (zagospodarowanie terenu)					

Przedsięwzięcie nr 3		
1	Podmiot realizujący	Gmina Kuryłówka
2	Tytuł projektu	Kultura i tradycja kluczem rozwoju obszaru rewitalizacji Gminy Kuryłówka
3	Zakres planowanych działań	<p>W ramach przedsięwzięcia planowane są działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa skansenu pełniącego funkcję turystyczną, rekreacyjną oraz kulturową w miejscowości Ożanna; • Wsparcie działalności świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży w Kolonii Polskiej; • Rozbudowa istniejącego budynku OSP w Dąbrowicy o część przeznaczoną na działalność Wiejskiego Domu Kultury w Dąbrowicy; <p>Na działce o powierzchni 15729,48 m² zaprojektowano „Skansen Kuryłówka”, zawierający budynki, budowle i obiekty małej architektury – nowoprojektowane, których forma i funkcja oparte są na rysach historycznych.</p> <p>Na terenie skansenu projektuje się miejsca postojowe dla rowerów, parking dla samochodów osobowych i autokarów. Wydzielone zostały dwie przestrzenie – pierwsza dostępna dla wszystkich, obejmująca karczmę, miejsce na ognisko, wiatę z kuchnią polową, wiatrak oraz plac zabaw, natomiast druga - dostępna po zakupie biletu obejmująca historyczną część skansenu.</p> <p>Projektowane elementy zagospodarowania terenu: parking samochodowy i rowerowy, stodoła – karczma. chałupa jedno, półtora i dwutraktowa, chałupa jednotraktowa - kasa biletowa i budynek socjalno-administracyjny, chałupa jednotraktowa, chałupa dwutraktowa, wiatrak, warsztat ceramiczny - pawilon wystawowy- epoka brązu, zaplecze gospodarcze, kuźnia i stajnia, wozownia, spichlerz - pawilon wystawowy - epoka kamienia , stolarnia, studnia, półziemianki - epoka kamienia, smolarnie - epoka kamienia, cerkiew z dzwonnica widokową, kapliczka, studnia, wiata z kuchnią polową, miejsce na organizację ognisk, wiata na skład odpadów stałych, plac zabaw, wiata na rowery, wiaty od strony Ożanny, brama wjazdowa, ławki, oprawy oświetleniowe zewnętrzne i ogrodzenie terenu.</p> <p>W ramach działania zostanie rozwinięta działalność świetlicy środowiskowej poprzez: organizowanie zajęć terapeutycznych z psychologiem, logopedą, zakup pomocy do prowadzenia zajęć oraz budowa placu zabaw.</p>

	<p>W ramach zadania planuje się budowę placu zabaw. W skład, którego będą wchodzić:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urządzenia zagospodarowania: <ul style="list-style-type: none"> ○ ławki ○ kosze • urządzenia zabawowe: <ul style="list-style-type: none"> ○ huśtawka wahadłowa ○ huśtawka wagowa ○ bujaki ○ zestaw zabawowy z dwoma wieżami ○ pomosty. <p>W ramach zadania niezbędnym kosztem do poniesienia będzie przygotowanie terenu pod montaż urządzeń.</p> <p>Niezbędnym kosztem do poniesienia będzie wynagrodzenie psychologa i logopedy, zakup pomocy dydaktycznych (artykuły papiernicze, art. biurowe, rzutnik z ekranem, stoliki, krzeselka, odtwarzacz CD).</p> <p>Planuje się rozbudowę istniejącego budynku OSP o około 150m², wraz z dachem dwuspadowym oraz wymiana dachu na części istniejącej. W nowej części znajdować się będą pomieszczenia dla działającego śpiewaczego zespołu ludowego, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, KGW, kuchni, pomieszczeń socjalnych, kotłowni i składu na opał.</p> <p>Niezbędne do wykonania będą również chodniki, utwardzenie parkingu, oświetlenie zewnętrzne. Dodatkowo planuje się uporządkowanie terenu przyległego polegające na odkrzaczeniu, wycince drzew, rozebranie starej wiaty w której przechowywany jest opał.</p> <p>W rezultacie wykonania inwestycji planowane są następujące działania społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podtrzymywanie i popularyzowanie tradycji ludowych i kulturalnych polegających na: <ul style="list-style-type: none"> ○ propagowaniu kultury wiejskiej, ○ prezentacji rękodzieła artystycznego, ○ kultywowaniu obrzędów ludowych, ○ Prezentacji kulinarnej dań regionalnych i tradycyjnych, • Organizowanie letnich pikników rodzinnych, • Organizowanie spotkań młodzieży z seniorami, • Podtrzymywanie tradycji dożynkowych, obrzędów ludowych, • Kursy informatyczne dla osób z wykluczeniem cyfrowym.
--	--

4	Lokalizacja projektu	Gmina Kuryłówka, sołectwo Ożanna, Działka nr 1/6			
		Gmina Kuryłówka, sołectwo Kolonia Polska (Wiejski Dom Kultury w Kolonii Polskiej) działka nr 198			
		Gmina Kuryłówka, sołectwo Dąbrowica Nr działki 91/1			
	Czy wnioskodawca dysponuje terenem/ nieruchomością gdzie będzie realizowany projekt?	TAK	X	NIE	
5	Przewidywany termin realizacji:	Rozpoczęcie: 2018			
		Zakończenie: 2022			
6	Partner	brak			
7	Opis stanu obecnego	<p>Działka przeznaczona pod Skansen leży w miejscowości Ożanna w Gminie Kuryłówka, nr działki 1/6. Obecnie działka jest niezabudowana, a teren przeznaczony pod inwestycję nie jest użytkowany. Na terenie znajduje się zieleń niska i wysoka. Zieleń wysoka to głównie drzewa i krzewy iglaste. Działka od strony północnej sąsiaduje z lasem, od strony południowej graniczy z drogą, która jest głównym ciągiem komunikacyjnym od Kuryłówki do Ożanny. Od strony zachodniej teren sąsiaduje z polami natomiast od wschodu z gospodarstwem.</p> <p>Na terenie obszaru rewitalizacji (a nawet na terenie gminy) brak jest jednego kompleksowego miejsca sprzyjającego rozwojowi gminy pod względem turystycznym, rekreacyjnym oraz kulturowym.</p> <p>W sołectwie Kolonia Polska nie ma żadnego placu zabaw, z którego mogliby korzystać najmłodsi mieszkańcy wsi. Jest to duże utrudnienie dla rodziców dzieci chcących pobawić się na placu zabaw (rodzice muszą wozić dzieci do sąsiednich wsi).</p> <p>Plac zabaw postanie koło Wiejskiego Domu Kultury w Kolonii Polskiej. Teren jest ogrodzony.</p>			

		<p>Z powodu problemów komunikacyjnych (brak autobusów) rodzice dzieci często mają utrudniony dojazd do specjalistów. Na terenie miejscowości mieszka kilkanaścioro dzieci wymagających opieki psychologa i logopedy.</p> <p>Obecny budynek OSP w Dąbrowicy o powierzchni 105m², częściowo wykorzystywany na działalność kulturalną. W istniejącym budynku brak dostatecznej ilości pomieszczeń do prawidłowego funkcjonowania istniejących organizacji pozarządowych oraz stowarzyszeń, które nie mają odpowiedniego miejsca na swoją działalność. Brak miejsca na działalność organizacji kultywujących tradycje wiejskie.</p>					
8	Prognozowane rezultaty	<p>Liczba osób korzystających ze skansenu w ciągu roku – 1000</p> <p>Liczba osób korzystających z obszaru zrewitalizowanego w ciągu roku – 300</p> <p>Liczba przeprowadzonych kursów – 1/rok</p> <p>Liczba imprez rodzinnych – 2/rok</p> <p>Liczba organizacji lub stowarzyszeń korzystająca z obiektu – 5</p>					
	Prognozowane produkty	<p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1,78 ha</p> <p>Liczba zmodernizowanych budynków – 1 szt.</p> <p>Liczba budynków przystosowanych do osób niepełnosprawnych – 1 szt.</p> <p>Liczba obiektów małej architektury – 10 szt.</p> <p>Liczba doposażonych pomieszczeń – 1</p>					
9	Szacunkowe koszty zadania w rozbiciu na lata (w tys. zł):	2017	2018	2019	2020	2021	2022
			150	2462,5	2462,5	2462,5	2462,5
10	Proponowane źródła finansowania	Środki własne w tys. zł:			500		
		Dotacja UE w tys. zł:			200		
		Inne (np., kredyt) w tys. zł:			9300		
11	Powiązanie z celami:	Cel 1	Cel 2		Cel 3		
	• bezpośrednie	X	X		X		
	• pośrednie						

12	Przywrócenie lub nadanie funkcji	Nastąpi nadanie funkcji społecznej (rekreacja i turystyka, integracja społeczna, działalność świetlicy, tradycja i kultura regionu) i przestrzennej (prawidłowe zagospodarowanie terenu, doposażanie pomieszczeń),
----	----------------------------------	--

Przedsięwzięcie nr 4		
1	Podmiot realizujący	Gmina Kuryłówka
2	Tytuł projektu	Wsparcie dzieci i młodzieży w świetlicach na obszarze rewitalizacji
3	Zakres planowanych działań	<p>Głównym celem realizacji projektu będzie rozwinięcie systemu usług społecznych poprzez rozszerzenie oferty wsparcia w opiece i wychowaniu dzieci oraz realizację specjalistycznego wsparcia dzieci i młodzieży przeżywających problemy wychowawcze, głównie zagrożonych problemem ubóstwa i wykluczenia społecznego w świetlicach na terenie Gminy Kuryłówka od 2018 roku do 2020 roku.</p> <p>W ramach projektu zostaną przeprowadzone następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparci świetlic, klubów i ognisk wychowawczych działających na obszarze rewitalizacji • organizacje zajęcia socjoterapeutycznych, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizującej indywidualny program korekcyjny w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapie, • działania animacyjne i socjoterapeutyczne. <p>Projekt realizowany będzie na terenie kompleksu rekreacyjnego w Ożannie w przeznaczonych specjalnie pod tą działalność salach, w planowanym skansenie oraz w świetlicy wiejskiej w Dąbrowicy i Kolonii Polskiej. Działania obejmować będą stworzenie ognisk wychowawczych oraz kół zainteresowań dla dzieci z obszaru rewitalizacji.</p>

4	Lokalizacja projektu		Świetlice wiejskie funkcjonujące na obszarze rewitalizacji				
	Czy wnioskodawca dysponuje terenem/ nieruchomością gdzie będzie realizowany projekt?		TAK	X	NIE		
5	Przewidywany termin realizacji:		Rozpoczęcie: 2018				
			Zakończenie: 2020				
6	Partner		Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Kuryłówka				
7	Opis stanu obecnego		Świetlice do tej pory pełniły funkcję opiekuńczo wychowawczą, nie było w nich do tej pory wsparcia w zakresie: psychologicznym, logopedycznym, psychokorekcyjnym oraz asystenta rodziny. W świetlicach znajdują się stare zniszczone meble oraz sprzęty (pozostałości po likwidowanych szkołach), brak podstawowych materiałów i sprzętów do prowadzenia zajęć świetlicowych. Brak miejsca do prezentowania produktów wytworzonych przez dzieci.				
8	Prognozowane rezultaty		Zwiększenie dostępności usług społecznych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia				
	Prognozowane produkty		Wzrost liczby osób objętych usługami społecznymi- 100 os. Liczba osób objętych wsparciem logopedy - 12 os. Liczba osób objętych wsparciem w formie indywidualnego programu psychokorekcyjnego- 26 os Liczba osób objętych wsparciem psychologicznym- 100 os Liczba osób objętych wsparciem asystenta rodziny- 24 os. Liczba osób objętych szkoleniem „Akademia profesjonalnego rodzica”- 48 os Liczba osób objętych lekcjami języka angielskiego- 100 os. Liczba dzieci biorących udział w warsztatach rękodzielniczych – 50 osób				
9	Szacunkowe koszty zadania w rozbiciu na lata (w tys. zł):	2017	2018	2019	2020	2021	2022
			120	480	328		

10	Proponowane źródła finansowana	Środki własne w tys. zł:		65
		Dotacja UE w tys. zł:		863
		Inne (np., kredyt) w tys. zł:		0
11	Powiązanie z celami:	Cel 1	Cel 2	Cel 3
	• bezpośrednie	X	X	
	• pośrednie			X

Przedsięwzięcie nr 5				
1	Podmiot realizujący	Gmina Kuryłówka		
2	Tytuł projektu	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym		
3	Zakres planowanych działań	<p>W ramach przedsięwzięcia planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, • poradnictwo zawodowe oraz szkolenia zawodowe dla osób zainteresowanych prowadzeniem działalności związanej z turystyką i rekreacją odchodzących z rolnictwa • warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia. • staże i praktyki zawodowe w branży turystycznej dla osób bezrobotnych • refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy 		
4	Lokalizacja projektu	Świetlice wiejskie funkcjonujące na obszarze rewitalizacji		
	Czy wnioskodawca dysponuje terenem/ nieruchomością gdzie będzie realizowany projekt?	TAK	X	NIE
5	Przewidywany termin realizacji:	Rozpoczęcie: 2018		
		Zakończenie: 2019		
6	Partner	brak		
7	Opis stanu obecnego	<p>W gminie występuje problem związany z bezrobociem oraz brakiem aktywizacji społecznej. Wśród mieszkańców istnieje zainteresowanie dotyczące metod wsparcia osób bezrobotnych: kursami poszerzającymi umiejętności zawodowe,</p>		

		projektami doszkalającymi oraz doradztwem w dziedzinie zatrudnienia.					
8	Prognozowane rezultaty	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu - 30 [os.]. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - 30 [os.].					
	Prognozowane produkty	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie - 30 [os.]. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie - 30 [os.].					
9	Szacunkowe koszty zadania w rozbiciu na lata (w tys. zł):	2017	2018	2019	2020	2021	2022
			150	150			
10	Proponowane źródła finansowania	Środki własne w tys. zł:			30		
		Dotacja UE w tys. zł:			270		
		Inne (np., kredyt) w tys. zł:			0		
11	Powiązanie z celami:	Cel 1	Cel 2		Cel 3		
	• bezpośrednie	X	X				
	• pośrednie				X		

Przedsięwzięcie nr 6		
1	Podmiot realizujący	Gmina Kuryłówka
2	Tytuł projektu	Aktywna integracja młodych i starszych
3	Zakres planowanych działań	W ramach przedsięwzięcia planowane jest: <ul style="list-style-type: none"> organizowanie pomocy w życiu codziennym – asystenci osób starszych, w formie wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej);

		<ul style="list-style-type: none"> organizowane grupy spotkań dla dzieci młodzieży prowadzone przez seniorów – poznawanie tradycji i kultury regionu oraz aktywny wspólny wypoczynek i rekreacja; Zorganizowanie zajęć i wydarzeń kulturalnych wspierające integrację międzypokoleniową; 					
4	Lokalizacja projektu	Świetlice wiejskie funkcjonujące na obszarze rewitalizacji, obszar wokół zalewu w Ożannie, sołectwo Ożanna - Działka nr 1/6 (planowany skansen)					
	Czy wnioskodawca dysponuje terenem/nieruchomością gdzie będzie realizowany projekt?	TAK	X	NIE			
5	Przewidywany termin realizacji:	Rozpoczęcie: 2018					
		Zakończenie: 20120					
6	Partner	brak					
7	Opis stanu obecnego	W gminie występuje wykluczenie społeczne osób starszych, niewielka aktywność mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym, niski poziom integracji mieszkańców, znaczna izolacja międzypokoleniowa, słabe kultywowanie tradycji,					
8	Prognozowane rezultaty	Liczba przeprowadzonych spotkań – 10/rok Liczba wydarzeń integrujących – 5/rok					
	Prognozowane produkty	Liczba osób starszych objętych wsparciem - 30 [os.]. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących we wsparciu i spotkaniach – 50 [os.]					
9	Szacunkowe koszty zadania w rozbiciu na lata (w tys. zł):	2017	2018	2019	2020	2021	2022
			10	20	20		
10	Proponowane źródła finansowana	Środki własne w tys. zł:			50		
		Dotacja UE w tys. zł:			0		
		Inne (np., kredyt) w tys. zł:			0		

	Powiązanie z celami:	Cel 1	Cel 2	Cel 3
11	<ul style="list-style-type: none"> • bezpośrednie 	X	X	
	<ul style="list-style-type: none"> • pośrednie 			X

6.2. Przedsięwzięcia uzupełniające

W ramach Programu nie przewidziano realizacji przedsięwzięć uzupełniających lub zlokalizowanych poza obszarem rewitalizacji.

6.3. Ramy finansowe

Istotnym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022* są środki finansowe, pochodzące przede wszystkim z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz środki własne Gminy Kuryłówka. Inne możliwe źródła finansowania to: środki z innych programów operujących środkami pochodzącymi z UE, budżetu państwa, a także środki prywatne czy inne fundusze. Szacunkowe ramy finansowe *Programu* zostały zaprogramowane na cały okres realizacji Programu tj. na lata 2017-2022.

Poniżej zamieszczono wykaz (tab. 13) przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z całkowitą kwotą realizacji przedsięwzięcia oraz możliwością finansowania z różnych źródeł. W tabeli 18 przedstawione indykatywne ramy finansowe dla całego *Programu rewitalizacji*.

Tab. 13. Indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć.

Numer przedsięwzięcia	Szacowany koszt przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
1	10 000 000 zł	<ul style="list-style-type: none">• środki własne gminy• EFRR - RPO WP 2014-2020 działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej
2	550 000 zł	<ul style="list-style-type: none">• środki własne podmiotu realizującego• PROW 2014 – 2020 działanie 7.4.1. Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej
3	10 000 000 zł	<ul style="list-style-type: none">• Budżetu JST;• Prywatnych źródeł fin. np. środki fin. OPS, ŚDS, CKiST, OSP;• LGD Kraina Sanu działanie 1.2.1• Innych: kredyty.
4	928 000 zł	<ul style="list-style-type: none">• środki własne gminy• EFS - RPO WP 2014-2020 działanie 8.4

		Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej
5	300 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne gminy • EFS - RPO WP 2014-2020 działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty konkursowe
6	50 000 zł	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne gminy • Inne: kredyty.

Źródło: opracowanie własne

Tab. 14. Indykatywne ramy finansowe Programu.

Całkowita wartość przedsięwzięć	Szacowany wkład własny podmiotów realizujących przedsięwzięcia	Szacowana wysokość dofinansowania w ramach WRPO (EFS i EFRR)	Szacowana wysokość dofinansowania z innych źródeł
22 053 000 zł	1 310 000 zł	11 218 000 zł	10 835 000 zł

W przypadku nie otrzymania zaplanowanego w *Programie* dofinansowania Urząd Gminy jako podmiot realizujący będzie poszukiwał funduszy w ramach innych źródeł finansowania, takich jak:

- Inne działania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich;
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków;
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;

- Budżetu JST;
- Prywatnych źródeł fin. np. środki fin. OPS, ŚDS, CKiST, OSP;
- Innych: kredyty.

6.4. Harmonogram realizacji

Harmonogram realizacji przedsięwzięć, przeprowadzanych w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022* przedstawia tabela 15.

Został on przygotowany na podstawie zgłoszonych przez wnioskodawców oczekiwanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tab. 15. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Programu.

Numer przedsięwzięcia	Termin realizacji					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1		X	X	X	X	X
2		X	X	X		
3		X	X	X	X	X
4		X	X	X		
5		X	X			
6		X	X			

Źródło: opracowanie własne

7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

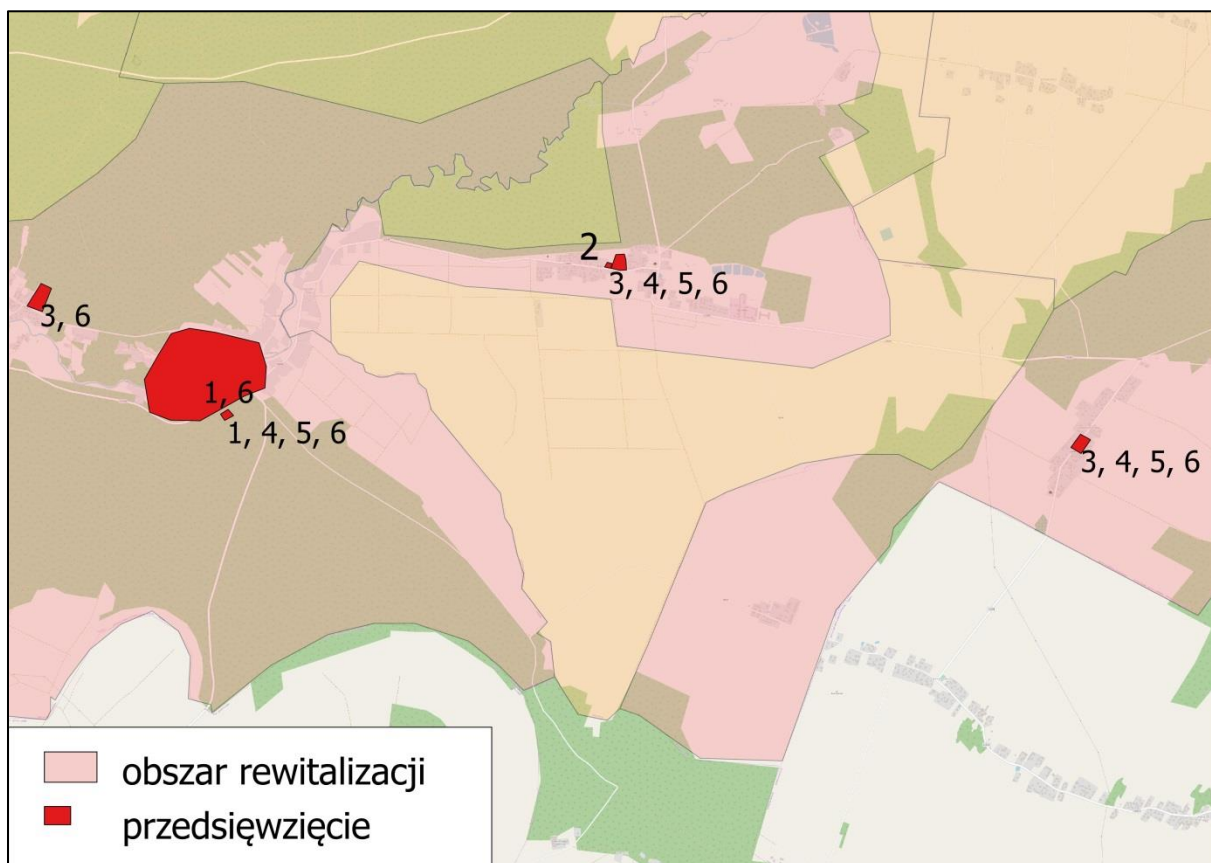
Zapewnienie komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami oraz w zapisach samego Programu skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację oraz zapewni realizację celów procesu rewitalizacji. Zgodnie z *Wytycznymi* opracowanymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, *Program* jest komplementarny w pięciu płaszczyznach: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej i źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna opiera się przede wszystkim na realizacji przedsięwzięć, które skupione są w obrębie obszaru rewitalizacji wyznaczonego w oparciu o analizę wskaźnikową oraz konsultacje społeczne. Uwzględnienie danych statystycznych oraz opinii społeczeństwa świadczy o celowości przestrzennej zaplanowanych w ramach rewitalizacji przedsięwzięć. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne objęte *Programem* są ściśle powiązane z podobszarami rewitalizacji i stanowią odpowiedź na główne problemy, które dotyczą tych obszarów. Projekty skupione są w istotnych dla danego podobszaru rewitalizacji terenach.

Wszystkie planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są w obrębie obszaru rewitalizacji. Lokalizację przedsięwzięć zaprezentowane na rysunku nr 29.

Ryc. 29. Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Źródło: opracowanie własne, tło mapy: OpenStreetMap

Komplementarność problemowa

W *Programie* zapewniono komplementarność problemową zarówno na poziomie poszukiwania rozwiązań (przedsięwzięć) prowadzących do ograniczenia problemów i zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz na poziomie określania harmonogramów realizacji rozwiązań. Przedsięwzięcia wskazane w *Programie* wynikają ze zdiagnozowanych problemów, są ze sobą powiązane oraz dopełniają się. Zadania równocześnie przeciwdziałają problemom w różnych sferach. Zadania związane z renowacją, modernizacją lub przebudową obiektów mają za zadanie nadać lub poprawić pełnione funkcje kulturalne, edukacyjne oraz integrujące i aktywizujące mieszkańców. Dodatkowo przedsięwzięcia mają pozytywny wpływ na poprawę ładu przestrzennego obszarów zdegradowanych.

Realizacja przedsięwzięć przyniesie pozytywne skutki dla przestrzeni całego obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy Kuryłówka. Przedsięwzięcia są wzajemnie

powiązane ze względu na realizację w pierwszej kolejności działań o wymiarze infrastrukturalnym (rozbudowa Wiejskiego Domu Kultury czy doposażenie budynków) które stworzą niezbędną (z perspektywy celów rewitalizacji) przestrzeń dla rozwoju przedsięwzięć społecznych. Część przedsięwzięć dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej i kulturalnej. Z infrastruktury tej korzystać będą mogli mieszkańcy wszystkich podobszarów rewitalizacji. Realizacja przedsięwzięć związanych z rekreacją wpłynie na wzbogacenie oferty wypoczynkowej i spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup społecznych. Przedsięwzięcia wspólnie przyczynią się do powstania nowych miejsc pracy, budowania przestrzeni dla obecnych i nowych organizacji pozarządowych (np. stowarzyszenia), aktywizacji społeczeństwa oraz angażowanie się społeczności w życie miejscowości. Jednocześnie stanowiąc będą płaszczyznę, na której może rozwijać się działalność kulturowa. Przedsięwzięcia wspólnie wpływają na zwiększenie integracji mieszkańców oraz pomagają zachować tradycje regionu.

Realizacja powyższych projektów przyniesie pozytywne skutki, które będą widoczne na całym obszarze gminy Kuryłówka, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla obiektów użyteczności publicznej, z których korzystać będą wszyscy mieszkańcy gminy oraz osoby przyjezdne.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna przejawia się w systemie zarządzania, który został zaprojektowany na potrzeby wdrażania, monitoringu i ewaluacji *Programu*. Zapewniona zostanie współpraca i współdziałanie różnych podmiotów, działających na rzecz realizacji *Programu* i poprawy stwierdzonej sytuacji kryzysowej obszaru zdegradowanego. Za realizację Programu Rewitalizacji odpowiada Wójt Gminy Kuryłówka, przy pomocy Urzędu Gminy Kuryłówka oraz beneficjentów. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Rolę bezpośrednio monitorującą realizację *Programu* pełnią wyznaczeni pracownicy Urzędu Gminy Kuryłówka. Zapewni to skuteczne zarządzanie Programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych w programach rozwoju gminy. Urząd Gminy realizuje również zadania z zakresu upowszechniania wiedzy na temat *Programu*, jego realizacji oraz prowadzenia konsultacji społecznych. Dodatkowo, koordynuje włączanie

nowych podmiotów i interesariuszy w proces rewitalizacji oraz wspiera partnerów *Programu Rewitalizacji* w realizacji zadań.

Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza spójność przedsięwzięć rewitalizacyjnych podejmowanych w poprzednich okresach programowania z celami, kierunkami oraz zaplanowanymi przedsięwzięciami określonymi w *Programie*.

Przedsięwzięcia podejmowane w *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022* posiadają ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie w aspekcie użyteczności publicznej, a także przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym.

Poniżej przedstawione projekty realizowane w latach 2017-2013 z dofinansowaniem z Unii Europejskiej oraz powiązanie tych projektów z działaniami zaplanowanymi do realizacji w *Programie*.

W poprzedniej perspektywie finansowej realizowano projekty:

- Projekt związany z rozbudową Wiejskiego Domu Kultury w Kolonii Polskiej pt. „Remont z rozbudową oraz nadbudową Wiejskiego Domu Kultury w Kolonii Polskiej” (współfinansowany ze środków funduszu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego, działanie: 6. Turystyka i kultura; dofinansowanie z Unii Europejskiej: 220 609.03 zł) – w obecnym *Programie* zakłada się wykorzystanie tego obiektu w przedsięwzięciach dotyczących podobszaru rewitalizacji „Kolonja Polska”;
- Kolejnym realizowanym projektem była termomodernizacja remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbrowicy pt. „Termomodernizacja remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbrowicy oraz Szkoły Podstawowej w Brzyskiej Woli ze zmianą źródła wytwarzania energii poprzez zamianę kotłowni węglowej na pompy ciepła” (współfinansowany ze środków funduszu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego, działanie: 2.2. Infrastruktura energetyczna; dofinansowanie z Unii Europejskiej: 734 384.35 zł) – w *Programie* zakłada się kontynuację tych działań

poprzez rozbudowę budynku i przeznaczenie go na działalność Wiejskiego Domu Kultury w Dąbrowicy;

- Projekt związany z pracą i integracją społeczną pt. „Czas na aktywność w Gminie Kuryłówka” (współfinansowany ze środków funduszu: Europejski Fundusz Społeczny, program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działanie: 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji; dofinansowanie z Unii Europejskiej: 833 708.70 zł) oraz projekt pt. „Aktywna młodzież w Gminie Kuryłówka” (współfinansowany ze środków funduszu: Europejski Fundusz Społeczny, program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działanie: 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej; dofinansowanie z Unii Europejskiej: 207 086.22 zł) – jednym z celów strategicznych Programu jest wzrost integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji a przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji będą miały za zadanie spełnić wyznaczone cele.

Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania *Programu* została zapewniona poprzez określenie oraz łączenie różnych źródeł finansowania. Przewidziano zarówno przedsięwzięcia współfinansowane ze środków własnych gminy jak i środki własne innych podmiotów realizujących, funduszy EFRR i EFS oraz kredytów. Źródła finansowania określone zostały w rozdziale dotyczącym szacunkowych ram finansowych, gdzie na poziomie szczegółowego opisu przedsięwzięć określono potencjalne źródła finansowania. Gmina Kuryłówka w pierwszej kolejności zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym tych dedykowanych działaniom rewitalizacyjnym.

W przypadku nie otrzymania dotacji w ramach funduszy EFRR i EFS gmina będzie szukała innych źródeł finansowania, takich jak:

- Inne działania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

- Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich,
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Budżetu JST,
- Prywatnych źródeł fin. np. środki fin. OPS, ŚDS, CKiST, OSP
- Innych: kredyty.

W tabeli nr 16 przedstawiono w jaki sposób przedsięwzięcia, które będą współfinansowane ze środków EFRR z działania 6.3 RPO WP 2014-2020 dopełniają się z przedsięwzięciami z EFS.

Tab. 16. Komplementarność projektów EFRR planowanych do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020 i projektów EFS

Projekt z EFRR planowany do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020	Projekt planowany do finansowania z EFS
1.	
<p><u>Przedsięwzięcie nr 1</u> „Kompleksowa przebudowa kompleksu rekreacyjnego w miejscowości Ożanna”</p>	<p><u>Przedsięwzięcie nr 4</u> „Wsparcie dzieci i młodzieży w świetlicach na terenie Gminy Kuryłówka”</p>
<p>Gmina Kuryłówka, sołectwo Ożanna (Budynek byłej szkoły w Ożannie) działka nr 191/1</p> <p>Obszar wokół zalewu w Ożannie, powierzchnia zalewu Ożanna wynosi około 19 ha.</p>	<p><u>Przedsięwzięcie nr 5</u> „Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym”</p> <p><u>Przedsięwzięcie nr 6</u> „Aktywna integracja młodych i starszych”</p>
<p><u>Opis wpływu projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową:</u></p> <p>Zaplanowane przedsięwzięcia będą znacząco i kompleksowo wpływać na poprawę integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez działania społeczne jak i infrastrukturalne tworzące spójny system wsparcia oraz dostępu do rekreacji. Główny wpływ będą miały na zmianę obecnego stanu bezrobocia na obszarze zdegradowanym oraz na ilość istniejących podmiotów gospodarczych. Działania dążące co zwiększenia</p>	

ilości i dostępności do pracy podparte odpowiednią pomocą rodzinie spowoduje zmianę salda migracji na opisanym obszarze. Wraz z poprawą stanu budynków zwiększy się estetyka i atrakcyjność obszaru co może spowodować powrót dawnej ilości gospodarstw agroturystycznych. Dla mieszkańców ważne jest również zapewnienie odpowiedniego stopnia integracji pomiędzy mieszkańcami i wypracowanie więzi z miejscem zamieszkania.

Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów:

Podejmowanie działania będą wspierać lokalną społeczność w podejmowaniu aktywności zawodowej oraz rekreacyjnej oraz wspólnie przywrócą przestrzeni rewitalizowanej swoje dawne funkcje pozwalające na rozwój mieszkańców. Działania te odpowiadają wspólnie kompleksowo na wszystkie cele strategiczne zapisane w *Programie*.

Opis komplementarności projektów:

Zaplanowana modernizacja terenów rekreacyjnych oraz wsparcie działalności świetlicy w Ożannie będą stanowiły podstawę a co za tym idzie fizyczne miejsce organizacji dla działań społecznych.

Obszary rekreacyjne będą stanowiły miejsce przeprowadzania zajęć i aktywności przewidzianych w przedsięwzięciach nr 5 i 6. Teren będzie wykorzystywany do zajęć dla dzieci i młodzieży. Dodatkowo rewitalizowany teren będzie mógł być miejscem prowadzenia działalności zawodowej dla osób które uzyskaj nowe kompetencje zawodowe.

Działania prowadzone na terenie świetlicy w Ożannie będą się wzajemnie wspierać w działaniach podejmowanych dla dzieci i młodzieży (przedsięwzięcie nr 4).

Wspólnie projekty te tworzą spójne działania, które pozwolą za stworzenie w miejscowości Ożanna miejsca do rozwoju integracji mieszkańców oraz pozwolą im na aktywne spędzanie wolnego czasu.

8. System zarządzania i monitoringu

8.1. Partycypacja społeczna

Partycypacja społeczna obejmuje wszystkie etapy funkcjonowania *Programu*:

- przygotowanie,
- wdrażanie,
- ocena i monitoring,
- aktualizowanie.

Partycypacja odbywa się w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W dokumencie opisano sposób przeprowadzonego procesu uspołeczniania rewitalizacji na etapie przygotowania dokumentu. Kwestie dotyczące partycypacji na etapach wdrażania oraz monitoringu (i ewaluacji) zostały określone w rozdziałach dotyczących zarządzania rewitalizacją, monitoringu i oceny.

Przebieg konsultacji, ich forma oraz wyniki omówiono w rozdziale 11 „Raport z konsultacji społecznych”.

8.2. System zarządzania

System zarządzania *Programem* na poziomie decyzyjnym i wdrożeniowym został przedstawiony w tabeli nr 21. W systemie tym zawarto również system monitorowania i ewaluacji, opisane szczegółowo w dalszej części.

System zarządzania *Programem* powiązany jest ze strukturą organizacyjną Urzędu Gminy Kuryłówka i innych jednostek organizacyjnych gminy. Jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie *Programem* są Wójt Gminy Kuryłówka, Rada Gminy Kuryłówka oraz Urząd Gminy Kuryłówka. Zadanie to bezpośrednio powierzone zostało **Partnerstwu na Rzecz Rozwoju Gminy Kuryłówka**. W zespole zasiadać będą reprezentanci jednostek organizacyjnych gminy, jednostek pomocniczych, przedstawiciele lokalnych grup działania oraz przedsiębiorcy i działacze społeczni.

Szczegółowy zakres zadań poszczególnych jednostek zawarty jest w tabeli nr 17. Wójt Gminy Kuryłówka odpowiada za ogólną koordynację nad opracowaniem, wdrożeniem, monitoringiem i ewaluacją *Programu*. Najważniejszym zadaniem jest przyjmowanie wszystkich sprawozdań z realizacji. Rada Gminy Kuryłówka uchwała *Program* i jego ewentualne aktualizacje oraz w razie potrzeby inne uchwały związane z realizacją zadań. Urząd Gminy Kuryłówka będzie bezpośrednio odpowiedzialny za zarządzanie *Programem* – prowadzi monitoring realizacji w postaci corocznych i końcowych raportów, współpracuje z bieżącymi i przyszłymi beneficjentami, zbiera nowe propozycje przedsięwzięć. Urząd jest również odpowiedzialny za włącznie wszystkich interesariuszy *Programu* w procesy wdrażania programu oraz jego monitoringu (m.in. poprzez prowadzenie spotkań, udzielanie informacji, udostępnienie informacji o raportach z monitoringu).

Kolejnym elementem zarządzania *Programem* są mieszkańcy, będący interesariuszami, gminy Kuryłówka, którzy będą stanowić jednostkę opiniodawczą. Mieszkańcy reprezentować będą grupę, która będzie składała się następujących osób: sołtysi sołectw wchodzących w obszar rewitalizacji, przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel organizacji pozarządowych działających na obszarze rewitalizacji, przedstawiciel departamentu/działu Urzędu Gminy odpowiedzialnego za sprawy społeczne, przedstawiciel Policji. W spotkaniach jako pełnoprawni członkowie grupy opiniodawczej mogą uczestniczyć mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Tab. 17. System zarządzania *Programem*.

Podmiot	Zakres zadań
Wójt Gminy Kuryłówka	<ol style="list-style-type: none"> 1. prowadzi ogólną koordynację nad opracowywaniem <i>Programu</i>, 2. prowadzi ogólną koordynację nad włączaniem wszystkich interesariuszy w system wdrażania, monitorowania i aktualizacji <i>Programu</i>, 3. podejmuje decyzje o potrzebie weryfikacji i aktualizacji <i>Programu</i> na podstawie wniosków Urzędu Gminy, 4. przyjmuje roczny harmonogram realizacji <i>Programu</i>, 5. podejmuje decyzje (merytoryczne i organizacyjne) bezpośrednio i/lub pośrednio wpływające na sprawność realizacji <i>Programu</i>.
Rada Gminy Kuryłówka	<ol style="list-style-type: none"> 1. uchwała <i>Program</i>,

	<ol style="list-style-type: none"> 2. podejmuje inne decyzje (w tym uchwały) bezpośrednio i/lub pośrednio wpływające na sprawność realizacji <i>Programu</i>, 3. uchwała aktualizację <i>Programu Rewitalizacji</i>, 4. przyjmuje roczne sprawozdanie z realizacji <i>Programu</i>, 5. przyjmuje sprawozdanie z realizacji <i>Programu</i> po zakończeniu czasu programowania.
Urząd Gminy Kuryłówka	<ol style="list-style-type: none"> 1. określa zasady bieżącego monitorowania <i>Programu</i> (wprowadza niezbędne zmiany do procedury monitoringu), 2. zbiera dane niezbędne do monitoringu <i>Programu</i>, 3. sporządza coroczne i całościowe sprawozdania z realizacji <i>Programu</i>, 4. sporządza roczną ocenę potrzeby aktualizacji <i>Programu</i>, 5. sporządza roczne harmonogramy wdrażania <i>Programu</i>, 6. poszukuje nowych Partnerów do realizacji istotnych przedsięwzięć, 7. wspiera Partnerów w poszukiwaniu zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć wpisujących się w założenia <i>Programu</i>, 8. monitoruje możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań uwzględnionych w <i>Programie</i>, 9. zbiera propozycje zadań do <i>Programu</i>, 10. włączy wszystkich interesariuszy w system wdrażania, monitorowania i ewaluacji (m.in. organizacja spotkań informacyjnych, udzielanie informacji).
Interesariusze (spotkanie min. raz w roku)	<ol style="list-style-type: none"> 1. pełnią funkcję opiniodawczą, 2. wyrażanie opinii, w tym m.in. dotyczących informacji z realizacji, rocznych harmonogramów realizacji, raportów z ewaluacji, 3. wyrażanie propozycji rozwiązań usprawniających proces rewitalizacji, 4. upowszechnia wśród lokalnej społeczności informacje na temat postępów w realizacji założeń <i>Programu</i>, 5. tworzy warunki do współpracy i koordynacji działań rewitalizacyjnych, 6. zgłasza uwagi do sprawozdań z realizacji <i>Programu</i>, 7. zgłasza uwagi w imieniu interesariuszy co do realizacji i ewaluacji <i>Programu</i>.

Źródło: opracowanie własne

Ustalono, że Zespół będzie odpowiedzialny za opracowanie każdego roku raportu z postępów we wdrażaniu zapisów LPR dla Gminy Kuryłówka, uwzględniającego ewentualne bariery w realizacji zadań, powody ich wystąpienia oraz rekomendowane środki zaradcze. Raport zawierać będzie także ogólną ocenę realizacji zapisów LPR pod

kątem wykonania (czy zamierzone cele zostały osiągnięte), dokładności (proporcji nakładów ludzkich, finansowych, rzeczowych etc. do osiągniętych rezultatów) oraz trafności (czy dobór kierunków działań przełożył się na realizację celów szczegółowych i tym samym na cel główny). Zespół każdego roku najpóźniej do końca września opracuje krótkie sprawozdanie z monitoringu i ewaluacji. Treść raportu przedstawiona zostanie podczas spotkania z mieszkańcami, przekazana radzie gminy, lokalnym mediom, a także opublikowana na stronie internetowej urzędu w zakładce pn. Rewitalizacji Gminy Kuryłówka.

8.3. Monitorowanie i aktualizacja programu

Aby proces rewitalizacji był odpowiednio przeprowadzany niezbędne jest stosowanie systemu monitorowania etapów jego realizacji. Najważniejszym elementem monitoringu będzie ocena realizacji zamierzonych produktów i rezultatów przypisanych do każdego z przedsięwzięć. Nadzór polegać będzie na gromadzeniu i analizowaniu informacji o realizacji przyjętych przedsięwzięć. Analiza zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych pozwoli, w przypadku wystąpienia takiej konieczności, na wczesne wykrycie niezgodności, a także pozwoli na zapobiegnięcie możliwych do rozpoznania komplikacji. Monitoring ten będzie też podstawą do stwierdzenia czy konieczna jest aktualizacja *Programu*.

Na poziomie monitorowania *Programu* głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników będzie Urząd Gminy Kuryłówka. Rola Urzędu Gminy będzie równoznaczna z zapisami wynikającymi z podrozdziału „System zarządzania”. Obowiązki Wójta Gminy Kuryłówka w procesie monitorowania i aktualizacji wynikają z podrozdziału „System zarządzania”. Dane niezbędne do monitoringu oraz oceny potrzeby aktualizacji zbierane będą przez Urząd Gminy.

Można wyróżnić następujące formy monitorowania prowadzone przez Urząd Gminy Kuryłówka:

1. bieżąca inspekcja wykonywanych w danym momencie inwestycji, gromadzenie danych dotyczących postępów z ich realizacji, a także zapewnienie zgodności z założeniami i harmonogramem,

2. kontrola finansowania projektów oraz trwałości planowanych rezultatów. Dodatkową funkcją monitoringu będzie współpraca z beneficjentami udzielającymi się w procesie rewitalizacji w celu uzyskania informacji o możliwych źródłach finansowania zewnętrznego inwestycji.
3. coroczne sprawozdanie z realizacji *Programu*, uwzględniające monitoring realizacji zamierzonych na dany rok przedsięwzięć zgodnie z przyjętą Kartą monitoringu (tab. 18) oraz przyjętymi wskaźnikami monitoringu osiągnięcia celów *Programu* (tab. 19);
4. coroczne sprawozdanie, które ma stwierdzać, czy konieczna jest aktualizacja *Programu* i w jakim zakresie – zgodnie z Kartą oceny potrzeby aktualizacji (tab. 20).
5. sprawozdanie końcowe z realizacji *Programu* z uwzględnieniem monitoringu realizacji wszystkich przedsięwzięć w formie Karty monitoringu oraz monitoringu wszystkich przyjętych wskaźników osiągnięcia celów *Programu*.

Tab. 18. Karta monitoringu.

Ocena realizacji Programu	Tak	Nie
Czy przedsięwzięcia zaplanowane na dany rok zostały zakończone?		
Trafność – czy cele realizowanych/zrealizowanych przedsięwzięć są/były zgodne ze zidentyfikowanymi problemami i potrzebami?		
Skuteczność – czy efekt, który osiągnięto jest tym, który planowano osiągnąć (efekt zaplanowany na dany rok/efekt końcowy)?		
Uzyskanie wskaźników – czy uzyskano planowane wskaźniki rewitalizacji:		
<ul style="list-style-type: none"> • czy planowane wskaźniki nadal korelują ze stwierdzonymi problemami na obszarze rewitalizacji (dla przedsięwzięć w realizacji)? 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy uzyskano planowane wskaźniki osiągnięcia celów? (na dany rok/po zakończeniu realizacji) 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy uzyskano planowane wskaźniki produktu i rezultatu dla zrealizowanych przedsięwzięć (zgodnie z kartami przedsięwzięć)? 		
Użyteczność – czy interwencja spełnia/spełniła oczekiwania adresatów?		
Trwałość – czy osiągnięte efekty mają trwały charakter? (dla zakończonych przedsięwzięć)		

Ocena realizacji Programu	Tak	Nie
Czy przedsięwzięcia zaplanowane na dany rok zostały zakończone?		
Trafność – czy cele zrealizowanych przedsięwzięć były zgodne ze zidentyfikowanymi problemami i potrzebami?		
Skuteczność – czy efekt, który osiągnięto jest tym, który planowano osiągnąć?		
Uzyskanie wskaźników – czy uzyskano planowane wskaźniki rewitalizacji:		
<ul style="list-style-type: none"> • czy planowane wskaźniki korelują ze stwierdzonymi problemami na obszarze rewitalizacji? 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy uzyskano planowane wskaźniki osiągnięcia celów? 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy uzyskano planowane wskaźniki produktu i rezultatu dla zrealizowanych przedsięwzięć (zgodnie z kartami przedsięwzięć)? 		
Użyteczność – czy interwencja spełniła oczekiwania adresatów?		
Trwałość – czy osiągnięte efekty mają trwały charakter?		

Źródło: opracowanie własne

Podstawowym narzędziem do śledzenia postępu realizacji LPR są wskaźniki monitorowania. Dostarczają one informacji dotyczących wskaźników rezultatu, a więc efektów realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w dokumencie. Podkreślić należy, iż wybór wskaźników skupiony jest na ocenie osiągnięcia celów LPR, a nie produktów poszczególnych projektów. Wynika to z postrzegania interwencji w ramach rewitalizacji, jako procesu całościowego, który nie jest prostą sumą realizowanych projektów, a ma na celu osiągnięcie zmiany we wskazanych obszarach poddanych rewitalizacji.

Opracowany system monitorowania ocenia postępy prowadzonych działań oraz skuteczność osiągania założonych celów programu rewitalizacji. W związku z tym przyjęty monitoring koncentrować się będzie na corocznej analizie wskaźników realizacji poszczególnych celów, które przedstawione zostały w tabeli nr 19.

Tab. 19. Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów *Programu*.

Wskaźnik	Źródło danych	Tendencja
CEL STRATEGICZNY 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców		
Liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach o charakterze integracyjnym i animującym lokalną społeczność w ciągu roku	Urząd Gminy (listy obecności, dokumentacja fotograficzna)	Wzrost
Ilość przeprowadzonych szkoleń i warsztatów	Urząd Gminy (listy obecności, dokumentacja fotograficzna)	Wzrost
Ilość osób które uzyskały nowe kompetencje zawodowe	Urząd Gminy (listy obecności)	Wzrost
CEL STRATEGICZNY 2: Wzmocnienie aktywności zawodowej mieszkańców		
Liczba doposażonych pomieszczeń lub budynków świadczących usługi aktywizujące mieszkańców	Urząd Gminy	Wzrost
Ilość przeprowadzonych szkoleń zawodowych	Urząd Gminy (listy obecności, dokumentacja fotograficzna)	Wzrost
Liczba powstałych firm lub gospodarstw agroturystycznych	Urząd Gminy	Wzrost
CEL STRATEGICZNY 3: Kształtowanie funkcjonalnej przestrzeni publicznej oraz poprawa stanu technicznego budynków		
Powierzchnia terenów rekreacyjnych i turystycznych	Urząd Gminy	Wzrost
Liczba zmodernizowanych obiektów społecznych	Urząd Gminy	Wzrost

Podczas realizacji założeń *Programu* konieczne jest wychwytywanie zmian i szybkie reagowanie na nowe zdarzenia. Mogą one zachodzić na obszarze rewitalizacji lub poza nim, pozostawać w zależności z terenem oraz wywierać na niego wpływ. Ważne jest zatem monitorowanie sytuacji szerzej, by odpowiednio organizować działania zapobiegawcze. Zmiany powinny zostać opisane i zawierać rodzaj i przyczynę, wpływ na dalszą realizację programu i propozycje modyfikacji. Monitoring potrzeby aktualizacji prowadzony będzie corocznie przez Urząd Gminy zgodnie z Kartą oceny potrzeby aktualizacji (tab. 20). Urząd Gminy będzie zbierał dane i informacje konieczne do przeprowadzenia monitoringu.

W przypadku określenia konieczności podjęcia aktualizacji dokumentu Urząd Gminy kieruje pismo do Wójta Gminy, który rozpoczyna proces aktualizacji dokumentu zgodnie z obowiązującymi w tym czasie przepisami dotyczącymi sporządzania Programów rewitalizacji. Po przygotowaniu dokumentu nowa wersja zostanie uchwalona przez Radę Gminy.

Tab. 20. Karta oceny potrzeby aktualizacji.

Ocena potrzeby aktualizacji	Tak	Nie
Czy zmieniły się zapisy w prawie wspólnotowym?		
Czy zmieniły się zapisy w prawie krajowym?		
Czy zmieniły się dokumenty programowe dotyczące funduszy europejskich na szczeblu krajowym?		
Czy weszły w życie nowe ustawy dotyczące rewitalizacji?		
Czy weszły w życie nowe rozporządzenia dotyczące rewitalizacji?		
Czy zmieniła się Strategia Rozwoju Województwa?		
Czy zmieniła się Strategia Rozwoju Gminy?		
Czy pojawiły się nowe projekty kwalifikujące się do objęcia programem rewitalizacji?		
Czy pojawiła się konieczność zmiany obszarów rewitalizacji?		
Czy znaczącej zmianie uległy wskaźniki rezultatów i oddziaływania ?		
Czy zmieniły się okresy realizacji <i>Programu</i> ?		
Decyzja w sprawie aktualizacji:		

Czy konieczna jest aktualizacja Programu?		
---	--	--

Źródło: opracowanie własne

9. Powiązanie programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Elementem opracowania *Programu* jest zapewnienie komplementarności pomiędzy dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy Kuryłówka. *Program* jest spójny z kierunkami i celami rozwoju Gminy zawartymi w dokumentach: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kuryłówka, Strategia Rozwoju Gminy Kuryłówka na lata 2015- 2022 oraz Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Kuryłówka na lata 2008 – 2018. *Program* jest spójny ze względu na uwzględnione założenia zawarte w w/w dokumentach. Tabela nr 21 zawiera opis celów poszczególnych dokumentów w powiązaniu ze sobą. Analiza powiązań świadczy o spójności celów.

Tab. 21. Powiązanie Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi w Gminie Kuryłówka.

CEL STRATEGICZNY 1: Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców	STRATEGICZNY2: Wzmocnienie aktywności zawodowej mieszkańców	CEL STRATEGICZNY 3: Kształtowanie funkcjonalnej przestrzeni publicznej oraz poprawa stanu technicznego budynków
<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kuryłówka</i>		
Główne strategiczne cele: systematyczna poprawa jakości i poziomu życia		
Główne strategiczne cele: wyrównanie dostępu do usług publicznych całej społeczności gminy, wzrost dostępności i jakości świadczonych usług zdrowotnych oraz opieki		

społecznej, przy uwzględnieniu prognozy rozwoju ludności gminy		
Główne strategiczne cele: likwidowanie barier urbanizacyjnych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych		
Główne strategiczne cele: wykorzystanie walorów środowiska dla rozwoju gminy opartego na usługach rekreacyjno – wypoczynkowych i turystycznych oraz w rolnictwie ekologicznym		
		Główne strategiczne cele: podnoszenie standardu wyposażenia w infrastrukturę techniczną i komunalną
Główne strategiczne cele: ochrona istniejących wartości zasobów i krajobrazów kulturowych		
Strategia Rozwoju Gminy Kuryłówka na lata 2015- 2022		
Cel strategiczny: Podniesienie poziomu gospodarczego poprzez kształtowanie mechanizmów generujących rozwój Gminy oraz cele operacyjne: Wspieranie rozwoju sektora usług turystycznych na terenie Gminy, w szczególności terenu związanego z zalewem w Ożannie		
Cel strategiczny: Poprawa jakości życia i zamożności społeczeństwa oraz cele operacyjne: Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców oraz ich aktywności społeczno-kulturowej		
Cel strategiczny: Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego oraz ochrona dziedzictwa kulturowego oraz cele operacyjne: Rewitalizacja i ochrona obiektów zabytkowych oraz ich wykorzystanie do działań na rzecz rozwoju funkcji turystycznych Gminy Kuryłówka; Dbłość o zachowanie dziedzictwa kulturowego i		

historycznego, kultywowanie tradycji. Integracja lokalnej społeczności, zachowanie lokalnych tradycji i budowa więzi obywatelskich poprzez działania ze sfery kultury	
Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Kuryłówka na lata 2008 - 2018	
Cel strategiczny 1 - Aktywizacja dzieci i młodzieży	
Cel strategiczny 3 - Aktywizacja rodzin	
Cel strategiczny 4 - Zwiększenie integracji społecznej seniorów i niepełnosprawnych	

10. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z zasadami zawartymi w *Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie w celu uzyskania opinii odnośnie konieczności lub braku konieczności przeprowadzenia Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu oraz w przypadku konieczności przeprowadzenia Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie.

Na podstawie decyzji Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego ul. Wierzbowa 16 , 35- 959 z dnia 03.01.2018r. uzgadnia się odstąpienie od oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022”

Na podstawie decyzji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie aleja Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów z dnia 12.01.2017 uzgadnia się odstąpienie od oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kuryłówka na lata 2017-2022”

11. Raport z konsultacji społecznych

W dniach 1 marca – 31 marca 2017 roku zostały przeprowadzone konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem konsultacji było zapewnienie udziału mieszkańców oraz poznanie ich opinii i oczekiwań odnośnie planowanego procesu rewitalizacji.

Cele konsultacji społecznych:

- zapoznanie interesariuszy z problematyką rewitalizacji
- kompleksowe poinformowanie mieszkańców o zakresie planowanego przedsięwzięcia, a także poznanie potrzeb mieszkańców gminy, poprzez analizę zgłoszonych uwag
- zapoznanie z problemami społecznymi, gospodarczymi, przestrzenno-funkcjonalnymi, środowiskowymi i technicznymi które występują na terenie gminy
- wypracowanie strategii rozwoju i wyprowadzenia z degradacji obszarów problemowych

Konsultacje przeprowadzono w następujących formach:

- Umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz Biuletynie Informacji Publicznej formularza umożliwiającego zgłoszenie propozycji projektów,
- Zorganizowanie spotkań informacyjnych oraz warsztatów strategicznych na obszarach zdegradowanych w miejscowości: Dąbrowica, Kolonia Polska i Ożanna,
- Zorganizowanie spacerów badawczych w miejscowościach: Dąbrowica, Kolonia Polska i Ożanna,
- Przeprowadzenie wywiadu indywidualnego z przedstawicielem mieszkańców gminy,
- Badanie opinii publicznej poprzez zastosowanie form partycypacyjnych tj. ankietowanie mieszkańców gminy,
- Zorganizowanie spotkania informacyjnego dla radnych gminy oraz sołtysów.

SPOTKANIE INFORMACYJNE 16 marca 2017 r. w Kolonii Polskiej.

Informacja o terminie spotkania była umieszczona na plakatach informacyjnych oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Kuryłówka. Spotkanie odbyło się w Wiejskim Domu Kultury, w dniu 16 marca o godzinie 16.00. Na spotkaniu zostały przedstawione i zobrazowane za pomocą prezentacji multimedialnej informacje takie jak:

- co to jest rewitalizacja
- jakie zagadnienia wprowadza ustawa
- jakie są cele rewitalizacji
- metodologia delimitacji obszaru rewitalizacji
- przedstawienie wartości uwzględnionych wskaźników
- wstępne przedstawienie obszarów zdegradowanych i rewitalizowanych
- przedstawienie proponowanych działań rewitalizacyjnych.

Na spotkanie przybyło 17 osób.

Wnioski:

- lepsze wykorzystanie budynku i terenów przyległych Wiejskiego Domu Kultury;
- na terenie sołectwa znajduje się opuszczony budynek Caritas, mieszkańcy wyrażają chęć nowego zagospodarowania tego miejsca.

SPOTKANIE INFORMACYJNE 16 marca 2017 r. w Dąbrowicy.

Informacja o terminie spotkania była umieszczona na plakatach informacyjnych oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Kuryłówka, . Spotkanie odbyło się w Remizie Strażackiej w Dąbrowicy, w dniu 16 marca o godzinie 18.00. Na spotkaniu zostały przedstawione i zobrazowane za pomocą prezentacji multimedialnej informacje takie jak:

- co to jest rewitalizacja
- jakie zagadnienia wprowadza ustawa
- jakie są cele rewitalizacji
- metodologia delimitacji obszaru rewitalizacji
- przedstawienie wartości uwzględnionych wskaźników
- wstępne przedstawienie obszarów zdegradowanych i rewitalizowanych

- przedstawienie proponowanych działań rewitalizacyjnych.

Na spotkanie przybyło 12 osób.

Wnioski:

- w sołectwie brakuje wiejskiego domu kultury;
- spółdzielnia mieszkaniowa wyraża chęć modernizacji terenów przyległych do budynków.

SPOTKANIE INFORMACYJNE 17 marca 2017 r. w Ożannie.

Informacja o terminie spotkania była umieszczona na plakatach informacyjnych oraz stronie internetowej Urzędu Gminy Kuryłówka. Spotkanie odbyło się w Świetlicy Środowiskowej w Ożannie, w dniu 17 marca o godzinie 17.00. Na spotkaniu zostały przedstawione i zobrazowane za pomocą prezentacji multimedialnej informacje takie jak:

- co to jest rewitalizacja
- jakie zagadnienia wprowadza ustawa
- jakie są cele rewitalizacji
- metodologia delimitacji obszaru rewitalizacji
- przedstawienie wartości uwzględnionych wskaźników
- wstępne przedstawienie obszarów zdegradowanych i rewitalizowanych
- przedstawienie proponowanych działań rewitalizacyjnych.

Na spotkanie przybyły 3 osoby.

Wnioski:

- Konieczne jest zagospodarowanie terenów przy zalewie Ożanna;
- Ważny dla mieszkańców jest też projekt związany z budową skansenu;
- Zaproponowano wykorzystanie starego budynku po szkole na nowe funkcje społeczne.

PRZEPROWADZENIE SPACERÓW BADAWCZYCH

W dniach 06.03.2017r. do 16.03.2017 r. na terenie Gminy Kuryłówka przeprowadzono terenowe konsultacje społeczne w formie spacerów badawczych. Odbyły się rozmowy z mieszkańcami w celu omówienia wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W trakcie spacerów poznano opinie 3 mieszkańców gminy, którzy są jako sołtysi przedstawicielami sołectw będących obszarami zdegradowanymi. Dokumentację fotograficzną przedstawiono poniżej. Ponadto w trakcie spaceru sporządzono fotografię aktualnego stanu gminy w granicach obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

SPACER BADAWCZY Kolonia Polska 8 marca 2017r.

Spacer badawczy rozpoczął się spotkaniem przedstawiciela firmy *treEConsulting* z Panią Sołtys Kolonii Polskiej. W rozmowie przedstawiona została struktura społeczna sołectwa oraz problemy z jakimi na co dzień spotykają się mieszkańcy. W kolejnej części spotkania przedstawiciel firmy przygotowującej dokument wraz z Panią Sołtys udali się w miejsca, gdzie obecnie znajdują się budynki nadające się do objęcia je działaniami w procesie rewitalizacji.

Zdjęcie 1. Panorama Wsi Kolonia Polska

Źródło: opracowanie własne

Zdjęcie 2. Budynek należący do Caritasu Przemyśl.

Źródło: opracowanie własne

Zdjęcie 3. Kaplica pełniąca obecnie funkcje mauzoleum.

Źródło: opracowanie własne

Spacer Badawczy Dąbrowica 8 marca 2017r.

Spacer badawczy rozpoczął się spotkaniem przedstawiciela firmy *treECONsulting* z Panem Sołtysiem miejscowości Dąbrowica. Miejscem spotkania był budynek Ochotniczej Straży Pożarnej, w którym mieści się pomieszczenie dla Koła Gospodyń Wiejskich, stowarzyszeń, Zespołu Ludowego wraz z przyległymi terenami. Zwrócono uwagę na potrzebę rozbudowy strażnicy OSP o część przeznaczoną na działalność Wiejskiego Domu Ludowego wraz z zagospodarowaniem terenu. Następnie udano się w kierunku zabytkowego drewnianego kościoła, gdzie podczas rozmowy została wyjaśniona metodyka przygotowania programu rewitalizacji oraz sposób w jaki można uzyskać dofinansowanie na działania związane z tym procesem. Kolejnym punktem spaceru badawczego była wizja lokalna całego obszaru, na którym znajduje się wspólnota mieszkaniowa w Dąbrowicy. Wiedza przekazana przez Pana Sołtysa była przydatna w procesie dalszych konsultacji społecznych, ponieważ pozwoliła dotrzeć dokładnie do osób mieszkających obecnie na obszarze problemowym.

Zdjęcie 4. Kościół drewniany w Dąbrowicy.

Źródło: opracowanie własne

Zdjęcie 5. Budynki wspólnoty mieszkaniowej w Dąbrowicy

Źródło: opracowanie własne

Zdjęcie 6. Obiekty sąsiadujące z budynkami wspólnoty mieszkaniowej w Dąbrowicy.

Źródło: opracowanie własne

Spacer Badawczy Ożanna 16 marca 2017r.

Spacer badawczy rozpoczął się spotkaniem przedstawicieli firmy treECONsulting z Panem Sołtysem miejscowości Ożanna. Miejscem spotkania był parking koło zalewu w Ożannie. Podczas wizji lokalnej tego obszaru poruszona była kwestia dużego potencjału turystycznego tego miejsca i problemów jakie pojawiają się w czasie sezonu wypoczynkowego. Naświetlona została kwestia potrzeby rewitalizacji obecnej infrastruktury znajdującej się na terenie otaczającym zalew, co było by ogromną szansą dla mieszkańców gminy. W kolejnej części spotkania wraz z Panem Sołtysem przedstawiciele firmy przygotowującej program rewitalizacji udali się w miejsce, gdzie planowana jest budowa skansenu, który w przyszłości mógłby świadczyć o bogatym dziedzictwie kulturowym, historycznym tego obszaru.

Zdjęcie 7. Zalew w Ożannie

Źródło: opracowanie własne

Zdjęcie 8. Zalew w Ożannie.

Źródło: opracowanie własne

Zdjęcie 7. Działka przeznaczona na budowę skansenu.

Źródło: opracowanie własne

PRZEPROWADZENIE WYWIADU INDYWIDUALNEGO

Wywiad indywidualny

Zestaw pytań głównych:

Proszę się przedstawić, powiedziec jaką instytucję Pan/Pani reprezentuje ?

Alicja Kycia, Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuryłówce, członek Stowarzyszenia na rzecz rozwoju Gminy Kuryłówka

Z czym kojarzy się Panu/Pani pojęcie rewitalizacja ?

Rewitalizacja kojarzy mi się z procesem przywracania do życia określonego obszaru, który pod wieloma względami, na przestrzeni czasu uległ degradacji. Przywracanie do życia poprzez rewitalizacje dotyczy zarówno sfery infrastrukturalnej, gospodarczej, a nade wszystko społecznej – czyli tej związanej ze społecznością zamieszkującą na danym terenie.

Jakie problemy społeczne zauważa Pan/Pani w Gminie? Na których obszarach występują te problemy?

W Gminie Kuryłówka występują problemy społeczne typowe, charakterystyczne dla naszego kraju związane z demografią, czyli starzenie się społeczeństwa, a w przypadku Gminy K-ka dodatkowo odpływ młodszych pokoleń, lepiej wykształconych do większych miast, gdzie znajdują pracę odpowiednią do swojego wykształcenia - kwalifikacji. Konsekwencją tego jest fakt pozostawania w naszej społeczności wielu osób o niższych kwalifikacjach, często niedostosowanych do aktualnego rynku pracy. Taki stan utrzymujący się przez wiele lat prowadzi do wykluczenia zawodowego i społecznego licznej grupy mieszkańców, czego konsekwencją są często: ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, uzależnienia, bezradność życiowa. W związku ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa jawi się problem samotnych seniorów, których dzieci wyjechały w poszukiwaniu lepszych warunków do życia, a osamotnieni rodzice, w podeszłym wieku nie mają zapewnionej odpowiedniej opieki i wsparcia.

Kolejnym problemem społecznym w gminie jest bardzo niska aktywność społeczna mieszkańców, a jednocześnie wygórowane oczekiwania wobec samorządu, podmiotów realizujących zadania w zakresie sportu, kultury, działalności społecznej. Mieszkańcy

często zarzucają, że „w gminie nic się nie dzieje”, ale nie potrafią wskazać co ich interesuje, w jaką inicjatywę z chęcią by się zaangażowali.

Jakie problemy gospodarcze zauważa Pan/Pani w Gminie? Na których obszarach występują te problemy?

Problemy gospodarcze gminy związane są głównie z brakiem dużych podmiotów, które stanowiłyby miejsce zatrudnienia dla mieszkańców i byłyby źródłem dochodów gminy. Mieszkańcy gminy zajmują się głównie prowadzeniem małych rodzinnych gospodarstw rolnych, które nie zapewniają im dochodów wystarczających na utrzymanie rodziny, stąd podejmują sezonowe prace w dużych gospodarstwach w okolicznych gminach, mężczyźni podejmują sezonowe prace budowlane w kraju i za granicą, zaś kobiety, które nie mają małych dzieci wyjeżdżają za granicę świadcząc usługi na rzecz osób starszych. Bardzo duża liczba kobiet rezygnuje z aktywności zawodowej ze względu na opiekę nad dziećmi i później już jest im trudno wrócić na rynek pracy. Niskie jest zainteresowanie mieszkańców realizacją usług na rzecz lokalnej społeczności, czy odwiedzających nas turystów, które wydają się być jedyną drogą do rozwoju gospodarczego gminy. Nie wykazują oni zainteresowania wytwarzaniem produktów lokalnych, rękodzieła ludowego i artystycznego, które są nie tylko źródłem utrwalania i przekazu pokoleniowego w dziedzinie kultury i tradycji regionu, ale przy odpowiednim wsparciu promocyjnym mogą stanowić dodatkowe źródła dochodu wielu rodzin. Stan ten być może jest spowodowany brakiem wiedzy w zakresie możliwości pozyskiwania środków i wsparcia doradczego niezbędnego do rozpoczęcia takiej działalności, a także brakiem odwagi do podjęcia takich wyzwań życiowych.

Jakie problemy techniczne, przestrzenne zauważa Pan/Pani w Gminie?

Na których obszarach występują te problemy? Gmina Kuryłówka posiada dobrą infrastrukturę sportową (stadion, orlik, boiska sportowe, kolejne wielofunkcyjne dwa boiska są w budowie), drogową (mając na uwadze możliwość dojazdu do miejscowości gminnych), wyposażenie w media typu dostęp do telefonii, Internetu, wodociągi, czy kanalizacja. Jednak są pewne obszary w tej dziedzinie, które wymagają napraw i uzupełnień. To np. stan dróg powiatowych, których na terenie gminy jest bardzo zły, a przy większości z nich brak jest chodników, co stwarza duże niebezpieczeństwo dla pieszych poruszających się tymi drogami, w tym dzieci idących do i ze szkoły, są też drogi

wewnętrzne, dojazdowe do mieszkańców, których sytuacja prawna niekiedy jest nieuregulowana stąd problemy z poprawą jakości tych dróg. Z pewnością problemem dla szerokiego grona mieszkańców gminy, ale także podmiotów prowadzących działalność na terenie gminy jest brak dostępu do gazu sieciowego. Z takiej możliwości mogą korzystać jedynie mieszkańcy Kuryłówki, Kulna i Tarnawca, w pozostałych wioskach nie ma gazociągu.

Jakie problemy środowiskowe zauważa Pan/Pani w Gminie? Na których obszarach występują te problemy?

Problemem środowiskowym z jakim zmagają się gmina od kilku lat to jakość powietrza, gleby i wód głównie w okolicy wsi Dąbrowica, Kolonia Polska i Ożanna, gdzie niekorzystne oddziaływanie na środowisko ma działająca w Dąbrowicy tzw. „Gorzelnia”. Proces badania oddziaływania tego podmiotu na środowisko jest bardzo trudny ze względu na niechęć do współpracy właścicieli firmy, a także brak narzędzi do badań takich uciążliwości jak wydzielający się odór.

Które obszary gminy wymagają rewitalizacji?

Uważam, że wskazane do programu rewitalizacji sołectwa: Dąbrowica, Kolonia Polska i Ożanna to odpowiednie miejsca, które wymagają interwencji we wszystkich obszarach życia.

Czy ma Pan/Pani propozycje działań, które mogłyby być realizowane w ramach rewitalizacji?

Na terenie gminy Kuryłówka na pewno warto realizować działania aktywizujące lokalną społeczność, wzmacniające ich poczucie tożsamości z miejscem, w którym żyją, budzące potrzeby ich współdziałania w rozwiązywaniu wspólnych problemów, w budowie nowych, korzystnych dla wspólnoty rozwiązań. W Kolonii Polskiej warto zaproponować działania na rzecz seniorów utworzenie dziennego lub całodobowego domu pomocy społecznej, który mógłby powstać w budynku, którego właścicielem jest Caritas. Natomiast w istniejącym domu kultury warto rozwinąć działalność na rzecz wsparcia rodzin i integracji międzypokoleniowej. W sołectwie Dąbrowica zauważalny jest brak budynku użyteczności publicznej, w którym mieszkańcy mieliby możliwość realizacji i rozwijania swoich pasji i zainteresowań, a także prezentować swoje umiejętności lokalnej społeczności. Dzieci i młodzież zyskują przez to miejsce na odpowiednie dla nich

zajęcia pozalekcyjne odpowiadające ich potrzebom, mające istotny wpływ na likwidację deficytów i wyrównywanie ich szans rozwojowych.

Rewitalizacja wsi Ozanna powinna przede wszystkim odnosić się do walorów turystycznych tej miejscowości, czyli realizacji utworzenia zaplanowanego już skansenu, a także podniesienia atrakcyjności turystycznej poprzez proces oczyszczania wody w zbiorniku, rozwój infrastruktury turystycznej i „około turystycznej” – czyli utworzenie systemu usług dla turystów (budowa sieci małych pawilonów usługowych oferujących usługi gastronomiczne, handlowe w tym sprzedaż produktów regionalnych, ekologicznych pochodzących z miejscowych gospodarstw, pasiek pszczelarskich, rękodzieła ludowego i artystycznego, wypożyczalnię rowerów, sprzętu pływackiego typu rowery wodne, kajaki; zorganizowanie boiska do siatkówki plażowej, piaszczystej plaży z atrakcjami dla najmłodszych, zorganizowanie miejsc do grillowania; budowa nadwodnego amfiteatru do prezentacji działalności artystycznej: koncerty, recitale).

Czy ma Pan/Pani inne uwagi dotyczące opracowania Programu rewitalizacji?

Na tym etapie nie mam takich uwag.

Podsumowanie:

Gmina Kuryłówka zmagają się z podobnymi problemami jak wiele wiejskich gmin Podkarpacia. Odpływ młodych wykształconych mieszkańców, emigracja zarobkowa oraz ciągłe obniżanie się średniego wieku tutejszej ludności powoduje dodatkowy spadek aktywności społeczności gminy. Nie są podejmowane albo są podejmowane bardzo rzadko działania mające na celu stworzenie nowych miejsc pracy, modernizacji lub restrukturyzacji małych gospodarstw rolnych lub powstawania mikroprzedsiębiorstw dających prace poprzez samozatrudnienie. Na terenie nie udało się również utworzyć sieci punktów konsultacyjnych, które mogłyby świadczyć usługi doradcze w zakresie pozyskiwania dotacji z funduszy unijnych, zakładania firm, udzielały porad prawnych dotyczących działalności ekonomicznej. Przedsiębiorczość na terenie gminy powinna w najbliższym czasie wzrosnąć, aby zatrzymać na tym obszarze dotychczasowych mieszkańców i zachęcić do osiedlania się w tym terenie nowych osób. Inicjatywy ekonomiczne powinny być związane z naturalnymi bogactwami tej ziemi i ludźmi żyjącymi tu od pokoleń i ich tradycją. Agroturystyka, żywność ekologiczna, produkty

tradycyjne i regionalne, a także miejscowe rękodzieło miałyby się stać wizytówką gminy Kuryłówka. Istniejąca na terenie gminy infrastruktura pozwoliłaby na osiągnięcie zakładanych celów. Większe wpływy z podatków od nowo zakładanych przedsiębiorstw umożliwiłyby gminie stworzenie różnego rodzaju programów socjalnych mających na celu rozwój uczestnictwa dzieci i młodzieży w życiu społeczno-kulturalnym gminy, a także wzmożoną opiekę nad ludźmi samotnymi i w starszym wieku. Dbłość o środowisko naturalne, jakość powietrza, wody mogłoby w przyszłości stanowić dla gminy bazę do podejmowania kolejnych inicjatyw mających na celu poprawę warunków ekonomiczno-społecznych dla mieszkańców.

PRZEPROWADZENIE BADAŃ ANKIETOWYCH

Ankiety do uzupełnienia zostały zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Gminy w Kuryłówce, a także Biuletynie Informacji Publicznej. Rozdysponowywane były też wśród mieszkańców Gminy. Znajdowały się również w siedzibie Urzędu Gminy w Kuryłówce. Mieszkańcy wypełnione ankiety mogli przysyłać w formie elektronicznej na pocztę email, przesłać drogą korespondencyjną na adres: „treEConsulting Joanna Różana” ul. Belwederczyków 5/5; 31-242 Kraków, bądź złożyć bezpośrednio w siedzibie Urzędu Gminy.

Pytania zamieszczone w ankiecie:

Proszę wskazać co Pani/Pana zdaniem stanowi o atrakcyjności Gminy?

Czy Pana(i) zdaniem Gmina Kuryłówka potrzebuje programu na rzecz ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego?

Proszę wpisać jakie Pana(i) zdaniem obszary/tereny/sołectwa w Gminie powinny zostać poddane działaniom rewitalizacyjnym ?

Czy Pan(i) uważa, że gmina potrzebuje rewitalizacji w sferze społecznej ?

Czy Pan(i) uważa, że gmina potrzebuje rewitalizacji w strefie gospodarczej ?

Czy Pan(i) uważa, że gmina potrzebuje rewitalizacji w sferze technicznej ?

Czy Pan(i) uważa, że gmina potrzebuje rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej ?

Czy Pan(i) uważa, że gmina potrzebuje rewitalizacji w sferze środowiskowej ?

Proszę wpisać jakie przedsięwzięcia/projekty chciałby Pan(i), aby zostały zrealizowane w ramach programu rewitalizacji ?

ANALIZA ANKIETYZACJI DOTYCZĄCEJ OPRACOWANIA REWITALIZACJI DLA GMINY KURYŁÓWKA NA LATA 2017-2022

Po zakończonych konsultacjach otrzymano 264 wypełnionych ankiet.

Osoby, które wzięły udział w ankietyzacji najczęściej wymieniały walory przyrodnicze, historyczne i turystyczne jako największą atrakcyjność Gminy.

Proszę wskazać co Pani/Pana zdaniem stanowi o atrakcyjności Gminy?

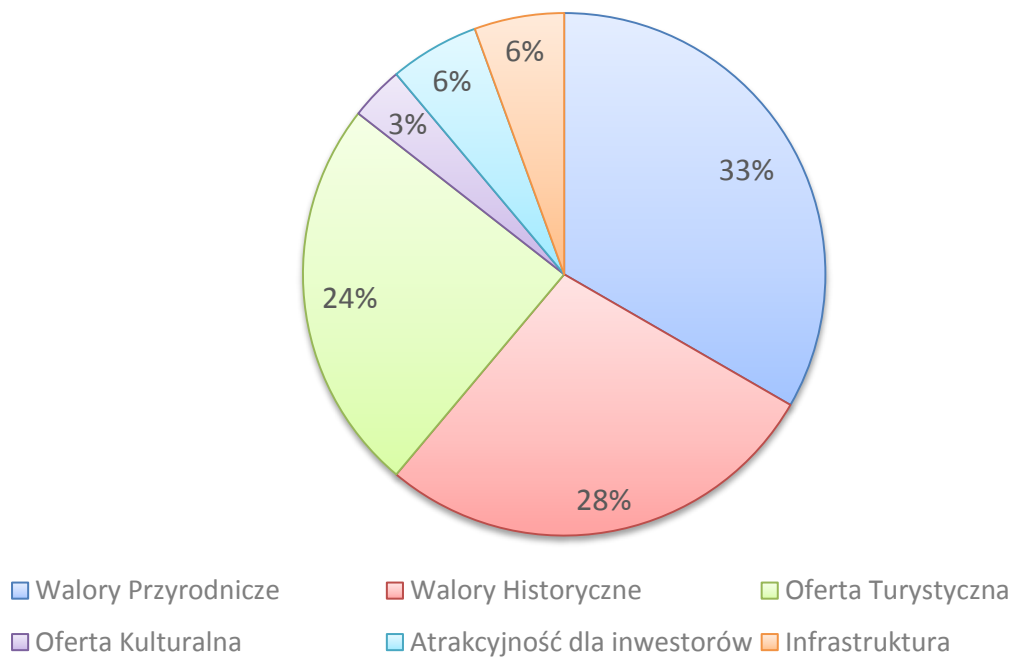

Figura 1. Atrakcyjność Gminy według osób ankietowanych.

Przeważająca większość osób ankietowanych uważa, iż Gmina Kuryłówka zdecydowanie potrzebuje rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego poprzez realizację działań w zakresie rewitalizacji.

Czy Pana(i) zdaniem Gmina Kuryłówka potrzebuje programu na rzecz ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego?

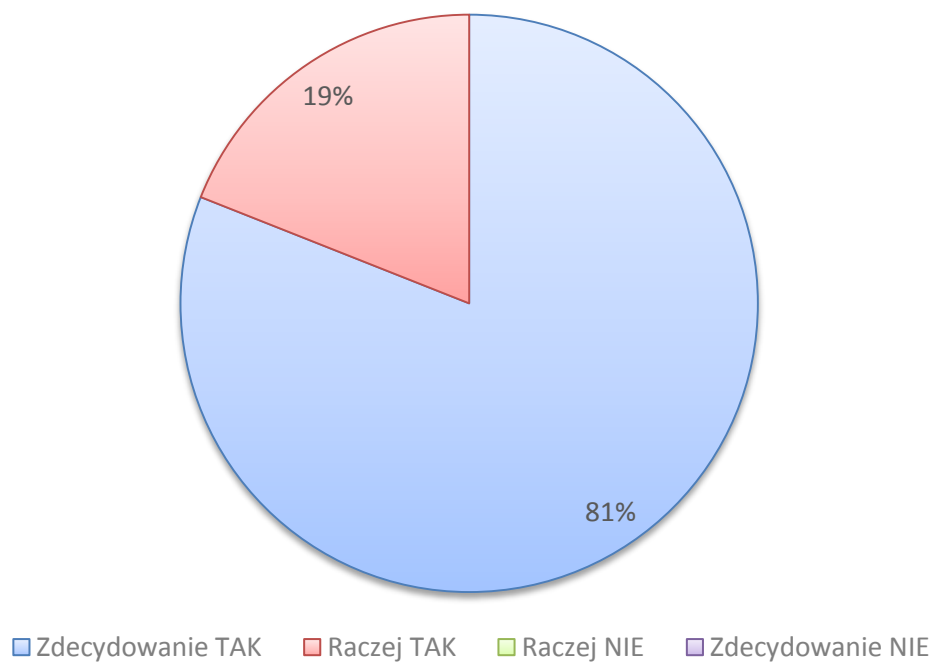

Figura 2. Opinia ankietowanych dotycząca potrzeby rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego poprzez realizację działań w zakresie rewitalizacji Gminy Kuryłówka.

Najczęściej wybieranym obszarem zdegradowanym proponowanym do rewitalizacji były miejscowości Kolonia Polska, Dąbrowica, Ozanna. Wśród obszarów innych niż wstępnie proponowane w ankiecie pojawiały się miejscowości: Kulno, Jastrzębiec, Tarnawiec, Słoboda, Wólka Łamana, Kuryłówka.

Proszę wpisać jakie Pana(i) zdaniem obszary/tereny/sołectwa w Gminie powinny zostać poddane działaniom rewitalizacyjnym ?

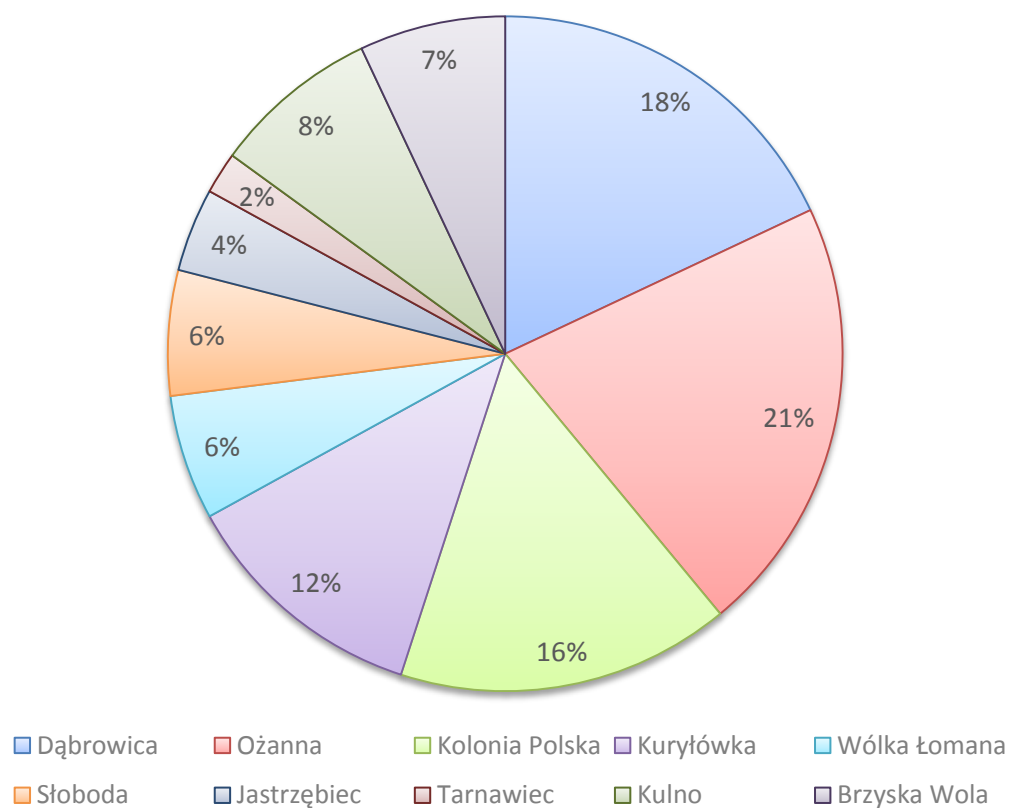

Figura 3. Opinia ankietowanych, co do obszarów który powinien zostać poddany rewitalizacji.

Ankietowani uważają, iż największą przyczyną degradacji społecznej jest ubóstwo i bezrobocie, przestępczość oraz emigracja z gminy młodych wykształconych mieszkańców.

CZY PAN(I) , UWAŻA ŻE GMINA POTRZEBUJE REWITALIZACJI W SFERZE SPOŁECZNEJ ?

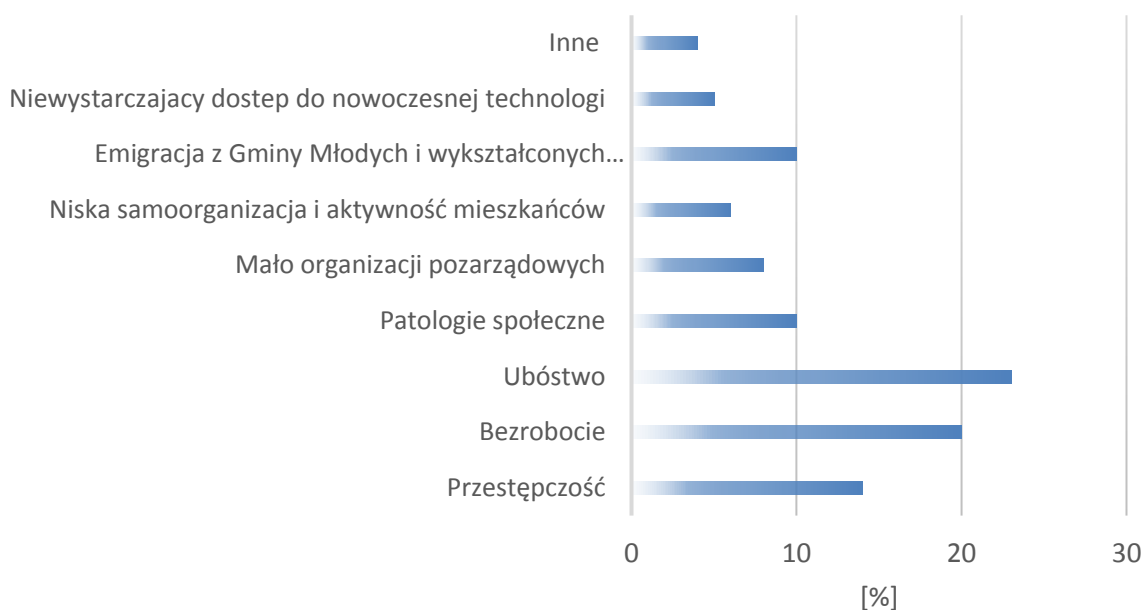

Figura 4. Opinia ankietowanych osób, co do problemów społecznych, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji.

Osoby ankietowane uważają, że największym problemem gospodarczym, który należy rozwiązać w drodze rewitalizacji jest brak miejsc pracy, brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorców, słaby rozwój handlu i sektora usług oraz brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych.

CZY PAN(I) , UWAŻA ŻE GMINA POTRZEBUJE REWITALIZACJI W STREFIE GOSPODARCZEJ ?

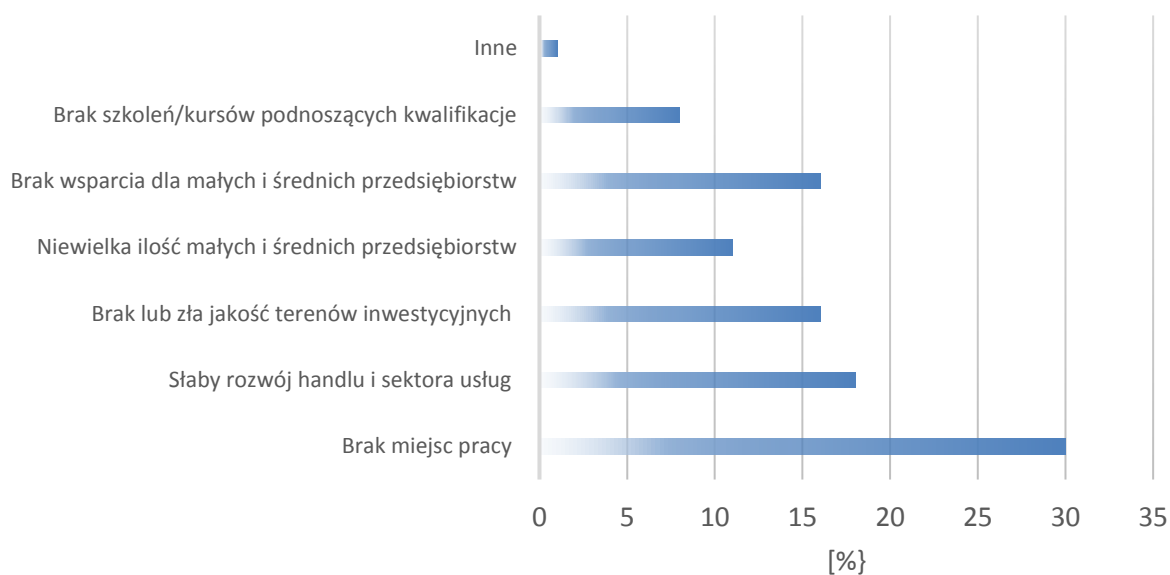

Figura 5. Opinia ankietowanych na temat problemów ekonomicznych które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji.

Wśród problemów technicznych, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji ankietowani wymieniają głównie słabo rozwiniętą bazę turystyczną, złą gospodarkę odpadami i ściekami oraz zły stan nawierzchni dróg.

CZY PAN(I) , UWAŻA ŻE GMINA POTRZEBUJE REWITALIZACJI W SFERZE TECHNICZNEJ ?

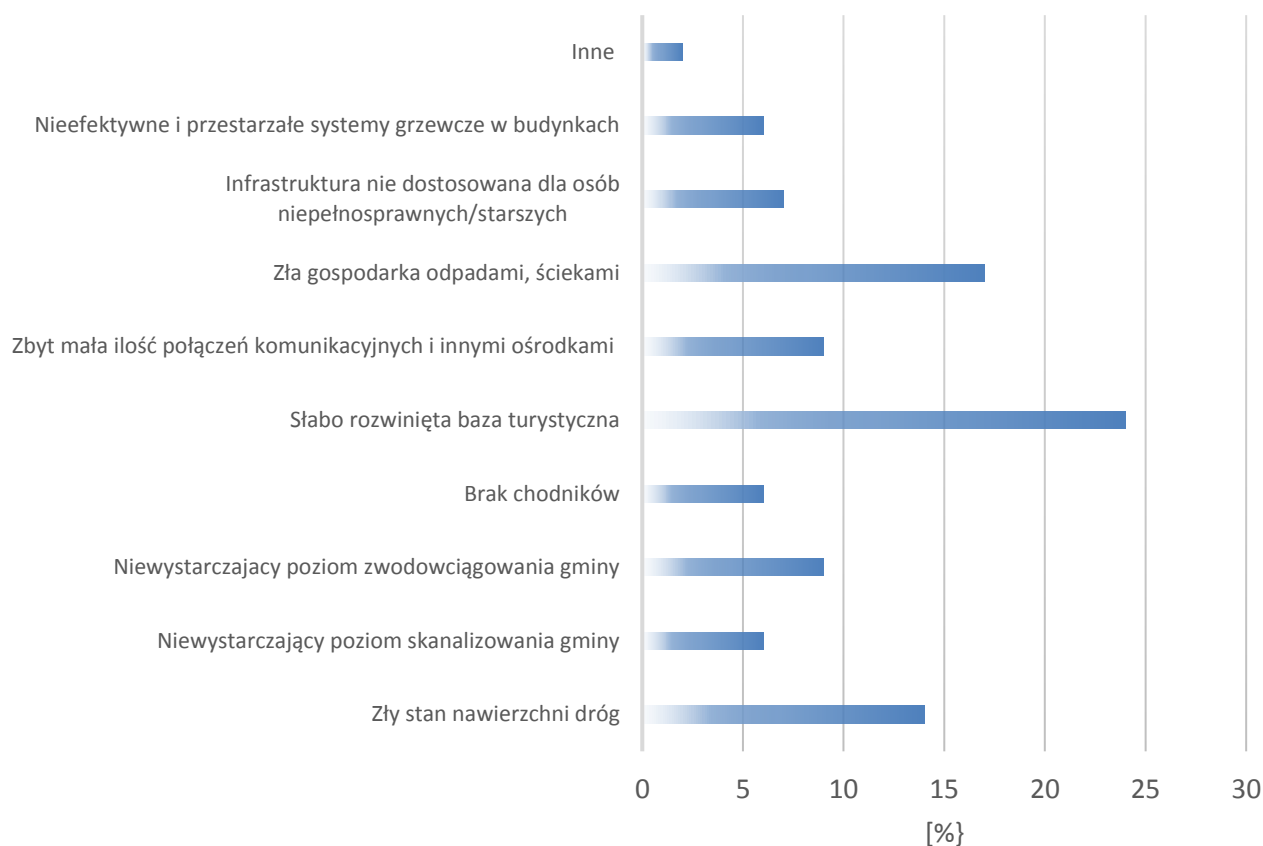

Figura 6. Opinia ankietowanych osób, co do problemów technicznych, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji.

Ankietowane osoby uważają, iż największym problemem w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wpływającym na jakość życia mieszkańców, który należy rozwiązać w procesie rewitalizacji jest brak lub zły stan terenów rekreacyjno wypoczynkowych oraz znaczna odległość od miejsca zamieszkania do szkół/przedszkoli.

CZY PAN(I) , UWAŻA ŻE GMINA POTRZEBUJE REWITALIZACJI W SFERZE PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNEJ ?

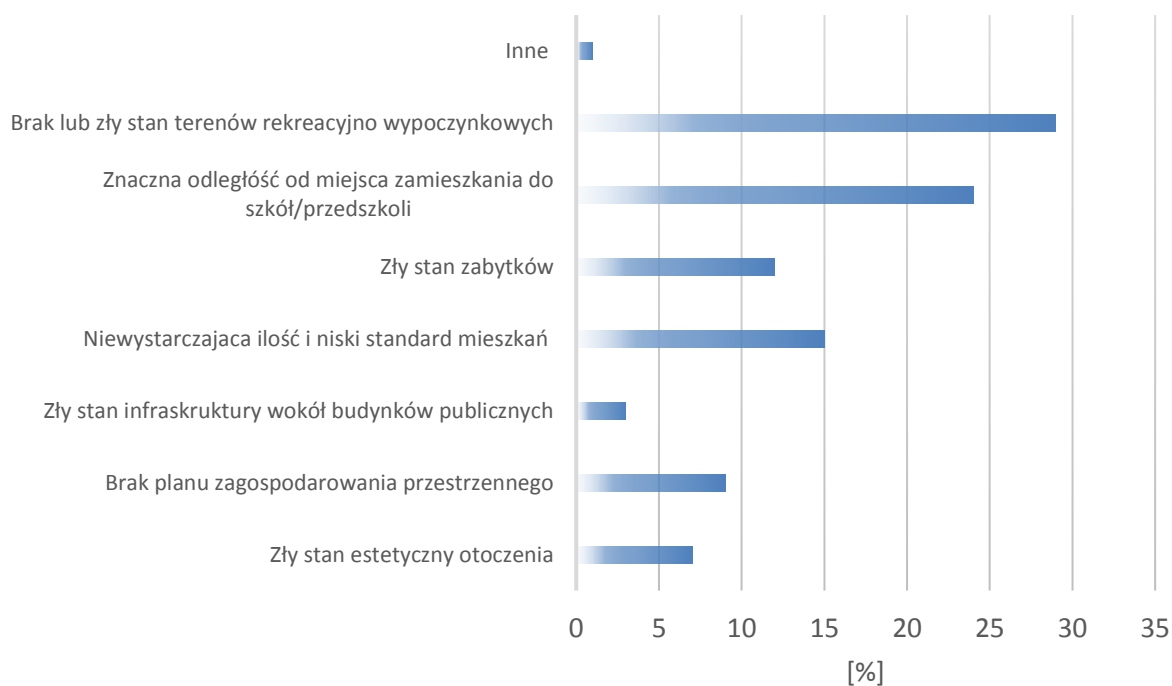

Figura 7. Opinia ankietowanych osób co do problemów związanych sferą przestrzenno-funkcjonalną, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji.

Problemy środowiskowe jakie należy rozwiązać w procesie rewitalizacji to głównie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego oraz zanieczyszczenie wód podziemnych oraz powierzchniowych .

CZY PAN(I) , UWAŻA ŻE GMINA POTRZEBUJE REWITALIZACJI W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ ?

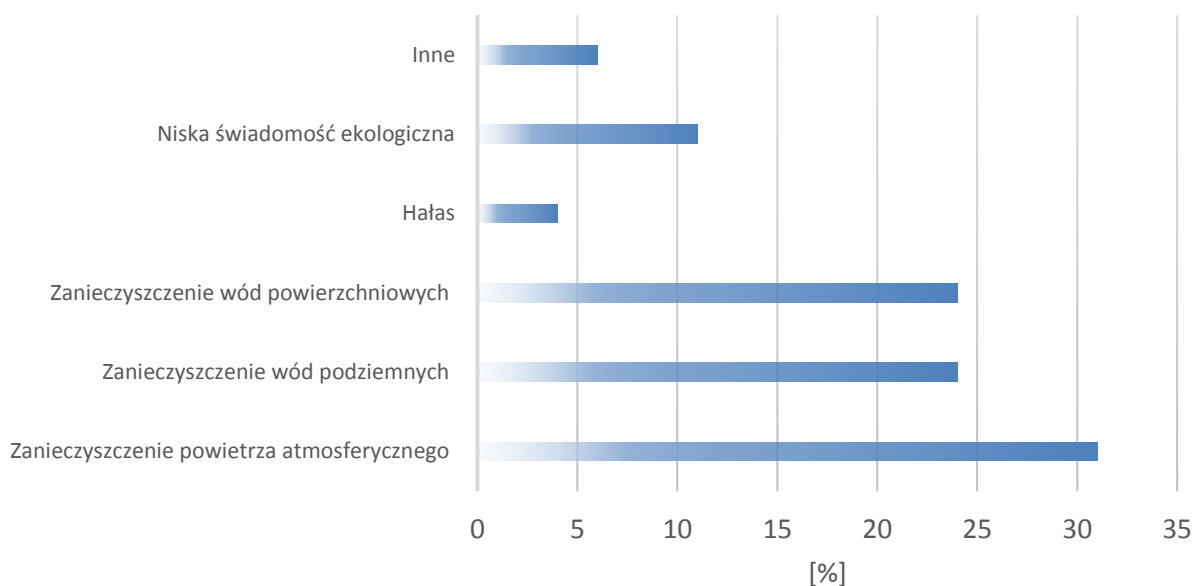

Figura 8. Opinia ankietowanych osób co do problemów związanych sferą przestrzenno-funkcjonalną, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji.

Najczęściej pojawiające się przedsięwzięcia inwestycyjne to budowa i przebudowa infrastruktury technicznej.

**PROSZĘ WPISAĆ JAKIE PRZEDSIĘWZIĘCIA/PROJEKTY
CHCIAŁBY PAN(I), ABY ZOSTAŁY ZREALIZOWANE W
RAMACH PROGRAMU REWITALIZACJI ? INWESTYCYJNE**

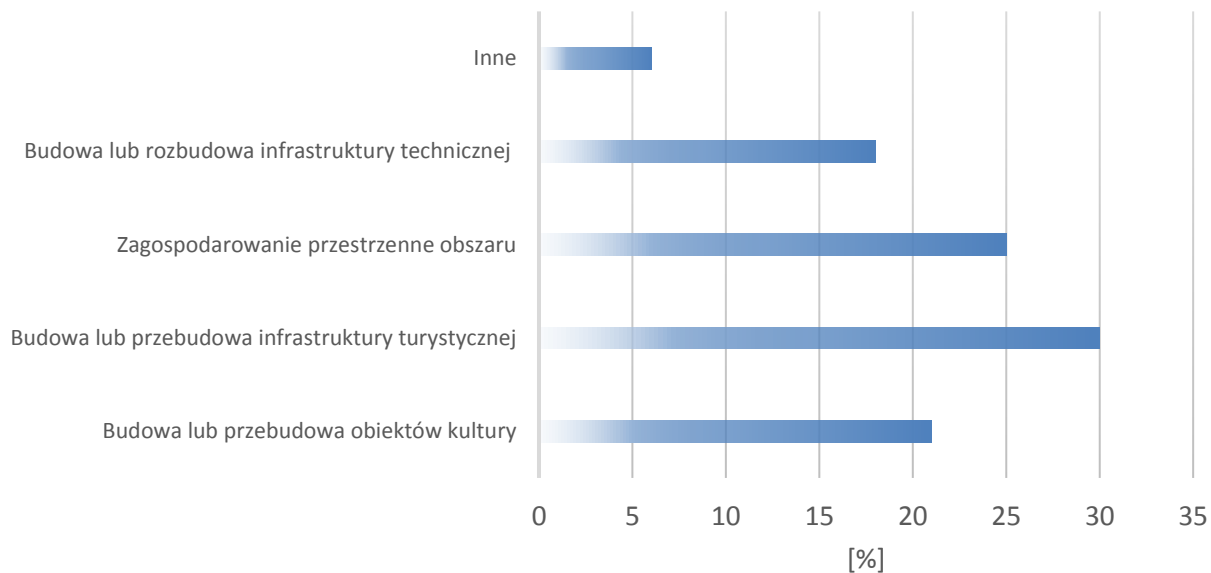

Figura 9. Opinia ankietowanych osób dotycząca propozycji projektów/przedsięwzięć inwestycyjnych.

Najczęściej pojawiające się przedsięwzięcia społeczne to szkolenia, kursy, warsztaty oraz wsparcie dla przedsiębiorczości.

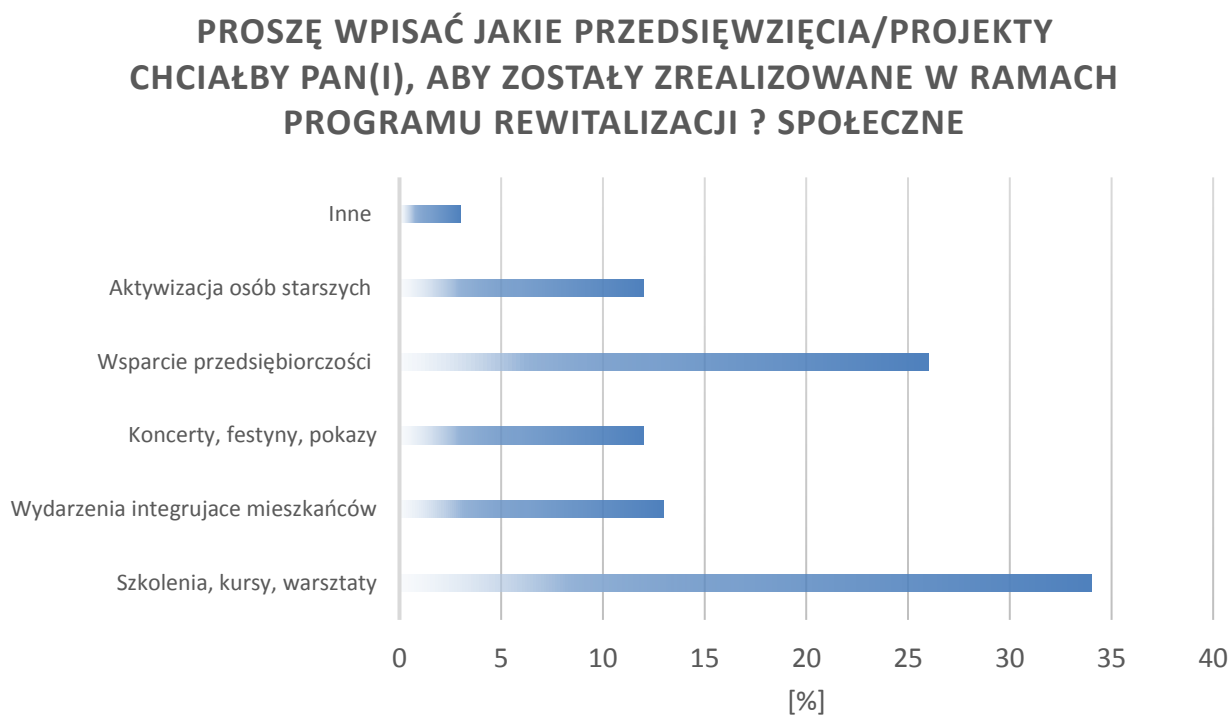

Figura 10. Opinia ankietowanych osób dotycząca propozycji projektów/przedsięwzięć społecznych.

„BAZA POMYSŁÓW” DOTYCZĄCYCH PROPOZYCJI PROJEKTÓW REWITALIZACJI NA PODSTAWIE FISZEK PROJEKTOWYCH

W ramach propozycji projektów rewitalizacji zostało zgłoszonych 11 przedsięwzięć. Po konsultacjach społecznych oraz konsultacjach z Urzędem Gminy Kuryłówka, nie wszystkie zgłoszone przedsięwzięcia zostały ujęte w *Programie*. Odrzucone przedsięwzięcia nie były zgodne merytorycznie z celami obranymi w *Programie* lub nie odpowiadały na zdiagnozowane w Gminie stany kryzysowe.

.”